

kvišku. Če so vedno le v hlevu, pridruži se pa še več boleznij, za katerimi pogine mnogo prašičkov.

Za stare plemenjake se ne skrbi dovolj. V hlevu imajo nečedno, slabo nastlano, dostikrat se gnoj ne izkida ali nepopolnoma, korita se dosti ne osnažijo, ne gleda se na to, če je preveč vroče ali mrzlo, če imajo prašiči vodo, kadar hodijo na pašo.

Svinjaki so napačno zidani. Tu se največ zakrivi. Prašiči žive v zastrupljenem zraku na gnijočih tleh v temoti, pote se poleti in prezebajo po zimi, Svinje se poškodejejo, kadar so breje, ob vogle in slabo narejenih duri Miši in podgane jih nadlegujejo in napadajo jih trihine in vranični prisad. Naj se še tako dobro krmijo, vendar pri takih razmerah vse nič ne izda.

Reja in debelenje prašičev se smatra za stranski posel. Opravljajo to le ženske, moški se za vse nič ne brigajo. Gospodinje pa imajo že tako preveč dela in ne morejo dosti gledati na prašiče. Prepuščajo stvar poslem, misleč, da je za to vsaka še tako neumna dekla dobra. Če gre slabo, se pa tolažijo s tem, da pri prašičih nimajo sreče, ali da se sploh reja prašičev ne izplača.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Tiebirsky. — Poslovenil D. P.)

Nemara četrte ure za Kresejnim stala je nekda ob Ogrinih valovih samotna ribarska kočica. Njene štiri stene bile so zbite iz močnih hrastovih tramov in notri nekda z glino polepene, toda sedaj videl bi potnik samo razpokena bruna, oplahnjena s snegom in dežjem brezštevilkokrat. Slamo na strehi bi jedva kdo poznal: za prst visoko bila so porasla z mahom. Gospodarju ni bilo treba slame kupovati za popraviljanje. Tudi je ni kupoval in gotovo tudi njegov ded ne. Iz kratka, bila je to kočica kakoršnih je še v naših dneh premnogo na deželi. Danes jih imenujejo tisti, katerim je Bog mnogo podelil, kajže in njih lastnike kajžarje.

Stare, vekovite jelše in vrbe skrivale so kočico v svoj temnozeleni, tužni plašč, kakor bi hotele zakrivati uboštvo, ki je od nekda tu prebivalo. Ali so jo zakrivali zato, da bi vže od daleč naznanjale, da je pod njimi neveselo živeti? —

Toda ni bilo treba jelšam in vrbam ribarnico za Kresejnim zastirati, tam sicer niso merili srebrnikov po mernikih, niti žene niso nosile z zlatom obrobljenih in bogato s čipkami pretkanih modercev, a stari Rokos, ki je podedoval kočico po roditeljih, dosedaj ni hodil prosjačit, če tudi to za tistih dob ni bila taka sramota kot danes in še ni živel tak narod, kateri izganja iz durij poštene prosjake, babice ob berglah ter jih podi s psi.

Božjega blagoslova imel je dovelj na stara kolena in dve takovi prepelici kakor je bila njegova Voršilka,

bi še preživil. Marsikateri bogati kmet ponujal ji je že davno pol svojega imetka in z imetkom, s sto merniki, tudi svoje srce.

Rokos bi bil lahko dal ribam pokoj, lep izmenek bi bil dobil. „Vajaj mi mora k pogrebu grmeti, a ne cepi bušiti in kure kokodakati, ko me bodo nosili iz kočice. Vidili bode, da mi pridejo vse moje ribe na pogreb“, smejal se je, ako mu je kdo stavil take ponudbe. — „In doslej še ni plaval osemnajstkrat led[po vodi, kar se je narodila Voršilka, a rajna žena je pravila, da pride vodnik po nevesto, ako bodo pred dvajsetim njenim letom ji hoteli odvzeti zeleni venec in ga zameniti s pečo. Rotila me je žena na smrtni postelji in ne smem ji pri spominu na njo pri njenem večnem miru, poslednje prošnje odreči.“

Voršilka bila je vesela, da se je zopet za čas iznebila nadležnih snubačev. Saj je tako rada pri starikavem očetu, do smrti se ni hotela od njega ločiti. Kdo pa bi ji bil pravil o ljudeh, kateri so davno pred njo živeli, kojih steze, posute s trnjem in gladežem še niso Ogrini valovi splahnili? Komu bi se vrgla v naročje, čegavo lice bi poljubljala, ko bi je ne bilo dovoljeno počivati na očetovih prsih — teh starih, vernih, na katerih najbolje odpočiva glava otroka?

„Ko umrem, Voršilka moja, a me pokopljejo na pokopališču, kaj ne, da ostaneš pri očetu in mu bodeš gospodinjala mesto mene? Vem, da me bodeš nadomestovala. da bodeš očetu tolažnica, angelj miru v tužnih dneh. In vedno bode proti večeru mati gledala na Voršilko z zvezd in se radovala, ko si je dobro dete izgajala“, pravila je mati hčerki, ko je pokašljavala in čutila, da je blizu konca svojega potovanja. — In kaj te nabrekle jelše in te vrbe, katere so kakor starci klanjali svoje glave do valovja? —

Te so ji prirastle k mlademu srcu. Ko so šumevale za mraka svoje tužne speve, samo pod njimi poleg te lesene hiše čutila se je doma. In ko se je ž njimi družilo še šumenje valova, temno, strašno in zopet mirno kakor šepetanje, tedaj se ni vedla kaj, da bi ne zapela. Toda to ni bila pesen, ki očaruje po svoji čilosti, koja si zajučka bujna, šegava mladež v neskrbnem življenju, namreč bili so to samo besede na šumenje jelš, golčanje valov in njih šepetanje — verni odjek teh nemih in vendar tako pretresajočih zvokov, da jim pri tajnim duhom prisluškuje dovetno dete prirode.

Ogrini valovi zanašali so Voršilčin spev daleč k Labskim pragom in dalje z Labo za gore, v tuje kraje kjer vže ne razumejo čeških zvokov.

To so nekako poslušali ti dečki iz sosedstva, ko se je razlil pod jelšami pri ribarski kočici čarobni njen glasi. In starejši hodili so za res, da bi slišali ono čudno dekle katera nikdar z nikomur nič ni imela, nikogar ni pogledala in ako je kam prišla, jedva da je govorila. A ti sestarli sosedje spominjali so se, če tudi niso več verovali v vsake bajke, pripovedk mladih let, katere jim je pravil uže davno pokopani stari ribič o povodnih deklicah, ko je

vablajo s čarobnim petjem junake, lepe mladeniče k sebi, odnašajo jih globoko pod vodo v mramorne palače, zadušijo jih tam in jih metajo včasih zopet na površje valov. Tega sicer niso verovali, a vendar jih je tresla zima, stanujoča kri jela se je bujnejše po žilah poganjati, a nekaki čar vabil jih je k reki, k jelšam dalje. „Kaj, ko bi to bilo kaj takega? Njih lica so sicer vsehla, davno so izgrbila mlado srčnost, toda vrag veruj to, so pravili, a ko se je stemnilo in ko je mrak pokrival dolino, so se vračali domov.

A dečkom se ni ljubilo na posteljo v temno sobico, mnogi bi bil rad to milo pevko pritisnil na prsi, da bi vsesal v sebe njene čarobne glase, ki so vreli iz Voršilčinih ustnic in svojo dušo utešil, ali še bolje razburil?

Dečki se niso bali vodnih deklet, kdo ve, ne bi se li posrečilo kakšni vili jih izvabiti v svoje naročje. Gotovo bi prihiteli bliže, da so videli, ko tega ne poje ribčeva Voršilka, ko je to pesen onih krasnih devic, ki globoko pod vodami prebivajo v veličastnih, steklenih palačah, in v svojem objetju pripravljajo smrtnim ljudem slasti, o kojih niti ne sanjajo, in potem — — — . Na konec so jedva mislili. Niti spomnili se ne bi v plameneči razburjenosti, da se dvignejo njih trupla na vrh Ogre, da jim ne zvonijo k pokopu in jih pokopljejo nekje v kotu pokopališča. —

Bliže k hiši, k starim, nabreklih jelšam si vendar niso upali. Spevi Voršilčini bi bili umolknili, v druge bi njena pesen več ne zvenela po dolini, koja tekmuje s šumenjem jelš in golčanjem valov. V sobico bi se zaprla in v svoji postelji pevala zvezdam.

Častili so jo, kakor se le redkokedaj častijo mladi ljudje v cvetu mladosti in brezuzdni bujnosti — Voršilke so se nekako bali. —

Bila je vabljava cvetlica, ki je vznikla na bregu Ogre. Revna roka revne matere jo je zalivala in pestovala v svež, krasen cvet, kakoršen je lilija, na ko je belih listih ne vidi pozorno oko niti pege in roka se takorekoč boji, jo utrgati in oplesti ž njo nedolžno glavico. Ali je bila boljše podobna onemu cvetu Vesne, zgodnemu otroku Cvetene*, ki se razcveta pod zeleno, bujno travo in z vonjem vablja potnika k svojemu skrivališču?

Gradščanski dvor ne trebal bi se sramovati Voršilke starega Rokosa, če tudi je imela le platneno krilo, srajco in prost, lanen robček okoli labudovega vratu..

„Nebo ne pozablja siromakov, če tudi jih z zlatom ne zasipavljje“, pravil je kresejski ribič,

II.

Tiho je tekla Ogra. Kakor kristal je bila njena gladina prozorna.

Na bregu pri ribarnici sedel je zamišljeno stari Rokos. Danes bi se mu jedva lov posrečil, a ob takem času je prijateljem ribičem, kateri so si izvolili vodo za nevesto in hrastov čolnič za mehko, postlano posteljico, tužno. Tako tiho nemara ni bilo danes v ribičevih prsih, kakor so se valili ti valovi s tajnim šumenjem v daljavo

O tem je svedočilo njegovo lice, na katerem se je v jasnih obrisis kazala razburjenost, katera je prešinila včasih vse njegovo telo.

Rokos proziral je z bistrim, sokolovim očesom reko do dna, kakor da išče v duhu nekako skrivnost, ki se giobokeye in globokeye pogreza v Ogrine tolmune.

Toda to niso bili oblaki besnih zlob, kateri so se preganjali na njegovem visokem, časom razoranem čelu. Nekaj časa sem so se nanj usadili sledovi skrbij in muk življenja, ki so bili podobni njegovemu čolnu, ko ji je bil z mogočnim lancem ob starodavno vrbo privezan in ko ji se vedro više vzpenje in takoj zopet v brezno pogrezava, ako se mirna Ogra razburi.

Kaj je revež pretrpel, predno so se mu bedra ukričila in se mu lasje spremenili v srebrne niti. Kakor pelin so bili dnevi njegovega potovanja trpki in grenki. Njegova mladost mu je spletla trnjeve vence, bodeče, pod katerih težo je uže mnogo kateri neredkokrat dokrvavel.

Koliko je siromak preživel let — žalostnih, brez tolažbe — predno si je mogel privedi v hišo družico, vrno Leničko, privedi jo pod nabrekle jelše in vekovite vrbe, katere so zastirale okoli in okoli njegovo kolebko z zelenim, tužnim zagrinjalom! — O tem ne ve nikdo povedati, le voda šepeče to in stoletna debla ob njej. Le tem je bedoval, le njim je potožil svoje gorje, in tedaj je vedno Ogra močnejše zašumela, in jelše, katere je sadil njegov ded, gotovo uže prognjite, so glasneje zašepetale odgovoreč mu: Njegova Lenička bila je iz velike kmetije, deset let se je protivila roditeljem, pravila, da skoči v vodo ako jo privedejo z drugim nego Rokosom pred oltar. Desetkrat so se pokrili vrhovi s snegom, desetkrat so odletele laštovice, njegove jedine družice v ribarnici za pomladnih in poletnih večerov, a ko so v najstokrat vračala Vesna in pokrila s svatbenim oblačilom gore, katere so na levo obrokovale dolino, po koji se pretaka Ogra, tedaj je Rokos v prolje zajuckal. Saj si je vedel revesto na svoj dom, Patečkovo Leničko. Dosti dolgo se je uže trapil in hranil denar po grošu pristradan. Vse je dal svojemu tastu za dete. Na Patku se ni smel preje oglašiti, predno ni hrastova mizo pokrtil s srebrniki.

„Uže v kolebki igrala je Lenka z beliči, a sedaj naj bi jo dal oče v ribarnico, da se za nekoliko vinarjev plazi od vasi k vasi? — Ne, tako se ne zavržem, da bi hči najbogatejšega seljaka na Patku postala vlačuga, in da bi nekdej njeni otroci svojega dedka obrekovali in ga proklinjali! — Ribiček ne sme več čez moj prag, kakor z mernikom srebrnikov, preje ž njim Patečki Březina ne govori“, kregal se je trdi oče nevestin.

In njegovo dekle se ni hotelo omožiti, deset let je čakalo, dokler ni prišel Rokos iz ribarnice z denarjem in jo odvedel. Toda uže ni več cvetela, imela je uže čez trideset let, ovenela je v teku teh dolgih — dolgih deset let trapnega čakanja. Pri vodi je sicer nekako okreval. toda bila jo podobna drevescu, katero majhen vetrič za ziblje do korenin. In vendar je bil Rokos vesel, ko jo je pritisnil k svojim prsom, tedaj je juckal in pel

da mu je grlo jedva zadoščalo. In njegova žena blede kakor senca se pomikajoča, se je tiho smehljala, za jedini njen smeh bi bil nemara ribič poljubil ves svet, tudi svojega tasta, kateri se nikdar več ni prikazal k njim, toda tudi Rokos k njemu ne. Dvanajst let preživel je z njo v ribarnici in z Voršilko, jedinico, katero so mu prinesli črni vrani, ki so se selili v gozde v nižavah.

(Konec sledi.)

Novice.

— **Osebne vesti.** Uredništvo uradne „Laibacher Zeitung“ je prevzel prof. Anton Funtek. — Častnima papeževima komornikom sta imenovana prof. Tomo Zupan in prof. Anton Zupančič. — Rudniški zdravnik v Idriji dr. Stverak je imenovan višjim rudniškim zdravnikom, asistent v ljubljanski dež. bolnici dr. Karfik pa rudniškim zdravnikom v Idriji. — Pravni praktikant pri celjskem okrožnem sodišču dr. Ivan Cvetko je imenovan avskultantom.

— **Cerkvene vesti** Kanonično vmeščeni so bili č. g. Jurij Drnovšek na Žabnico, Janez Piber na Boh. Bistrici in Fr. Avsec na Brusnico.

— **Društvo „Pravnik“** v Ljubljani ima 9. januarja v „Nar. domu“ svoj občni zbor.

— **Goriški dež. glavar goriški** grof Ivan Caronini se je odpovedal glavarstvu in je odložil tudi mandat za deželni zbor. Storil je to, da prepreči sprejetje vladne predloge o ustanovitvi deželnega šolskega zaloga za Goriško.

— **Dijaška in ljudska kuhinja ljubljanska** je imela 28. decembra svoj občni zbor, na katerem so bile voljene v odbor gospe I. Fleischmann, Frančiška Hoffmann, Josipina Kos, Hedvika pl. Radics, Ivana Supančič in gosp. Ivana Recher ter gg. Oroslov Dolenc, Avgust Drelse, Jakob Kavčič, Ivan Naglič, F. Regnart, dr. Jos. Stare, vitez Zitterer, I. Zupančič in J. Žitnik. V minolem upravnem letu je bilo oddanih skupaj 254 576 porcij. Dohodkov je bilo 12.630 gld., a da so se mogli pokriti vsi stroški, moralo se je od glavnice porabiti 1100 gld. Društveno premoženje znaša 3414 gld. 43 kr. 21 revnim dijakom se je dajala hrana brezplačno.

— **Ravnopravnost pri graškem nadsodišču.** Po pol leta trajajočem boju za ravnopravnost slovenskega jezika pri nadsodišču v Gradcu dosegli smo Slovenci popoln uspeh. Principijalni razsodbi najvišjega sodnega in kasacijskega dvora se je graško nadsodišče brez odpora uklonilo. Dne 29. dec. se je vršila prva razprava po tej razsodbi in je odvetnik dr. Hrašovec brez ovire govoril v slovenskem jeziku in so se tudi njegovi predlogi zapisali slovenski.

— **Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta** je imelo 27. decembra svoj občni zbor. Ljubljanski trgovci so društvu naklonili 1500 kron, knezoškof ljubljanski pa mu je podaril 100 kron. V društveno vodstvo so bili izvoljeni Ant. Žumer, predsednik, Fr. Gabršek I. podpredsednik, Jož. Cepuder II. podpredsednik, Juraj Režek, tajnik, Jakob Dimnik, blagajnik, Franc Črnagoj, Eng. Gangl, Jakob Furlan in Janko Likar odborniki.

— **Jubilejski darovi za družbo sv. Cirila in Metoda.** Poslali so dalje: Č. g. prof. dr. Svetina pri Ljubljancih nabranih in deloma že objavljenih 53 gld., 10 kr. — Gorenjski Begunje 5 gld. — S. Prema č. g. župnik Nikolaj Križaj 5 gld. in g. trgovec Valentin Repinc 1 gld. — Č. g. Vid Janžekovič, kapelan v Čadramljah, 1 gld. — Č. g. Martin Narobe, župnik v Zapogah, 1 gld. — Iz Hrušice pri Podgradu

7 gld. 36 kr., in sicer so darovali gg. dekan Rogač in kapelani Logar, Klun in Strnad po 1 gld., nadučitelj Vajšel in S. J. po 50 kr. drugo pa Mohorjani in tarokisti. — Grajski Mohorjani po č. g. župniku Janezu Oblaku 6 gld. 60 kr. — Moška podružnica v Kamniku 10 gld. kot dar ondotne okrajne posojilnice — Č. g. Rozman iz Rakitne 2 gld. — Č. gosp. Franc Gartner, mestni kapelan v Ormožu, 12 gld., katere je nabral na odhodnici občeprijubljenega g. kontrolorja Fr. Kranjca. — Č. g. Karol Čik, kapelan v St. Jerneju, kot odkupnino od novoletnih voščil 1 gld. — Iz Žaline 8 gld. 50 kr., in sicer so darovali gg.: Josip Novak 5 gld., Josip Javornik 3 gld. in Josip Svetina 50 kr. — Č. g. Josip Novak, kapelan v Metliki, 2 gld. — Gdč. Fanica Burkeljčeva v Radečah 3 gld. 2 gld., je iz nabiralnika, po kroni sta pa darovala gg. žel. uradnika Tomec in Knajzel. — Po slavnici „Goriški tiskarni“ zbirko 10 gld. 50 kr., podarjeno od sarajevskih Slovencev, zbranih na „Adičevem“ večeru — Gg. profesorji kranjske gimnazije 8 gld. 50 kr., katere so podarili: dr. Fr. Perne 2 gld., dr. J. Žmave 1 gld. 50 kr., A. Dokler, Fr. Novak, Mil. Pajk, dr. Jos. Tomišek in X po 1 gld. Moška podružnica v Idriji 38 gld. 63 kr. — Po gdč. učiteljici Rezi Strle v Gorjah 4 gld. 35 kr., katere so dali: č. g. župnik J. Ažman 1 gld., č. g. kapelan Godec 50 kr. iz nabiralnika pri Moravcu 2 gld. 30 kr. in pri Crnetu 55 kr. — Slavno uredništvo „Slov. Naroda“ v Ljubljani zbirko 485 gld. 77 kr. — Vsem velikodušnim darovalcem vesele božične praznike, ter mnogo sreče in blagoslova v novem letu!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Umetniška razstava.** Po inicijativi profesorja in akademijskega kiparja H. Gangla ter pod protektoratom ljubljanskega župana Hribarja, sestavil se je v Ljubljani odbor za prireditev prve slovenske umetniške razstave, katera bo jeseni l. 1899. v Ljubljani.

— **Na shodu v Brezjah** je drž. posl. Pogačnik poročal o delovanju drž. zbora. Mej drugim je povedal, da je dosegel od poljedelskega ministerstva, da bo erar prodal gorenjskim kmetom vse planine, ki so po industrijalni družbi prišli v last verskemu zakladu, in sicer jih hoče prodati po nizki ceni in proti amortizovanju v 30 in 50 letih.

— **Umrl** je v Škofji Loki znani cerkveni podobar in slikar Ivan Šubic v 66 letu svoje dobe. Pokojnik je bil najmlajši član podobarske rodbine Pavja Šubica iz Poljan ter je okratil mnogo cerkva z oltarji, prižnicami in okvirji. Pokojnik je bil oče dež. poslanca ravnatelja Ivana Šubica.

— **Nesreča.** V soboto popoldne je 13letni Krevsov dečko v Škofji Loki po nesreči izprožil puško ter težko ranil domačega hlapca in obstrelil svo odraslo sestro.

— **Hitra smrt.** Na sv. dan je v župni cerkvi v Senožečah med veliko mašo zadela kap kmetovalca Andreja Rolha iz vasi Potoče, da je takoj umrl.

— **Morilec cesaričen.** Luigi Luccheni sedi sedaj v temnici Težka ječa mu je neki vendar že nekoliko omehčala srce. Jetničar, ki mu prinaša pičlo hrano, pripoveduje, da so sledovi solz na njegovem obrazu. Toda kadar je jetničar pri njem, se vede možko in noče kazati nobene žalosti.

— **Dolžina železnic v Evropi.** Vse železnice skupaj so 1. januarja 1898. bile dolge 263.145 kilometrov. Od teh imajo Ndmčija 48.116 klm., Francoska 41.342, Rusija 40.262, Anglija 34.444, Avstro-Ogerska 33.668, Italija 15.643, Španjska 12.916, Švedska 10.169, Belgija 5.904, Holandska 3.129, Rumunija 2880, Danska 2542, Portugal 2.358, Norvežka 1938, Grška 962, Švica 3646, Turčija 2554, Srbija 570. Ostalih 110 klm. odpade na Malto in drugo manje otočje.

in odtok vode urejen, da je mogoče vodo po potrebi napeti višje ali nižje ali tudi popolnoma odtočiti, je ribnik. Proste vode so dar prirode, ribnik je umetna naprava in zasebno imetje, ki ni privzeto v ribarske okraje, one so pa „obče dobro“ in glede vodnih živalij podvržene gospodarstvu okrajnih ribarjev.

Ribji zarod so ribice, izpadle iz iker, v prvem času življenja, dokler imajo na trebuhu mehurček-rumenjak. V tem mehurčku imajo zalogo hrane za eden do štiri tedne in čez, primerno ribjemu plemenu in toplini vode. Ko je rumenjak minul, je ribica nekoliko zrasla in dobila popolno gibčnost. Zdaj pa ni več zarod, kateremu za življenje zadošča jedino le zdrava voda, ampak mora dobiti primerno hrano v vodi, sicer pogine lakote.

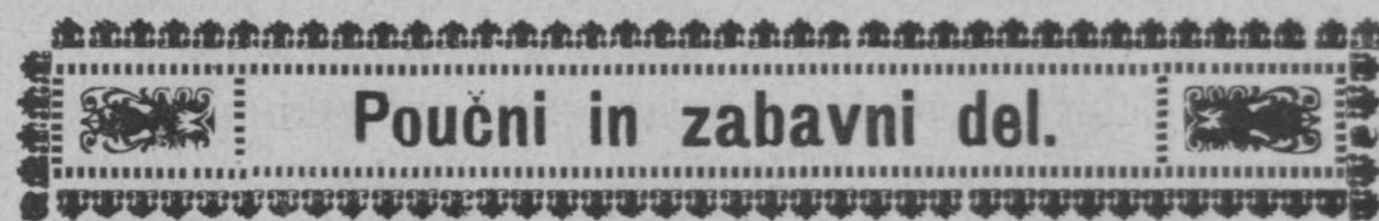
Ves ribji zarod brez izjeme je roparska svojat, t. j. živi in hrani se od živalstva. Take sila drobne in majhne živalce, nalivke, kolarčice, koščarice in druge, ki so prostemu očesu večinoma nevidne in se morejo razločevati le pod drobnazorom, se nahajajo v vsaki zdravi, nepokvarjeni vodi, v mrzli manj, v topli bolj gosto, v toplih mesecih več, v zimskih manj, vendar dobiva ribica vsikdar nekoliko primernega živalstva za svoje žrelo. Le pokvarjena, okužena voda je prazna takega nižjega živalstva, okužena z apnom iz strojarnic, z odpadki in odtoki iz tovarn ali s preobilnim gnojivom. Okužena, onečiščena voda nikakor ni za ribji zarod in naj je tudi začasno popolnoma čista, neokužena in naj ima potrebne lastnosti, vendar je bilo uničeno drobno nižje živalstvo, katero še le po daljšem času zamore spet zarediti. Taka voda je prazna, gola puščava za ribice, v kateri morajo poginiti lakote.

Ribji zarod, ki je užival nekaj tednov hrano, imenujemo mladiče, ko so nekoliko odrasle, se okrepčale, so veliko bolj trdne in prenašajo različne nezgode uspešnejše, kakor v prvi mladosti, torej je tudi njih vrednost večja.

V večjih potokih, rekah in jezerih se pa tudi odraslega zaroda toliko pogubi, da ni umestno, vlagati jih tu, ampak edino le po leto stare ribe ali letnice. Letnice kulturnih rib (postrvij in karpov) so že prav dragoceno blago in jih odgajajo iz zaroda v posebnih zavodih. Taka umetna odgojitev pa zahteva toliko napora in za zgradbo zaroda in za opravo ribic toliko troškov, da nikakor ne more biti po ceni in se tudi ne da izvršiti kjersi bodi, ampak le v posebno ugodnem kraju.

Na Kranjskem se v zarodu ribarskega okrajnega odbora na Studencu odgajajo letnice in se oddajajo v kranjske vode. Mogoče jih je pa tu odgajati le v množini, katera je jako ogromna v primeri z ono, ki bi našla prostora in hrane ter bi se lahko izredila za namizne ribe v vodah kranjske dežele. Da pride naše ribarstvo do pomenljivega, praktičnega razvitka, se mora vzgajanju letnic na Studencu pridružiti na vsak način še vzgajanje v prostih vodah. Ker tu ni mogoče izvajati celotne razprave o premetu, naj bode le povdarjeno, da bi trebalo za kranjsko vodovje, sposobno za postrvsko

pleme, vsako leto 30 do 50 tisoč letnic. To res veliko število bi bilo mogoče prigospodariti o prostih vodah, ako bi se vsi sposobni toki stvarno porabljali, ker za prosto, prirodno odgojo ni treba dragih naprav, vse nudi priroda brez troškov. Vzgojanje na prostem je najcenejše in zato je v najširšem obregu praktično.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

Letos je sedmo leto, a sedmi v sedmih letih dan, kar je Leničko pokopal in se z deklico, siroto, sam ž njo vračal od pokopališča v ribarnico.

Zato je sedel Rokos v trudnih mislih pri reki. Spominjal se je krasnih dnij, ki so z vodo odpluli in katere je zaman klical nazaj.

Uže sedmič se mu je v glavi rodila grešna misel, grozna, ne bi li bilo lepše tam doli globoko v hladnih valovih!

„Kaj ima človek na tem bednem svetu, ako mu je uže pri kolebki sreča hrbet pokazala, menil je siromak.

Sicer pa Rokos ni mislil vselej tako. Zadovoljen je bil, ako je sedela Lenička na njegovi strani in je gladil vsehlo lice dobre žene, za katero se je deset let mučil in plačal staremu tastu srebrnike. To, za kar bi drugi v peklo šli, za čem se drugi plazijo ves život kakor črvi, za kar peklenskim izrodom zapisavajo svojo dušo, to je vselej preziral in ko bi zahteval Brežina dva mernika, še deset let bi hranil in si odtrgaval od ust, samo da dobi nevesto. Voršilke radi tega tudi ne proda za denar, toda ko bi se prvi potepuh, ki pride, smel ponašati z Rokosovim sorodstvom, tega bi stari ribič jedva prenašal.

Danes tudi Voršilka ni pela. Zaman so čakali dečki na bregu daleč od hiše. Do polnoči bi mogli čakati, a dočakali ne bi tega.

Bila je v sobici, klečala na stolcu pred križem, na katerem je bil jako mojsterski izrezlan Spasitelj, in molila.

Vroča, goreča je bila ta njena molitev. To so svedočile rože, ki so rudele v mesečnem svitu na njenem licu.

Je-li res molila? Kdo ve — kdo ve! Tako ne molijo otroci za svoje roditelje, tiho jim srce bije, ko žrtvujejo starišem goreč, hvaležen spomin. Saj se jim dozdeva, kakor bi zopet počivali v njih objemu in tako lahko je otrokom, tako mirno, kakor nikdar ne. Toda je li bila mlada deva kriva, da je a svoji nedolžnosti mislila na dečka in v sanjah o njem blodila, da tudi v trenutku, ko je pošiljala prošnje k nebesom, ga ni mogla pozabiti?

Jelše in vrbe ji niso bile več dovolj, dozdevalo se je devi, da bi se nad njim pogrešila, če bi zopet sedela pod drevesi in dečkom prepevala.

Nekaj enakega si nikdar preje ni domislilai in ko bi ne prišel on, gotovo bi še do sedaj venele krasne pesni na bregu pri ribičevi koči.

Tisti večer pomladi, ko se je tajal led na reki in sneg po gorah in ko je prišel tisti mladi, neznani potnik, sin dalnih krajev, tisti večer bi mogli le z njenim srcem vred iztrgati iz njenih prs.

Siromak! — Jokal se je tedaj, ni se sramoval pred tujci svojih solz, točil jih je, da bi se ga usmilili.

Moker do kože, ves zmrzel, padel je na klop pri peči in prosil za prenočišče. In ko sta mu z očetom slekla sivi plašč iz slabega sukna, dali ga sušiti in ko mu je dala večerjo, zvarjeno mleko s kruhom, ji je sicer le z očesom se zahvalil, toda črne njegove oči povedale so ji toliko hvale, toliko nemih, toda razumljivih besed, da je hitro pobegnila iz sobice, da bi ne videli njenega plame-nečega lica in ne slišali biti njenega srca.

Pred starosvati ni nikdar porudela, ko so prišli praviti o ženelih, niti tedaj, ako je prišel dotičnik sam na oglede.

Toda tedaj mogli bi nažgati sten ob njenem obličju, in ogenj pripravili brez kresila in gobe. Sedla je v temo v senco, a ko je oče govoril s prenočevalcem, mogla je gledati njegovo zatemnelo, krasno lice, katere so kakor venec obdajali dolgi, črni, lesketajoči se kodri. V njegovih očeh ležalo je toliko dobrote, toliko dobre odkritosrčnosti. In kaj ti čisti zvoki, jasni kakor glasi zvonov, ki so se valili in njegovih ust, cvetečih ustnic? Bili so sicer nekoliko različni od onih, s katerimi je mati Voršilko uspravala, toda dobro jih je umela.

Ljubo, milo zvenelo je to v ustah mladeniča, otroka sorodnega debela, kojega so tako pozdravile, ko je prvič zagledal božji svet, a njih bori se mu zašepetali prvi pozdrav. In ko je rano odšel in zopet se zahvali svojim mehkim, prijetnim glasom, porudelo ji je zopet njeno lice. Ni mogla tega zakriti in sklonila je glavico. In ko ga je povabila z očetom, da bi, kadarkoli pride mimo, se ozval pri njih, in ko mu je nudila svojo roko in jo je on stisnil, čutila je nekaj čudnega prvič v življenju, znova so ji lici plameneli, da je odšla v svojo sobico, gledala skozi okno v daljavo, dokler je bilo še videti široki klobuk in sivi plašč iz slabega sukna. — Trikrat se je od te dobe zastavil v ribarnici Andrej mladi žičar, (drotar.) Toda Voršilka se tujega mladeniča ni več sramovala, niti ni več porudevala. Privadila se ga je, dolgo neskončno dolgo se ji je dozdevalo, predno se je vedno vrnil iz svojih rodnih krajev k Ogri. Rada je slišala o daljni zemlji, o Andrejevi domovini, a ko je začel oče o njem govoriti, tedaj je s pritajenim duhom poslušala, kako hvali oče njenega ljubčka, a večkrat je menila iz njegovega govora razumeti, da bi si oče želel imeti mladeniča vedno pri sebi. — Vselej, kadarkoli je molila, pridala je molitvam, katere jo je mati učila v njenih detenjih letih, k prošnji za mater in k očenašu za očeta nekoliko vročih besed za Andreja, ki je daleč od todi živel, in kdo ve, je-li še spominja tudi on krasne deve ob Ogri? — Čez

nekaj časa je šla ven k očetu, ki je doslej pod jelšami sedel, z glavo mu na prsa prislonila in čutila, da mu je danes tužno, pretužno pod priprosto suknjico. — Danes je nekaj priplavilo Rokosa k solzam, kateri je samo trikrat v svojem življenju jokal: ko sta mu umrla oče in mati in ko sta dva konja rakev odpeljala, koja je bila s črnim pokrovom pokrita, v kateri je spala blede, hladna z rokama prekrizanima čez prsi Lenička.

„Veruj mi, Voršilka“, začel je ribič s tresajočim se glasom, „ko bi imela ti toliko izkusiti, kakor tvoj oče po ves čas svojega življenja, raje bi te videl na dnu teh prozornih valov. — Uže dolgo bi se bile ribe v moje telo delile! Samo ti, dobro dete, bila si angelj varuh svojemu očetu. Saj bi potem ostala sama na širokem svetu, a kdo ve, ne bi ti-li strgali hudobni ljudje tvoj deviški venec z glave. Andrej je daleč od tukaj, ne bi mogel svoje Voršilke s svojo močno roko braniti. Vse vem, moja hčerka, kam bi ne videlo Rokosovo oko? Ne bode oče sreči svojega otroka se zoperstavljal. Toda verna mu moraš biti, do groba verna, kakor mu je bila verna, tvoja mati, rajna Lenička. Pri spominu na njo Ti prisegam, da bi te odgnal od očetovskega praga, ko bi kedaj pala, ne smela bi več k meni, lastno kri bi proklel“

„Božja porodnica! Vi bi o Voršilki dvomili? Za Boga, nehajte, nehajte, pretrgala mu je daljši tek govora Voršilka.

Toda njegova desnica bila je še bedno k nebu vzdignena, usta krčevito stisnena, a iz očíj sipale so se strele gnjeva, kakor bi s svojo hitrostjo in silo hoteli vsakega podreti, kateri bi si upal jim nasprotovati.

„Veruj, dete, niti trenutek bi oče ne čakal z izpolnitvijo svoje grožnje, je nadaljeval, „ne prenesel bi tega, v prah bi se njegovi ostareli udje zdrobili. — —

Po dolgem času je zopet ribič počel, toda uže z mirnejim, tišim glasom. Videlo se je, da še vedno ni pokojen, kakor voda, katera je brez vsega hrupa šumela.

„Ne boj se, moja draga, samo grozil ti je oče, nikdar, ako Bog da, ne bodo njegova usta Voršilke kleli, marveč jo samo blagoslovili in hvalili. Umiri se, slušaj očeta in idi na postelj v sobo. Rad bi še malo sam tukaj ostal in za tebe in tvojo mater molil.“

Močneje pritisnil je Rokos svojo hčerko na svojo grud in jo poljubil in ko je odšla, je nemara do polnoči tu ostal. Mrzelo ga je, da s svojo pretnjo zasadil črva v nedrije mlade deve. Tako še nikdar ni ž njo govoril. Zakaj ravno danes, v smrtni dan svoje žene? Človek se včasih ne more ubraniti zle slutnje, ki ga sklepa kakor železo in kakor razburjena voda oničuje in potaplja v notranjem druge čute, v katerih je navadno našel mir in pokoj.

Rokos ni mogel strašno misel zatajiti in jo prikri-vati. Zdelo se mu je, kakor da mu jo je natvezal soprogin duh, saj se dobri ljudje vselej na njih smrtni dan približajo zaostalim. In kakorkoli naznanjajo prijateljem kaj jim more biti nevarno, posebno žena možu, stariši

otrokom. Tako vsaj pravijo, — „Ne to ne more biti“ rekel je po čez čas z močnim trdnim glasom Rokos. „Danes si izgubil glavo, ribič, in z glavo staro modrost, katero te je učil oče in katera jo vže mnogim dobro svetovala. Ne veš več, Rokos, kako je končala Jirotova Betka ko je starec izgnal zlega sina in ga preklinjal in ji grozil da se tudi z njo tako zgodi, ako ne vzame Voborskega? — Tega tvoja hčerka ni zaslužila, pojdi in išči, najdeš li boljše kje, s svečo bi moral jednake iskati. — — Da bi vedno ostala zas nubencu? Rokos, kdor očeta in mater spoštuje in ne pozablja na Boga, ta si ve tudi čast ohraniti.

Ne listič ni zašelestil, ne valček zapljuskal in stari ribič tudi ni govoril več. Toda dobro mu ni bilo. Bolje je bilo danes ribam v Rokosovem reviru, danes imele so svatbene noč, kakor vsako leto na smrti dan ribarice Leničke.

III.

Približala se je jesen. Sveže jelše jelo so žolteti, njih zelenje jelo se je spreminjati v zlato, a ko so vetri ostreje zaveli, tedaj so nagnjena, kot ribarnica in Rokosov rod stara debla zaškripala, in gole so stale jelše, nage, brez oblačila in pod njim žolfeli so zlati — velo listje.

Vsaki dan hodila je Voršilka za ribarnico nad višino, ki se prostira ob desnem bregu Ogre od Satka do Budina — gledala je daleč proti izhodu, do večera je tam sedevala, toda s povešano glavo vračala se je vedno v očetovo hišo. — Zopet je tu in tam videla velik, začrnel klobuk, siv plašč iz slabega suknja, a Andreja še doslej ni bilo. Tudi staremu ribiču dozdevalo se je to silno čudno.

„Saj so tamkaj uže davno doželi in zaslužka ni več tamkaj nobenega. Dober mladenič je to bil, škoda bi ga bilo, res škoda, ko bi ga zemlja krila! mislil je Rokos.

Poslednji listopadovi dnevi pokrili so Poogrije z belo odejo. „Ta gotovo prečaka božič“, pravili so ljudje in prav so imeli. Uže tri dni ni bilo videti solnca, metalo je, da ni bilo videti pred sebe in zvečer zatulila je še strašnejše burja, tako močna, da enake niso pomnili.

Stare jelše pri ribarnici pripogibale so gole glave do snega in v istem hipu se zopet vzravnale, in tako se je to vedno ponavljalo. Toda njih korenje širilo se je globoko v zemlji pod vso kočo, vihar moral bi preje podreti ribarnico, nego bi mogel jelše izuriti. In reka šumela je tako divje, da je spreletaval mraz vse ude onega, kateri je to elementarno, nočno godbo poslušal. Po vrhuncu pokala so drevesa in izurjena debla padala so s peklenskim ropotom, vpadu lomeč mlade breze in hraste. Vsak padec stresel je celo ribarnico.

„Bog z nami“, pokriževal se je Rokos in za njim Voršilka — „to je huje, nego če grmi. Pomozi, Gospod onim, kateri so danes brez strehe. Za ves svet bi ne hotel v to noč, posebno mimo Ogre ne, če tudi se ob njenih bregovih osivel.

„Oče“, kriknila je Voršilka, ko se je zopet s strašnim treskom zrušilo deblo, do ribarnice se je privarilo, in zopet je vihar zatulil in reka zašumela, da je bilo, kakor bi prišlo šumenje iz njenega dna.

(Dalje sledi.)

Izvirni dopisi.

Iz Logatca 10. januarja. Za 8. t. m. sklical je državni poslanec Dr. Ig. Žitnik v Gor. Logatci v gostilniških prostorih ondotnega župana shod svojih volilcev, na katerem je poročal o njegovem lastnem — oziroma delovanju državnega zbora. — Zbralo se je v tesnih prostorih nekaj volilcev in žena tako, da je bila soba natlačeno polna. — Gospod kaplan Fran Juvan iz G. Logatca pozdravil je zbrane poslušalce ter nasvetoval predsednikom shoda preč. g. župnika J. Lavriča, kateri je bil enoglasno izvoljen. — Po običajnem pozdravu drž. poslanca dal mu je besedo — kateri je potem v 2 uri trajajočem, jako poljudnem govoru poslušalcem risal delovanje drž. zbora, sosebno slovenskih in slovanskih poslancev. Omenil je, da mu je jako žal, da nima nikacega napredka — nika kega dobička, zlasti za nas Slovence od državnega zbora zabeležiti — kajti delovanje drž. zbora onemogočili so razni prepiri in celo pretepi v državni zbornici radi jezikovnih naredb. Pojasneval je te jezikovne naredbe ljudstvu, ter omenil, da hočejo liberalni Nemci imeti gospodarstvo nad ogromno večino Slovanov v Avstriji. Mi slovenski poslanci udali se ne bomo nikdar, dejal je, temu nasilstvu ter vedno zahtevali ravnopravnost narodov — ščitili našo narodnost in naš materin jezik. — V daljšem, jako poljudnem govoru razložil je tudi volilcem nagodbo z Ogersko ter omenil, da se narodno kaščanska slovenska zveza močno poteguje za vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. — V prav resničnih besedah narisal je poslušalcem, čemu nam je treba vseučilišča v Ljubljani. — Slovenski dijaki, kateri so najbolj bistrih glav, pogubljajo se v tujih mestih in to je krivda, da imamo toliko pomankanje slov. uradnikov — kar bi bilo v Ljubljani dijakom laglje — ker so blizo doma — vse je ceneje in vsak bi lahko shajal s 30 fl. na mesec. — K sklepu res izvrstnega govora izrekal je nado, da se morda vrnejo mirnejši časi v drž. zbornico in da bode na prihodnjem shodu morda lahko poročal o kacih vspehih sl. drž. poslancev v drž. zbornici v korist Slovencev.

Predsednik se mu na to v izbranih besedah zahvali, ga navdušuje k vztrajnosti, in upa, da bode s svojo navdušenostjo za pravico in resnico v prihodnje kaj dosegel za svoj narod — na kar mu zbrani volilci mej „živijo“ klici izreko enoglasno zaupanje. — Pri tem govoru sprožil je tudi preč. g. župnik nekoliko besedi o eminentni važnosti „Naše straže“ ter spodbujal poslušalce, naj se v ogromnem številu vpišejo v to društvo, na kar se je tudi vpisalo mnogo udov.

posodo in s tretjim stori isto. Poglej drugi dan natanko vse tri posode, in videla boš, da se je nabralo v tretji posodi trikrat toliko, ali še več smetane, kakor v prvi, v drugi latvici boš našla več smetane kakor v prvi in manj, kakor v tretji. (Konec sledi.)

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

„Neboj se, dete, kogar Bog varuje, tisti ne pogine in ko bi se zemlja pogrezala. — Danes vodnik tako razsaja. Ne pomnim, da se kedaj tako razjezil. Nam ribičem nič ne stori. Mi ga častimo in pustimo v miru, ko zleze zapoletnega večera na breg in se suši. Niti ribičem, niti njih otrokom ne škoduje. Samo enkrat je škodoval. Povem ti to, da si pomniš. Za Patkom stala je pred leti ribarnica. Sedaj niti sledu ni o njej. Živel je tam, kakor pri nas starček z jedino hčerko. Hčeri pravili so Marina. Ponosna je bila ta Marina. Na kope mogla je šteti ženihe, kateri so prihajali v ribarnico. Toda Marina poigrala se je z vsakim nekaj časa, a ko je imela biti rešnica, svatba, nasmejala se mu je v oči in pravila, da drug ženih na pateško Marino čaka. Prišel je drug, in zopet je bilo tako. In stari imel je veselje s svojo hčerko, da se zanjo tako potegujejo in da je ona tako izbira. Ljudje pa pravijo, da tisti navadno izbirek dobi, kdor dolgo izbira. Zali fantje, najbogateji v vsej okolici, vedeli so praviti, kako jih je zanolila Marina, bili so prè slepi in gluhi v ribarnici, ko so gledali v te oči, črne kakor oglje, paleče kakor najhuji plamen. Nekega večera sedela je Marina na bregu, splevala si lase v umetne kite, v lase vpletala krasne cvetice, katere ji je prinesel mladenič iz grajskega vrta. Niti opazila ni, da jo nekdo gleda in ko je povzdignila svoje oči, nagnila je glavico prvič pred mladeničem in prvič porudela. Ne vem, se je sramovala, ali kaj. Pa bil je to tudi mladenič! Takega še ni videla. Obraz mu je bil tako cvetel, oči le gorele, in lasje padali so mu do ramen. Niti povedati ni možno, kakšna je bila njih barva. Izpreminjala se je iz žoltega v plavo in iz plavega v zeleno. Kaj je bila najlepša suknja proti njegovi, zeleni kakor najlepši hrastovi list z robom iz najčistejšega zlata! In kaj, ko je začel govoriti! Dozdevalo se ji je, da igra godba v njegovih ustih. Oči bi izgubila na njem „Kako je lep“, ušlo je njenim rudečim ustnicam, toda le pctihoma, in zopet nagnila je glavo in zopet porudela. v drugo pred mladeničem. — Tujec sedel je k njej in niti besede ni pregovoril, a Marina ni pobegnila in ko bi tudi hotela, ne bi mogla. Prikoval jo je. „Ali me imaš rada, Marina?“ je tiho zašepetal, tako sladko, kakor bi slavček žvrgolel in nagnil se je k ribičevi hčeri, da bi ji videl v oči. Dobro je videl, kako ji lice gori in se

vzdigujejo njena prsa. „Ne poznam te!“ izvirilo se je njenim ustnicam. „Saj me ponaš“, zasmejal se je tujec in zopet bliže prisedel in jo pritisnil k sebi. „Greš-li z menoj!“ — „Veš, da grem do konca sveta s teboj.“ — „Pojdeš, Marina? Krasne imam palače, nobeden kralj na zemlji ni videl takšnih, še manje, da bival v njih Kristalne so in njih podlaga iz najdražjega mramorja, sobe iz zlata in srebra, z demanti posejane, z dragimi kameni, kakor z vodenimi kapljicami posute. Pojdeš, Marina moja?“ — „Pojdem rekla sem uže“, je zašepetala in se stresla, v prvič so se ji kristalove palače in mramorjeve podlage v njih dozdevale sumljive . . .

Toda na očeta počakam, brez njegovega dovoljenja.“ —

„Saj dovoli, velika gospa postaneš, kraljica! — Vzameš i njega v svoje kraljestvo?“ — „I njega vzamem, obadva! zatrjeval je ženih. Zopet se je Marina stresla, kakor da jo lomi mrzlica. „Toda mrzlo je na tvoji prsih kakor led to hladi, je zašepetala. Vsaj ti ugasne ogen na tvojem licu, gorke neveste moje kraljestvo nestrpi! — Dekle se mu je hotelo izviti, a kakor z železnimi kleščami jo je objel in znova pritisnil na ledena prsa. — „Oče!“ kričala je Marina; toda ženih se je njenem strahu smejal. „Oče uže čakajo na svojo nevesto, v mojem dvoru pripravljaja svatbeno postelj. Zaman ga kličeš. Pojdimo, zasmejal se je z nova, a bil je to le hudičevski smeh. In izginil je cvet raz ženihovo lice, oči zazelenele so kakor bršljin in takisto lasje, z hlač in s suknje kapala je voda. „Jezus Marija!“ kričnila je Marina in v istem hipu izginila pod vodo. — Za dveh dnij plavala sta na Ogrinih valovih dva mrliča: ribič z Marino. Oba sta nosila na vratu znak krempljev in po vsem telesu modre lise. Vodnik ju je zadušil. In ljudje so si pravili, da je Bog kaznoval starega ribiča, ker svoje hčere ni bolje vzgojil, po ponosno Marino pa je prišel gospodar vode. I jaz pravim tako. Pokopali so ju blizu ribarnice, kočo uničili, a novi ribič postavil si je bajto v vasi. — Pošten mora ribič biti in takisto njegova obitelj. Takemu nikdar vodnik ne škodi. Ne boj se, Voršilka, saj nisi kakor Marina, in tudi tvoj oče ni tak, kakor je bil bivši pateški ribič.

Zopet je zunaj nekaj zaropotalo, kakor bi se vsa drevesa valila proti ribarnici in zopet zašumele so vode tako strašno da, še huje nego preje.

„Oče, grozna noč je to“, bedovala je Voršilka. „Bog brani vse, katere je ta burja prehitela“, odgovoril je Rokos in priložil novo tresko, katero si je za zimo napravil iz spanja. Veselo zaplotal je plamenček, a takoj zopet kalil, kakor bi hotel ugasniti. V sobi vse tiho. Le stara, lesena ura nihala je neprestano in na ognjišču je je vselej, kadar je Rokos masten kosek priložil, ogenj živeje zaprasketal,

Rokos vzela je s police pilo, dleto in kladivo, prisedel bliže k luči in pričel delati. Izgotavljal je novo veslo.

Voršilka odprla je na kolenih veliko knjigo, pričela čitati molitev proti burji in vetrom, a oče ponavljal je za njo šepetaje vsako besedo. Ko je bila nemara v sredini, potrkal je nekdo na okno. Voršilka je nehala in stari ribič se je dvignil, a ko je v drugo potrkal, šel je odpirat. Hudobnežev se ni bal! Kaj bi tudi pri starem Rokosu pobrali? „Nekdo je v metanici zablodel!“ mislil je starček in odrinil leseni zapah. Pozni potnik stresal je s sebe pred vratmi sneg, bi je ves bel, kakor bi ga v moki valjali.

„Samo pojdite, prijatelj, i v veži morete to storiti, silil je ribič prišleca. Še prašal ni, kdo bi to bil, a uže je hitel k Voršilki in ji ukazal pripraviti mleka, urezati kos kruha, potem pa je hitel h gostu, ki je med tem v veži otresaval s sebe belo skorjo. A to ni bilo lahko. Sneg je na oblačilo zmrznil. „Pastite, le pustite, saj na peči itak mora raz oblačilo, smejal se je Rokos.“

„Bog blagoslovi in pozdravi!“ izpregovoril je tujec odkrivši se, ko je prestopil prag. — „Bog daj — Bog“, odgovoril je ribič. „Pozdravljam vas, odložite plašč, položite ga na peč in sedite. To vam je danes dalo, kaj ne? To je vreme, kakšnega ne pomnim“, govoril je starček in mu ponujal stol, da bi sedel.

„Andrej“, kriknila je Voršilka in z jednim skokom bila pri njem, a takoj je zopet odskočila, sramuje se pred očetom.

„I pri moji veri, ti si to, dečko? Niti poznal ne bi te več, reče stari Rokos. Dolgo smo te čakali, toda danes ne, veruj, da ne. Kako si mogel svoje življenje tako lahkomišelnost izpostaviti! — No, Voršilka, ali ga ne pozdraviš? Ne sramuj se mene, za priljudnost ni se treba nikomur sramovati.“

S povešenimi očmi pristopila je deklica in mu dala roko. Močno, da bi kriknila, stisnil je mladenič njeno desnico, roka se mu je takoj porela, če se mu je tudi zanohtilo in prstov preje čutil ni. Rokos vzela mu je plašč z ramen, klobuk iz roke in oboje povsila nad peč.

„A zdaj sedi. In ti, Voršilka, prinesi mleka, da nekaj zavžije, in potem nama mora Andrej pripovedovati kje je tako dolgo tičal. Mislil sem uže, da ti je jedna iz med vaših deklet popletla glavo! . . . menil je ribič.“

„Saj ni dolgo, kar sem postavila mleko k ognju in v tem času se niti lonec ni ogrel, med tem dam kaj drugega“, žvorgolela je Voršilka in hitela v vežo. Toda takoj bila je zopet v sobi s kruhom in surovim maslom na lesenem ploščeku.

„Dragi striček, sirota sem, danes sta dva tedna kar sem pokopal mater“, vzdihnil je mladenič, „veste da bi drugače preje tu bil.“ Solze so mu pristrigle govor.

„Tako, tako, dečko! To ni dobra novica, toda pomisli, da je bila to volja božja in laglje ti bode. Vem, kaj je to, dobro vem, nikdar tega ne pozabim in tudi ti ne“, skusil ga je starček tolažiti.

„Takoj v vinotoku pripravljaj sem se na pot, brž ko sem pomogel materi spraviti oves in ječmen. Ko sem

pomogel materi spraviti oves in ječmen. Ko smo kosili travo in jo spravili pod svisli, prihajal je nekakšen hud veter, jedva je prišla domov, legla je in od teh dob je ni bilo več s postelje. In sedaj nimam nobenega več, samo, samo . . . in jel je jokati.

„No, samo reci to . . . „samo vas in Voršilko.“ Ne jokaj dečko, to ti ne pomaga, raje pridno moli in to materi bolje pomore, saj te ni treba opominjati. Tvoja mati umrla je z zavestjo, da si je sina dobro vzgojila. Samo ne jokaj, veš, da pravijo, ako dete presilno za stariši toguje, ti ne morejo v grobu mirno spati. Pri nas imel bodeš drugo domovje.“

„Vso koč najel je moj kum, ni bilo mogoče v njej ostati, tesno mi je tam bilo, da si niti misliti ne morete. — Pravil sem materi o vas in Voršilki, rada je poslušala, ako sem opisoval ribarnico o Pogorji, posebno ako je ležala brez spanja. Vso tukajšnjo krajino sem ji moral orisati in vam, striček, prinašam poslednji pozdrav od matere, Voršilki pa . . .“ Poslednjo besedo je le zašepetal.

Voršilka stala je pri ognju in skrbno prilagala, da bi mleko brž zavrelo. Niti besedica je ni všla, kar je Andrej pravil. In vedno, ako so plameni razsvetili njeno obličje, zastirala ga je s predpasnikom, otiraje solze z obraza. Le težko zadrževala je ihtenje.

„Le jej in umiri se“, silil je Rokos mladeniča, „kakor doma moraš pri nas biti, od srca ti privoščimo, dozdeva se mi, da si se nam tam nekako odtujil. No, saj se zopet privadiš.“

„Bog plati“, pravil je Andrej, ko si je otrl solze z rokavom, „tam, kjer sem bil opoludne, silili so me jesti, dali so mi še popotnico, dobri ljudje so tam. Ko je bil oče še živ in hodil na Češko žičarit, prenočevala sva vedno tam in oče moral je pripovedovati povedke. Še sedaj nimam teka.“

„Verujem ti, verujem, ako srce boli, ni dosti slasti a malo juhe ti ne bode škodovalo, vsaj pogreješ se.“ Samo nekoliko žlic je Andrej pojedel, da bi ne rekli, ka božji dar zaničuje, in ko je Voršilka skledo odnesla, posedli so okoli luči, Rokos na klop pri peči, Voršilka nasproti in v sredini Andrej. Praviti jima je moral o poti, kje je prenočeval, kakšni ljudje so to bili in kakšne običaje so imeli. Rad je to poslušal Rokos, a Voršilka še raje. Niti očesa ni obrnila od Andreja. Danes se ji je videl drugačen, nego slednjič. Venec črnih las ki je obrobiljalo smedo lice, postal je gostejši, pod visokim, gladkim čelom svetile so jasne oči še živeje, toda solze silile so ji v lastne oči, kadar je v nje pogledala. Pravile so ji, kako je mladeniču pri srcu, če tudi je na vso moč to hotel prikrivati. Niti jedini smeh ni zaigral okrog njegovih ustnic. Dobremu otroku, ki je pred nekolikimi dnevi poslednjo grudo vrgli na materino rakev, se ne ljubi smejati, vsaj mu je nikdo ne more nadomeščati na svetu, beda, da nikdo! Mati drugače govori, drugače se smehlja svojemu sinčku. Kakor ona, tako ne more to nihče.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

Za pripovedovanja postala je dletva Rokosova v svojem delu, siva glava padla mu je na prsa. Ni bil navajen dolgo v noč sedeti.

„Ne bodi tako žalosten, Andrej, morala bi s teboj žalovati“ tolažila je Voršilka, ko so mu oči zopet solzele.

„Samo pusti me, naj se izjočem, nikdar še nisem pred ljudmi tožil, niti zajokal, pri vas v prvlje. Mati pravila je, ko je oče umrl, in je ona dolgo, dolgo plakala, da se mora človek izjokati, ako neče, da se utrapi. S solzami teče prè žalost iz srca“, pravil ji je Andrej. — „Veruj, ko bi tebe ne bilo, nikdar bi ne bil šel na Češko, če tudi so tu dobri ljudje in imajo s človekom usmiljenje. Doma bi bil ostal in vsak dan hodil na grob. Sedaj bode nemara s snegom zavet, toda odkopal bi sneg, odkril ta griček . . . Pri vas niso taka pokopališča. Pri našem dviguje se visoka gora, višja od te, na kateri so one razvaline. Dolga je ta stran, z gostim lesom obraščena, in pod njoj, pri zidu, izkopali so jamo in v njo z vrvmi spustili priprosto, črno rakev, na pokrovu nosila je bel križ. In ko pridejo snegovi, metanice in vetrovi, zavejo vse pokopališče, da niti sledu ni o njem. Samo redkokedaj molijo iz snega leseni križi, toda ta, katerega sem jaz postavil, nikdar ne izgine. Dosti višji je od mene in močen, da bi se moral silen veter v njega upreti, da bi ga mogel izruti. — Kedaj te zopet, majčica, tvoj Andrej poseti! Ko staji ledena skorja na tvojem grobu in škerjančki vzlete iz dobrav nad pokopališčem, da bi ga pozdravili, — tedaj bode tvoje dete zopet pri tebi in okraši s prvencem pomladi posteljo svoje roditeljice!“

„In jaz ji spletem venec iz naših cvetk. Veš, kako krasne rastejo pri nas po bregu in ravnini, in ti ga povesiš na križ, kaj ne, Andrej?“

„Povesim, Voršilka, povesim“, zatrjeval je deček in pritisnil devo na prsa, toda poljubil je ni, ne pristoja sinu neveste celovati, ako je pred kratkem mater pokopal.

„Oče vedo o vsem, dragi, sam je govoril o tem in ničesar ni oporekal.“

Mladenič pritisnil je močnejše devo na prsa, in solze ki so mu silile iz očij, škropile so Voršilkino lice, — v jeden tek se združile z njenimi — tako, kakor njeni duši.

„Ostaneš pri nas? Oče nam prepustijo ribarnico, bodeš li po njem kresejski ribič?“

Mladenič zopet ni odgovoril. Zvunaj je zaropotalo tako divje, kakor bi se ribarnica rušila. Lesena stena obrnjena proti rebru, zadonela je strašno. Do sem se je privalilo nekako deblo, in v reki je zopet nekaj splehtalo najbrž izrujeno drevo. In v dimniku zažvižgalo je nekaj tako presumljivo, da je luč ugasnila.

„Meluzina“, zašepetala je Voršilka, šla je k skrinji po nekaj moke, odprla v sobi okence in vrgla moko v vetrove.

I stari Rokos prebudil se je vsled ropota. „To je danes tako, kakor bi se vsi peklenčki stepli! menil je mencaje si oči in pogledal na uro, ki je z nekako mirnostjo nihala vedno enakomerno. „Dvanajst. Za Boga, otroci, tako pozno uže? Zakaj me niste vzbudili. S'ar človek pač nič več ne velja, niti sebe nima v oblasti. Nikdar ni premagalo spanje starega Rokosa, letos v prvlje. No, leta prenašajo to . . . Idi, Voršilka, po otep slame. postelješ dečku, danes gotovo trudnemu. Verujem, ta vihar i velikana izmuči“, govoril je ribič in potegnil izpod rudeče barvane omare slamnico, belo, kakor ta sneg, kateri se je zunaj le tako sipal z neba. In ko je Voršilka prinesla otep dolge, žitne slame, razvezala ga vravnala, pogrnila s slamnico in položila za njo vzglavje s perjem takorekoč nabito, rekla je „lahko noč, z Bogom!“ — poljubila očetu roko in odšla v svojo sobico.

Dolgo molil je Andrej in staremu Rokosu se je to dopadlo. — —

Za rana je sicer vihar jenjal, in reka se je umirila, a snega je bilo toliko, da ni bilo mogoče čez prag. Andrej hotel pa je le v sneg, ni hotel svojega dobrotnika dalje obteževati, bil je i on ubog, vedel je, kako težko se prisluzi košček kruha, če tudi na ladji. Ko bode sam delal, tedaj se ne bode protivil, a sedaj bi se moral sramovati

„Kaj še, dečko, danes niti psa ne izženem ven, kaj še le človeka, tu ostaneš, dokler se to nekoliko ne promeni. Nemara kmalu zmrzne in vasij steptajo pešpota, pa moreš iti“, razsodil je Rokos.

Andrej je ubogal, pomagal je ribiču delati mreže in mlade njegove roke umele so to izvrstno. Izdolbel mu veslo in držaj, katerega je tako izrezljal, da se ni mogel temu delu načuditi. „To bode praznično“, je rekel.

Dan potekel je hitro, zvečer razsekal je Rokos treske in ko se je mračilo zaplapolala je svetla luč. Rokos sedel je na klop pri peči, Voršilka njemu nasproti Andrej pa med obema.

„No, danes nam moraš pripovedovati, ko to tako dobro umiš, Voršilka mi je o tem povedala. In jaz bodem zopet pletel mrežo. Vidiš s tem si kratim večere, a Voršilka čita med tem bodi si iz svetega pisma, katero je podedovala po materi, bodisi iz te velike knjige, katero sem podedoval po pokojnem očetu in ta zopet po dedku. Tam je zapisano, kako je bivalo pri nas za najdavnejših let. Včasih tudi sam v nedeljo popoldne po večernicah iz nje čitam. Skorej vsak ribič v Poogriju ima takšno. — No, da ne pozabim, začni torej nekaj“, silil je ribič.

„Niti ne vem, striček, o čem bi vam pravil. Skorej vse povesti pravil sem uže Voršilki, o Talafusu, o Tatošu, o Pikuliku, o kralju Matjažu, o Svatopluku . . .“

„O treh njegovih sinih in o protih?“ prestrigla je Voršilka njegovo besedo.

„Drugo.“

„To torej! Nisem je se sližala in tudi oče ne.“

„Pred davnimi leti“, pričel je Andrej, „kraljeval je na Velegradu Svatopluk. Daleč za Krivan segala je njegova država. Tudi naša Witra bila je njegova. Tu tekla je njegova zibel. Ko se je postaral, prepustil je vlado, najstarejemu sinu in mlajša dva bi mu naj bila pokorna. Toda sinovi niso se ravnali po očetovi volji. Radi bi me slušali, ko bode zlo in ko bode rasla na mojem grobu trava, a tedaj bode uže prepozno. Pomnite, da Bog neposlušne otroke kaznuje. Toda sinovi ravnali so se le po svojem. In opustil je torej stari kralj svoj velegrajski dvor ter odšel na goro Zahor pri Nitri, konja, ki ga je prinesel sem, je prebodel in meč, s katerim je bil opasan, zaril je globoko v zemljo, da ga nikdo ne našel. — Raz to goro videti je daleč po naši zemlji, bil sem na njej, toda Krivan je le višji. — In ko je tako umoril svojega konja in zakopal meč, ozrl se je po zemlji, katero je osrečil, kakor svoj narod, kateri je tu bival, in lastne sinove, katerim je tako veliko dedščino zapustil, kar se mu prikaže neka mladenka z razpuščenimi lasmi, v zelenem, z zlatom protkanem oblačilu. Jedva jo je zagledal, prekrižal se je Svatopluk, ka bi mu ne mogla škodovati. „Ne boj se, kralj“, mu je dejala, „ker si bil dober vladar in si s osrečil svojo zemljo in lastne sinove, tvoj narod nikdar na tebe ne pozabi. Kadar mu bode najhuje, naj poišče tvoj meč, katerega si tu zakopal, in ž njim izžene sovražnike in vrnejo se mu stari, zlati časi. Sama povem o njem tvojim potomcem. Sedaj pa pojdi k puščavnikom, ki bivajo na drugem brdu gore, vzemi si njih oblačilo in med njimi končaj dni svojega življenja.“ In ko je to izrekla, je izginila. Svatopluk zavedel se je šele pozno, da je govoril s kraljico vil. — Ubogal je in šel na drugo stran gore k puščavnikom, slekel svoje oblačilo, odložil svoje leskeče orožje in oblekel njih habit. Dolgo živel je med njimi, in ko so pešale njegove moči, pristopil je k makovemu ležišču, na katerem je ležal veliki Svatopluk srebrnolas starček v snežnobelem oblačilu in rekel: „Ne umreš, Svatopluk toda dolgo bodeš spal, dolga leta, in ko se vrnejo tvojemu ljudu zopet časi, kakoršni so bili za tebe, se prodiš, znova bodeš kraljeval dolgo, srečno, a še le tedaj razpade tvoje telo v prah

Svatopluk, ki ni mogel prenesti zarje okoli starčka, kateri je stal pri njem, zatisnil je oči, a ko jih je zopet odprl, ni bilo po dedku ne sluha ne duha, a dvanajst puščavnikov stalo je okoli njega, moleči za lahko njegovo smrt. Šele sedaj je povedal, da je velegrajski kralj. In zopet je zatisnil oči, jelo se mu je dremati, in samo iz daljave slišal je še pogrebni spev nad svojim telesom. Kakor bi živel, posadili so ga menihi v jamo, zavalili jo z velikim kamnom in jedva so zavalili, okrvavelo je nebo nad vso nitransko trečinsko krajino, a Madjari klali so pri Breclavi Moravane in slovensko ljudstvo. (Slovaki imen. se Slovenci). Vse tri Svatoplukove sinove so ubili, ves slovaški kraj zaplavili, toda na goro Tabor se niso upali. Tam v skali spal je Svatopluk in še danes spi. Ko nam bode najgorše, najdejo prè tam njegov meč,

in zopet bode velegrajska država obnovljena in ž njo slava nitranskega in trečinskoga okraja. — Vidite, od tistih dob je naša zemlja uboga, niti lastnih otrok ne preživi. Morajo za svojimi gorami iskati živeža.“

Andrej je dokončal svojo povedko, otrl si s čela pot, gorke, velike kapljice, in se zamislil. Niti Voršilka, niti Rokos nista pregovorila.

„Od teh dob torej hodite na Češko in Moravsko?“ vprašal je čez nekaj časa starec.

„Od teh dob“, odgovoril je žalostno mladi Slovaškičar, povsobil glavo na prsa in se zopet zamislil.

„Tega še nisem slišal! To bi torej bila kazen na potomcih za očeta?“ vprašal je zopet ribič.

„Nemara, toda ne vem. To vem, da neradi pravijo o breblavski bitvi po Slovaškem, in nobeden krajan ne pravi tega za mejami. Drugje bi tudi jaz tega ne pravil. Stari Jura iz Zaborja je pri spasu svoje duše prisegel, da je na Zaboru jama, a v jami kralj Svatopluk, ki čaka lepših časov, da se nekoč zopet prebudi in zopet bode kraljeval.“

„To je žalostno dečko, žalostno, toda rad takšne stvari poslušam. Ne vem, kaj je to, da ljudje tako radi poslušajo nevesele povedke, toda ko pridejo nadloge na nje, jih neradi nesejo, neradi, Rokos to ve“, razumoval je stari ribič maje z glavo.

„Tako se časi menijo in tako teče ta svet!“ rekel je Andrej poluglasno, polušepetaje ta poslednji stih stare slovaške pesni, katero pozna vsako dete v njegovih gorah

„Dobro veš praviti, toda sedaj moram ti jaz nekaj povedati o naših vodnikih. Včeraj pravil sem Voršilki o jednom in o Marini, saj ti ona tega ne ostane dolžna. — Čudni dečki so ti vodniki. In na svatbo prihajajo k ribičem, in ribiču ni treba skrbeti za balo. H krstu prihajajo kot kumi in takšni otroci so srečni. In kadar umre dober ribič, s spremljajo ga tudi pri poslednjem potovanju. Pri vas gotovo toliko o njih ne vedo. — Mi se jih ne bojimo. Mojemu očetu pomagal je prè jeden često, kadar je lovil ribe in vedno imel je takoj polno mrežo. V ribarnicah so mnogokrat kot gosti, toda pri meni še nikdo ni bil. Ka bi govoril resnico, ni mi za njih posete. — No, poslušajte torej. — Nekje pri Budiru stala je nekaj ribarnica, toda malo slabša, nego je ta naša. Kadar je zatulil veter, vedno je prodril do ribiča v sobi, in ribarica stiskala se je v kot, ka bi je ne zeblo, a ko je deževalo ali snežilo, čutili so to tudi v ribarnici. Poleti in pomladi presedavala je ribarica z ribičem dolge večere vedno na bregu. Tožila sta skupno Bogu to bedo, ki se ni hotela ganiti od njih kam drugam, kakor bi jo prikovali. Mučila sta se dovolj, in vendar nista ničesar imela. To je uže tako, kar je komu prisojeno, tega se ne zbavi. naj dela, kar hoče. Ne vem, čemu je tako, a o takih stvareh nerad sodim.

(Dalje sledi.)

zopet vrečico peska, poskusiti je treba, saj tak poskus nič ne škoduje, koristiti pa morda utegne. Če vse to ne pomaga, naj se privzdigne prva noga tiste strani, na kateri se molze. Večkrat sem videl za brzdanje nepokojnih krav posebne, lesene in s cunjjo ovite kljuke, katere so se prav dobro obnesle. Pred molžo privzdigneje prvo nogo ter nataknejo kljuko čez koleno tako, da krava ne more stopiti na njo.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

Ko sta zopet nekoč tako sedela in zopet tožila, prikaže se jima nek mladenič, sede k njima in vpraša s prijetnim glasom: „Kaj tožite, ljudje?“ — „Kako bi ne tožila, žlahtni gospod, cd rana do večera delava, jedva tu malo odpočijeva, in vendar jedva se nasitiva“, odgovoril je ribič. „Ne vem, kako bode na stara leta, ko ne bodem mogel veslo vladati in žena z ribami ne na trg. Siromaštvo je, verujate, gospod, največe zlo, ki more človeka srečati.“ Mladenič, ki je sedel ravno nasproti njima nad reko, zmajal je zglavo, pogladil z roko čelo, zamislil se in čez nekaj časa rekel: „Pomozim vama. Iz tega mošnjička denar nikdar ne izgine, ako segnite vanj, vedno potegnite iz njega zlat. Teda nikdar ne smeta pozabiti ko sta bila uboga. Sicer bi se vama hudo godilo.“ — To je rekel in izginil. Samo na reki delali so se kolarbarji, kakor bi se tam nekdo potopil. Ribič in ribarica nista verovala svojim očem, ko je mladenič izginil, a v roki mož držal mošnjo, polno, tak težko, da jo je moral stavec z obema rokama držati. Razvezala sta jo, da bi se osvedočila o njenem obsegu. A lesk, ki je prihajal iz nje, ju je skoraj oslepil. Bili so notri samo zlati novega kova. „I pri moji duši“, zajuckala je ribarica, „uže ti ni treba več, oče, vesla v roke vzeti. Bog plati dobremu možu.“ — „Tako, žena, ne govori, ta, kateri nama je to dal, ne potrebuje „Bog plati“, ta ima zlatov, da bi mogel ž njimi našo vodo zajezditi. To bil je vodnik, ali nisi videla, kako je izginil pod vodo?“ razlagal je ribič ženi. „Naj je to, kdor hoče, vedno moliva na večer zan, pred spanjem „oče naš.“ — „Kaj meniš, starka, bi-li poskusila, je-li resnico govoril?“ — „Ne škodi“, odgovorile je žena in potegnila v tem hipu perišče čistega zlata, a jedva je bila roka iz mošnje, bila je ta zopet kakor nabita. — In od tega večera ribič ni več ribaril. Takoj drugi dan šel je v mesto in nedolgo potem vzpenjala se je za Budinom nova ribarnica z dvema nadstropjema. Povesod so se čudili, kako je ribič bndinski obogatel, toda vrteli so nad njegovo srečno glavo. Reševali so to zagodetko. „Kaj stavite, da mu jo je vodnik prinesel?“ menili so in ugani. Toda v oči mu tega niso pravili. — Stara hotela je na vsak način preseliti se v

mesto, pravila je, da je tam prijetneje, toda ribič se niti ganiti ni hotel od reke. Vzrasel je ob njenem bregu in tudi umre, dejal je vedno ženi in ona morala se je takim razlogom podvreči. — A nista vedno pomnila, kar jima je dobrotnik najposlej povedal. Ako je prišel berač nego kakšen siromak, kojemu je voda bajto odnesla, vedno se je glasilo za durimi: „kaznuj vas Bog!“ — Jedino delo stare je bilo, vedno segati v mošnjo in blesteče peneze nagromaditi, da jih je merila na mernike. — Toda pravi se vse do svoje dobe, in to je tudi sveta resnica. Nekoč proti večeru — vela je ravno taka burja, kakor sinoči, prišel je k njima berač z mavho in bergljo. Jedva je prikašljaj do praga. „Ribič bodite tako dobri, dovolite ubogemu prenočišče“, prosil je siromak. „Pojdite dalje, nimamo mesta, zavrnil ga je ribič gospod. „Deset vas je danes uže tu bilo, To bi bil brzo pri kraju. I nam nikdo nič zaston ne da.“ — „Da ne da? Iz česa ste si postavili novo ribarnico, nego iz moje mošnje, iz česa ste si nagrabili gromade zlatov, če ne iz mojega dara? srdil se je starček. — „Iz tvoje mošnje? ha, ha, — smejal se je ribič, glejmo, glejmo, kje se je to v njem vzelo. Proč od mojega praga, če te moj Dunaj spremi. To bi še manjkalo, da bi takov berač moje imetje blatil, ko je sem si z mozoli zaslužil. Takoj se poberi od mojega praga, tu te ne pustim.“ — Starček ni odgovoril, opri se je na berglje in napeto gledal na ribiča. „Dunaj, klicala je ribarica, stari je zažvižgal in takoj se je ozval lavež velikega psa. kojega je ribič hujskal na berača. — „Si-li pozabil, ti bedak, kaj ti je rekel za onega večera tisti mladenič, da bi pomnil lastno nekdanjo uboštvo, če ne se ti slabo povede? Beda, da tega nisi pamtil“, zagrmel je dedak, Izginil in Ogra je zašumela, izstópila in v vodi zažvižgal je možek v zeleni obleki in z zelenkastimi lasmi, da sta ribič in ribarica oglušila in izginila v valovju. Drugega dne po ribarnici niti sledu ni bilo tok jo je daleč k Labi zanesel. — — — „In kaj pravijo pri vas o vodnikih?“ vprašel je Rokos Andreja, ko je končal povedko.

„Pri nas pravijo o vodnih devicah — vile jim pravijo —“ odgovoril je mladi žičar.

„I te poznamo, toda veruj, o teh nerad pravim. To so pravi zlodeji, tako lepe, da mora vsak deček za njimi koji jih je nekoč videl. In veš-li, odkod prihajajo? —

„Ako izgubi ribičeva hči zeleni venec, postane vodna devica po svoji smrti, a privoščil ne bi ti, da jih slišiš, kadar se srečajo z vodniki in obhajajo doli pod vodoj svoje praznike. Tedaj je po rekah malo huje, nego včeraj. Nobeden ribič si ne upa na voda. Nič ne razločujejo, kdo je dober, kdo zelj, v hipu vsakega zgrabijo, kje katerega dobe, in zadušijo!“

„To vem, stric, v breclavskem kraju še sedaj pravijo o ribičevi Hani, katerega je tudi izgubila venec iz rožmarina in po smrti postala vila. Beda onemu, ki sliši po reki žalosini, a divji spev Hanin:

„Rybáři, rybáři, na tichém Dunaji,
Či¹⁾ (ste neviděli můj vinek²⁾ zelený?“

Do poslednjega dne ga mora prè iskati po vodah in zato vprašanje ribiče, niso ga-li našli, pa jih potegne globoko pod vodo. — Vsak ribič zna pri nas pesem o vilah:

„Tam okolo Strečna
Cesta nebezpečna,¹⁾
Pod zámkom²⁾ sa skryly
V bielych plachtneh Vily.

Na lukach vo Váhu
Často sa kúpajú,
Po poli širokom
Tancúvajú skokom.

Hoho raz³⁾ pozhytia⁴⁾
Tak ho dlúho vrtia
Az pokial v ich hrsti⁵⁾
Dušu nevypusti.“ —

In kaj so, striček, da vaše reke proti našim v gorah. Kakor srebro ženejo se Vag in Nitra doli po ravnini in vržem li kamen v vodo, ponesejo ŕga s seboj in nepustijo ga na doró predno ne prihitite v Donavo. In rib je v njih, kakor peska v Ogri, niti nesli bi ne jedno takšno, verujem, da ne“, pravil je Andrej.

„Pri moji veri, ko bi ne bil tako star, šel bi tja pogledat. Videl sem samo Ogro in Labo pri Litomerici.“

„Kaj ti rekli, posebno Ogra teče tiho, kakor bi je ne bilo, prebedem jo, da se niti ne zmočim. Tako bi ne smeli v Vag, ta bi vas odnesel, kakor pero in njegovim valovom bi ne ušli. Drugače grmi ta naš Vag, kadar se razzlobi, slisati ga je na miljo daleč.

„Pa je tudi naša Ogra zla dosti zla. Ne zlobi se dolgo, a kadar se razlobi, tedaj si tega ne voščim in niti si tega ne vošči. Moli Boga, da bi bila vedno tiha.“

Dolgo sta Rokos in Andrej govorila, a ko je ura najst odbila, prinesla je Voršilka zopet otep dolge žitne slame, vravnala jo, razgrnila slamnico in položila na njo vzglavje. „Lahko noč“ je dejala in odšla v svojo sobico.

Zvunaj bilo je jasno, niti sledu več ni bilo po včerajšni burji. Mesec stal je ravno nad ribarnicoj. Iz okna Voršilkine sobice bilo je daleč videti, deva ni legla samo odgrnila je posteljo in pristopila k oknu. Tako še ji je danes dopadla ta bela, široka planota, kojo je na severu obmejila vrsta gor, istotako bolik, kakor polje, ki je bilo pokrito z najčistejo odejo. —

Pogledala je proti vrhovan, ki so se svetili kakor duhovi, o katerih pravijo narodne povesti, da prihajajo proti polnoči, — zagledala se je in vzdihnila. Bili so to globoki vzdih, takšnim doslej njena ŕprsa niso bila privajena. Mislila je na Hano in pri tem spominu se je stresla. — „Velika je to kazen! Zakaj pa ravno ribičeve

otroke zasega, je-li njih krivda večja od drugih? Greh je to, veliki greh!“ in zopet se je stresla — „toda kazen je še večja. Do sodnega dne tavati po rekah, ljudem biti v strah in v slabem spominu živeti pri vseh, izutih onih ki niti ne pomnijo ribičeve hčeri

Nikdar ji oče tega ni pravil, vse povesti, ki so nastale v ribarnicah in iz ribarnic se širile po okolici, ji je pravil, le te ne. Pripovedoval je vsak ribič, a če ni nič drugega svojim otrokom zapustil, imeli so po njem vsaj povesti. In bili so ponosni na to, da so jih znali! Iz vasij, ki so težale ob reki, shajali so se dostikrat v ribarnicah, ne samo v nedeljo, ampak tudi za zimskih večerov, in ribič moral je hote nehote pripovedovati.

Vsako zimo bile so sicer iste, a vendar so radi poslušali. Zastonj pa ribiči niso pripovedovali. Prinašali so jim hleb kruha, jajca, suhe slive in kar je bilo.

Poziv.

Leta 1900 otvoril se v Parizu velikanska svetovna razstava.

Odkar svet stoji, se nikdar ni v enem stoletju znašlo toliko novih znajdb, se ni izvršilo toliko umotvorov, in ni vednost tolikanj napredovala, kot v sedanjem stoletju. Parni stroj je omogočil promet na morju in na suhem in najbolj oddaljene narode drugega drugemu približal. Električna pokorno služi človeku, opravlja tiho in mirno najtežja dela, razsvetljuje temo, prinaša glas prijateljev iz daljnih krajev na naše uho. Brzovjavna žica obsega vso zemljo in razne novosti prinaša od enega konca do drugega. Daljnogled in drobnogled sta prodrla globoko v skrivnosti narave; kemija nam kaže sestav raznih snovij in premnogo zagonetk nam je postalo očitih. Brezštevilno tovarn izdeluje najbolj mnogovrstne izdelke ter jih oddaja človeku v porabo. Karkoli je človeški um v teku časa novega znašel, skritega odkril, temnega pojasnil, vse to se nam kaže na svetovni razstavi.

Svetovna razstava nam kaže napredek posameznih narodov, njihove izdelke in napeljuje druge narode k tekmovanju. Ona proučava posameznika o skupnem napredku, o čemur bi se človek na drug način nikakor ne mogel proučiti.

Svetovna razstava l. 1900 ima nalogo k zaključku 19. stoletja omikanemu svetu podati vse, karkoli je človeški um v zadnjem stoletju novega znašel. Umevno je torej, da je zanimanje za to razstavo po vsem svetu občno.

Razna društva so se že ustanovila z namenom, posameznikom olajšati potovanje na razstavo, preskrbeti primerno stanovanje, veččega vodnika, zlasti onim, ki niso kos francoščini.

Brezdvomno je tudi mej našim slovenskim narodom mnogo razumnikov, ki si želijo razstavo ogledati, toda marsikdo si morda ne upa radi neznanja francoščine in radi drugih neprilik na tuje.

¹⁾ ali, ²⁾ venec.

¹⁾ nevarna, ²⁾ grad, ³⁾ enkrat, ⁴⁾ vlove, ⁵⁾ pest.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

I Rokos je pripovedoval. Iz vseh okolnih vasic hodili so v kresenjsko ribarnico na povesti. Znal jih je tudi Voršilkin oče največ. A ko mu je Lenička umrla, tedaj so nehali hoditi k njemu. Stari si tega tudi ni želel.

Še-le čez dolgo časa legla je Voršilka, toda i v spanju sanjalo se ji je o Hani.

„Rybáři, rybáři na tichém Dunaji,

Či jste neviděli můj vínek zelený?“

šepetala je v snu, sanjalo se ji je, da je sama bila takšna devica, da so ji z nasilstvom odtrgali venec raz glave, v vodo vrgli, a ona morala ga je iskati do sodnega dne.

Rano, ko je vstala, povedala je očetu, kakšne nečimne sanje je imela. „Ko bi bila tista vila, ne bal bi se te, šel bi za tabo v vodo“, smejal se ji je Andrej. „In kaj pa, ko bi ti zarila prste v grlo?“ grozila mu je Voršilka.

„Molčite o tem, ni dobro o takšnih stvareh govoriti. Ne boj se Voršilka, Bog da tega ne dočakaš, a niti ti ne, Andrej! Sanjalo se ti je, ker smo sinoč o tem govorili. V drugo bodedo zvečer o takih stvareh molčali. Doslej nisi tega slišala, in še sedaj bi ti mogel to zatajiti.“

„No, samo si to, oče, ne predbacivajte, saj se ne bojim. Kdo bi se sanj bal!“ izgovarjala je hči Rokosu skrbi.

Prvič po treh dneh zasvetilo je danes rano solnčice. Jedva je vzhajalo, posetili so njeni žarki tudi v ribarnico.

„Ne zadržujem te“, pravil je stari Andreju, ko se je ta pripravljaj na pot, „ako hočeš kak groš zaslužiti. Raje pa bi videl, ko bi ostal pri nas in pomagal. Ko pa hočeš, pojdi v božjem imenu, na praznike te pričakujemo vrni se zdrav“, podal mu je roko, in Voršilka šla je kos pota ž njim, vrnila pa se je sele v ribarnico, ko ni bilo več videti klobuka in sivega plašča.

Stari Rokos bil je vendarle nekako nemiren vsled Voršilkinega snu. Vse predpoludne ni izpregovoril, niti delo mu ni šlo izpod rok, Voršilka pa je na to hitro pozabila, saj si ne da vzeti od nikogar deviški venec raz glavo in čemu se torej bati, da postane vodnikova nevesta. —

IV.

Kako so se čudili kresenjski dečki, ko so videli tega žičarja iz ribarnice, ki je šel tako ponosno na božični dan k veliki maši! Pa bil je tudi junak! Stasit kakor mlad hrast, črne oči so se mu le tako svetile, in kakor vranovo perje padali so mu lesketajoči kodri na belo košuljo, iz najčisteje konoplje. Daleč bila je videti

kitica za njegovim klobukom z žalnim suknjem zastrena, čez ramena visel mu je dolman, nov, siv plašč, katerega je danes v drugo nosil, opiral se je ob leskečo, s srebrom okovano palico, katero je podedil po očetu. Stari Rokos, ki je šel ž njim, se je veselil, da se mu je to tako podalo; ni ga še videl v „paradi“, vedno le v tem oguljenem plašču, z močenem klobuku in z zasukano drenovo palico. —

„Samo, da se ta modra glava ne zmoti, vetrnjaku izroči svoje jedino dete in dečka s posestva odganja kakor pribegleca“, pravil je Votrubov Jira, ko je videl Rokosa z Andrejem.

„Ta Voršilka je kakor Marina, o kateri še sedaj pravijo, da si je izbirala, dokler ni prebrala“, počel je zopet Jira, ko nikdo izmed drugih ni slišal njegovih besed.

„Samo, ne jezi se, vemo odkod veje“, nasmejaj se je Križev Pavel — „s tem Voršilke ne storiš lepše, niti grije, ako jo vlečeš čez zobe. Rad si poslušal, kadar je pela pod jelšami. Ne veš več, kaj si tedaj govoril?“

„I molči ti“, zlobil se je Jira, „moreš iti tja pa vslišis, kar ti pove.“

„Uljudno odpove in ne zasmehuje, kakor je Marina delala. In ako se je tebi smejala, zaslužil si to za tvoj gobec“, menil je Matej Vitkovičev. — „Toda to me jezi, verujte mi, da je dala prednost žtjujcu, vetroplahu. Niti domovja nimajo ti žičarji, in ako ga imajo, žive v luknjah, kakor krtje. Vsekako bodeš, Voršilka, to obžalovala.“

„In rada prideš nekdam z mavho k Jiru“, pridal je mladi Votruba.

„Motiš se, Jira“, odbil mu je Dvorakov Pavel, „ta bi gotovo raje v vodo skočila, nego šla prosjačit. Stari Rokos je vendar toliko pristradal jedinemu otroku, da more ono živeti, kojega odnesejo sem. Veš, koliko denarja je nakupičil v desetih letih, ko mu pateški Břežina ni hotel dati Lenke?“

„Kaj se bodedo o tem „prepirali, saj bi je sam Jira povišal v nebesa, ko bi se mu le nasmehnila, kaj ne, Jira?“ dražil je Križev Votruba.

„Ne jezi me, Pavle, povem ti, sicer se bodeva spoprijela naj si bode pri cerkvi“, hudoval je Jira.

„In potem bi te župan spravil na pol dneva v ječo“ odsekal mu je Pavel, in tolpa se je glasno zasmejala, da so se sosedje, ki so blizo stali, na njo ozrli.

„Vidiš Jira, kako te oče gledajo? Pazi, da nekatere ne poližeš, kadar prideš domov“, zašepetal mu je Matej. Jira bil je najmanjši od vseh, a kadar so ga hoteli razdražiti, pravili so mu, da ga doma še bijejo.

Votruba je le tako z zobmi zaškripal. „Čakaj, ti krivogobček, prideš mi v roke“, se je grozil.

„Lestvico bi moral prinesti, pa bi segnil na mene.“ In zopet so se vsi zasmejali, in Jira vidi, da nič ne opravi, je šel v cerkev; i brez tega so ravno vabili zvonovi v božji hram. Toda v cerkvi videl je zopet tega žičarja, in dečki postavili so se navlašč k njemu in ga

dražili. „Jira, počakaj na-nj. Ko pojdeš domov, pa ga povabi na boj“, šepetal mu je zopet Matej v uho. — Je to mladina! Niti v cerkvi niso mirovali, in Jirek je od jeze kar modrel Kdo ve, je-li jedini „oče nas“ danes izmolil. — Toda i dekleta niso mnogo danes molila, mar sikatera je kradomice zrla k stolu, pri katerem je stal poleg Rokosa žičar, vglobljen v gorke molitev. Niti oko ni obrnil drugam nego na oltar in duhovnika. Ko so šla dekleta iz cerkve, čakala so navlašč, da bi mogla dobro videti Voršilkinega ženiha. Ta, katera niso bila pri veliki maši, hitela so k vratam in gledala skozi ljuknice za Andrejem, dokler se jim niso buhte v peči po palile in juha prekipela. — Šegava Betka in Horek počakala je navlašč na dečke, zasmejala se jim je, da ne bodo več peli:

„Křesejnšті mládenci jako v poli kvití“
Když ti jdou z kostela²), líčka se jim svítí.“

Toda i starim ni bilo drago, da je dal stari ribič žičarju prednost, posebno Votruba, čegar Jirek je bil od teh dob, kar se je vrnil iz ribarnice s košem, kakor prome-njen. Jedva pozdravil je danes Rokosa. To je ribič dobro zapazil, nasmejal in navlašč še glasneje ozdravil. —

Po praznikih zapustil je Andrej zopet ribarnico in šel po zaslužku. Mnogo si z žičarstvom ni zaslužil, toda dosti je bilo, da se je živel in pri varčenju spravil si je le nekaj za bodoče gospodarstvo. Rokos sicer ni zahteval od njega ničesar, toda Andrej bi se sramoval, ko bi mu ne prinesel kak groš. Svojo kočo v gorah proda kumu, da ne pride v tuje roke, in tako bode imel le nekaj v rokah in ne pride s praznimi. — —

V vrhovih jelo je uže tuliti, dobro znamenje, da se pripravlja promena. Led na Ogri jel je pokati, in predno je minil teden, veslal je Rokos po čisti gladini, kakor kristal prozorni. Letos odplul je led brez vsakterih nezgod, „hvala Bogu“, pravili so v pobrežnih vaseh, „to se redkokedaj prigodi.“ — Priletali so škerjančki in kmalu za njimi lastovice. Nekoliko jih je zakrožilo okrog ribarnice, trikrat so obletele Rokosovo hišo, pozdravljale jo in kakor strela se spustile izpod jelš na streho, v stara gnezda. Našle so v njih novo slamo, vedno, kadar se je bližal april, očistil je ribič gnezda, izgnal vrabce in vse zopet pripravil gostom, ki so bili gotovo uže na poti. „Kadar ti gosti ne pridejo več, bode hudo pri nas“, menil je Rokosov oče, in i sin je to pametoval. „Nikdar jih ne izganjaj, niti ne škoduj jim!“ pravil je Voršilki, toda ni mu bilo treba tega praviti, saj jim je čisto metala v gnezda božjih darov. Stare lastovice priletele so same, iz roke jemale s kljunčkom in odnašale mladičem.

I Andrej vrnil se je s pota. Vsi njegovi krajani so uže odšli, le njemu ni bilo drago oditi. Preje je vedno hitel kakor na krilih v svoje negostoljubne gore, če tudi je imel i preje Voršilko ravno tako rad. Siromaka pričakovala je vedno stara mati, imel je s kom deliti svoj zaslužek iz Moravskega in Češkega. Kako se je tešila starka, kadar se je približala pomlad, in Krivan zamenil

belo obleko z zelenoj! Vsaki dan hodila je nad vas, na visoko, ozelenelo brdo, pasla koze in dve ovci, njene oči pa so gledale daleč proti zapadu, ne pride li sinček Andrej. — Uboga, pokopali so jo, gnije uže pod zemljo, in nad njoj raste trava, rastejo cvetlice. Andrej je več ne vidi. —

„Stric, date mi Voršilko za ženo, ko se vrnem?“ — zastokal je Andrej, ko je bil pripravljen iz ribarnice oditi. Molčal sem doslej o tem, ne pristojta sinu prositi za ženo po materini smrti pred pol letom, a pred letom jo vzeti.“ Žalosten je bil žičarjev glas, Voršilka je porudela, v lice stopila ji je kri, a oči zakrila je s predpasnikom. (Dalje sledi.)

Novice.

— Učiteljske vesti. Imenovani so gg. za nadučitelje na deški šoli v Kamniku Jan. Okorn, učitelj, za nadučitelja v Doberničah nadučitelj Anton Cirman v Poljanah, nadučitelj v Šent Jurju pri Kranju Luka Jelenc za učitelja na prvi mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, Gizela Ekel za učiteljico na dekliški šoli v Kočevju; stalno sta namesčena gg. Andrej Rapeš v Olševku in Jos. Svetlič v Škofjiloki. Nadučitelj J. Gantar v Čatežu in učitelj Jul. Flis v Škofjiloki prideta iz tretjega v drugi in učitelj Jos. Bizilj v Pečah ter Franc Ivanc v Senočečah iz četrtega v tretji plač razred. Mej drugimi rednimi točkami odobril se je tudi razglas, katerega izda dež. šol. svet in je namenjen za gospodarje in gospodinje dijakov.

— Nove razglednice, V založbi znanega knjigotržca A. Turka v Ljubljani sta izšli dve novi vrsti prav lično izdelanih razglednic, predstavljajočih Mestni trg s stolno cerkvijo v l. 1564 in pogled od Tivolija na Ljubljano v istem letu. Slovenci, le urno sežite po njiju!

— Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu januarja 1899 je 146 strank uložilo 30.874 gld. 45 kr., 145 strank vzdignilo 17.852 gld. 74 kr., 15 strankam se je izplačalo posojil 18.603 gld.; denarni promet 94.324 gld. 22 kr. — Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici, dne 2. meseca februarja 1899.

— Nemška šola v Laškem trgu. Le birokratični zvižanosti in slovenski zaspanosti se je zahvaliti, da je bila v Laškem trgu ustanovljena nemška dvorazrednica. Ustanovitev je bila nezakonita, in nezakonito je razširjenje te šole. Deželni šolski svet v Gradcu jo je razširil v trirazrednico, v kljub temu, da ni število učencev narastlo do števila 160. Čuje se, da se začne gibanje proti postopanju političnih oblastev. Morda je že prepozno.

— Shodi. Dne 29. m. m. je bil v Konjicah shod, na katerem je poročal drž. posl. Robič, dne 4. t. m. pa je bil shod v Krškem, ker je poročal dež. odbornik dr. Tavčar.

— Tržaški občinski svet je sklenil vzdati v mestno dvorano ploško s primernim napisom v spomin na shod italijanskih županov primorskih, kateri je protestoval proti ustanovitvi hrvatske gimnazije v Pazinu.

— Neprevidnost „Slovenec“ je pred kratkim priobčil članek, katerega so zabeležili tudi vsi dunajski listi in v katerem je zahteval izstop iz desnice in prehod v opozicijo, kakor čujemo, nam je ta neprevidni članek jako mnogo škodoval. Ministerski predsednik grof Thun je poslanca Povšeta zaradi tega ostro prijel in mu očital, ker postopa katoliško-narodna stranka nelojalno in zvižajčno napram vladi, a dotični

8. dop. v Vrhpolju, 21. ob 8. dop. v Ustju, 22. ob 8. dop. na Erzelju, 26. ob 8. dop. v sv. Križu pri Litiji, 27. ob 8. dop. v Krškem, 28. ob 8. dop. v Krškem, 5. marca ob 3. pop. v Narinu (Notranjsko), 12. ob 8. dop. v Svibnjem, 12. ob 3. pop. v Boštanju, 13. ob 8. dop. v Št. Janžu, 14. ob 8. dop. na Studencu, 15. ob 8. dop. v Krškem, 16. ob 8. dop. v Cerkljah, 17. ob 8. v Krški vasi, 18. ob 8. dop. v Bergani, 19. ob 8. dop. v Vel. Dolini, 20. ob 8. dop. v Krškem, 21. ob 8. dop. v Krškem, 23. ob 8. dop. v Bujah pri Vremah, 24. ob 8. dop. v Vremski dolini, 25. ob 8. dop. v Vremski dolini.

Vabimo vse marljive vinogradnike, da se teh zanje zelo koristnih tečajev mnogobrojno udeleže, ker je ravno novo vinogradništvo velikega pomena za blagostan našega kmetovalca.

Ker se je dež. trtnica premestila v Krško in Vremsko dolino, bo dalje poučeval od 4. do 15. aprila v Krškem od 16. do 30. aprila v Vremski dolini. Kjer se bodo vršili cepilni tečaji, bodo isti trajali po cel dan. Ta objava naj služi mesto vsakega posebnega naznanila. Predavanja bodo v šolskih poslopih.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

Hitela je iz sobe in zapah odrinila; niti za hip ni premišljevala, previdno je zavila liro v predpasnik, kitico pa si vteknila za modrc. Kakor bi trenil, bila je zopet v sobi.

Nad Ripom vstajalo je ravno solnce, in ko bi mogla njega rudeča zarja prodreti skozi zid, rekel bi, da je ona pobarvala Voršilkino lice, ko je sedela na stolu in pregledavala nočni dar.

Kitico postavila je v lonec z vodo in dala v okno med svoje cvetlice. Kaj so bili proti tem cveticam njen rožmarin in nageljček, ki se je tako nedolžno ril okrog lončka in se vzpenjal po kolčku v višino! Takšno morala bi dati Andreju. „Hranim mu jo, dokler ne pride, in o svatbi mu jo pripnem za klobuk“ — šepetala je — in do teh dob naučim se igrati in zapojem mu.

»Vem si ume, muj milej, vem, vem, vem,
Hodná hospodyúknjsem, jsem, jsem, jsem.«

Samo doteknila se je s prsti strun, in one so zopet tako kakor včeraj zabrenkale, in dolgo je to donelo, predno so čarovni glasi lire zamrli. In ko bi Rokos ne poklical Voršilke, in kravice ne mukale po zajutruku, do poludne bila bi tu sedela. Kakor bi trenil skrila je liro pod najspodnje pernice in kakor hitro je le mogla, vrnila se je zopet v sobico, ni se mogla načuditi, kako je bilo vse okusno okrašeno. Tako se je svetil ta les, da je videla v njem samo sebe. —

Samo enkrat ji je prišlo na misel, bi-li ne bilo lepše, da priveže ob liro kamen in jo vrže v vodo; kitico, raztrgala in jo vrgla v vetrove. Toda samo enkrat mislila je na to. Bil je to le nekakev oblak, ki se je jedva pokazal na belem nebu, a že se zopet razpršil.

Saj se Andrej ne bode radi tega jezil. Nikogar za to ni prosila. Saj ji ne bode tako tesno po njem. Razveseli ga s svojim igranjem, ako se vrne v ribarnico.

Ko je oče popoludne odšel k Patku, sedla je Voršilka zopet pod jelše. Danes izšivala je Andreju svatbeni robec, zopet z rudečimi in modrimi nitkami, delo pa ni tako napredovalo, kakor včeraj. Mislila je na tisti dar, toda še bolj na neznanega darovalca, mislila je — mislila, igla padla ji je iz rok in beli robček na kolena.

„Nemara pa ni to on“, zašepetale so njene rudeče ustnice, spomnila se je onega mladeniča s tem črnim, presunljivim očesom — gotovo je bil iz grada in nemara je tudi on včeraj igral? —

Nakrat je porudela, kakor klopčič rudečih nitek, ki se je kotal po travi.

„To ti ne pristoja“, — pravil ji je nekdo, nek notranji glas — „niti očetu nisi o tem pravila in še pregrešila bi se nad tem dobrim, tihim Andrejem. Bi si-li mogla to odpustiti? Pojdem, položim vse pod križ, liro in kitico. Naj igrajo vetrovi na njej, morda privabijo, nekdanjega imetnika — darovatelja.“ — Pohitela je v sobico, vzela kitico iz lončka in liro iz pod pernic. — „Kaj bi si vendar mislil Andrej, ako jemljem od drugega darove, pravila je. Ovila je glavo z robcem, da bi je tako lahko ne poznali, pokropila se z blagoslovljeno vodo in stopila iz veže. —

Pestra kitica začela je itak veneti. Ona, katero je dala Andreju, zelenela je gotovo še vedno za njegovim klobukom.

„Pojdi, belček, danes greš z menoj, kaj ne?“ pravila je Voršilka, a belek skočil je za seženj visoko, da sme spremljati mlado svojo gospodinjo. I tedaj bi ga imela v vzeti s seboj, gotovo bi se ne bil upal tisti gospod k njej.

Jedva je izstopila iz hiše, zaprla od zvonaj okno in zatvorila vrata, oglasili so se za njo koraki, in belek je divje zagodrnjal.

„Boginja Sada, krasno dekle“, ogovoril je prišlec Voršilko.

V tem trenutku zabrenkale so v travi strune, in dalje od hiše ležala je veneča kitica. Voršilka se je prestrašila, kakor bi poleg nje tresnilo, čudo, da se ni zrušila. Naslonila se je ob zid in se vanj uprla.

„Aj, deva je tudi umetnica?“ ozval se je zopet ravno isti glas, droben, sladek. Slišala ga je uže nekoč ribičeva hči pod križem.

„Odpusti deva, da sem te prestrašil, nisem mislil tega storiti. Je-li to dar od vernega druga? Seveda, takšni darovi se skrivajo, kolikor je le mogoče.“

„Gospod“, kriknila je Voršilka, toda dalje ni mogla vsled srama in zadrege.

„Ne bodem te dalje nadlegoval s svojo navzočnostjo. Na drugi breg hočem, a čez vendar-le ne morem, stori mi to ljubav . . .“

„Počakati morate, gospod, da pridejo oče . . .“

„Ne, hitim, in lepa brodarica mi službe ne odreče. Izgube, ki bi jo imel, ako bi le uro zamudil, bi ne mogel nikdar več poravnati.“

Voršilka niti odgovorila ni, šla je k bregu in odvezala čoln. Kakor bi trenil, bil je pri njej mladi gospod, ki ji je uljudno nudil liro in kitico, kateri je pobral. Toda ribičeva hčerka tega ni vzprejela, niti oči ni povzdignila. — Kar je imela sile, uprla je vesla, toda ni se ji hotelo posrečiti, čolna z mesta spraviti.

„Odpusti, deva, očaranemu po tvoji lepoti, nedolžno laž. „Nisem namenjen na drugi breg, večno hotel bi s teboj pluti po reki, draga moja, a na njenih valovjih v tvojem objetju se zibati. Ne mučiva se, s tokom plujva, to gre hitreje.“ Mladenič ji je vzel veslo iz roke, a kakor ribica, hitela je ladjica proti Kresejnem.

Postojte, gospod, sicer se oba potopiva v Ogru. Pripravljena sem to storiti. Sveta devica, brani me!“ zaihtela je Voršilka. „Jaz te bodem branil, golobica moja, od neba do nas je globoko, in predno bi tvoja obramba priletela do tal, mogla bi piti uže vodo“, rogal se je mladi gospod. Z desnico pognal je čoln še k hitrejšemu begu a z levico pritisnil devo na svoja prsa.

„Belek, belek, klicala je Voršilka, niti ne čuteč plamtečega obraza smelca, ki jo je vedno ožje stiskal k sebi. —

Belek pa ni čakal klica svoje gospodinje, kakor blisk priplaval je do ladje in kakor vztekel skočil v čoln. Toda i mladi gospod se ni mudil, potegnil je dolgi, na obe strani ostri meč in ga pripravil k smrtnemu bodu.

„Poklič ga! — Če ne, mu zarinem meč do želodca.“

„Pojdi sem, belek — k meni?“ stokala je Voršilka. Žal ji je bilo verne živali, a mladi gospod porinil je meč zopet v tok.

„Obrneva se proti tvojemu domu, nečem, da bi se trapila, a tvoje rože spremenile se v cvetlice, ki rastejo po grobeh; toda veruj, da nikdo ne potegne osti, koje si zabodla v moje srce, iz rane nego smrt. Brezljudna puščava bode brez tebe moje življenje, očetovski grad beraška bajta, ne bode v njem bisera, kateremu bi se vsi klanjali, a kateri bi jedini mogel moj grad z bajnim ožariti. Biser zarjavi v pesku, v vodo ga ponesejo vetrovi, in mladenič, ki ga je iskal, od gorja pogine, utrapi se“, bedoval je mladi gospod in segnil po liri. Zopet razlegali so se zvoki po vodi, ki gotovo še takih ni slišala Ogra, kar teče od Smerečja do Polabja. Tako bolno so se ozivali, da je bilo Voršilki jokati. Ni vedela, da tudi krokodil plaka in cvili v goščavi, kakor dete, omamuje potnika, da bi ga privabil v svoj brlog.

„Vidiš, deva, do smrti bi tako igral, v skalovje bi odšel, a umrl bi tam s spominom na devo v Poogriji, na mlado ribarico.“ Žalostno, tako žalostno je to govoril, ko je jenjal igrati. Zapazil je v Voršilkinih očeh solze,

in peklenski smeh mu je zaigral krog usten. Njegove oči so kar žarele ognjem in žarom, da bi se moral vsakdo tresti pred tem gadjim, jedapolnim pogledom.

Izvrsten je bil uže mojster, če tudi ni počivalo mnogo čez dvajset let na njegovi glavi! Vzornega je nemara imel učitelja! . . .

„Voršilka, ne zasmehuj me, srce svojeglavno usmrtiš. Tako ste, ve deve, hudobne, da nikdar ne razumete svojega prijatelja, ki bi mogel vse za vas žrtvovati. S šegavostjo mečete svoje strele, ubijate, pa se posmehujete. Koliko vernih, dobrih življenj je pro vas ginilo!“

Voršilka mu še sedaj ni odgovorila, po celem telesu se je tresla, niti čutila se ni, a na misel ji je prišla povest o Marini in vodnikih.

Slišala je, da pravi o gradu, o prijetnosti v njem, o časti, katero ji skažejo, o svatbah in radovankah, a ni vedela, da jo je pritisnil k sebi, toda sedaj je vendar le čutila gorkoto njegovega obličja. Uboga!

Belak je le čakal, da mu gospodinja pomigne vreči se na zapeljivca. A ta se ni ganila, in verna žival je cvilila, tulila, da so i vrbe ob bregu z valovji to ponavljali, toda Voršilka ni slišala.

Počasi plula je ladjica proti ribarnici, a ko so bili pri bregu, vstal je mladi gospod, privezal je čoln ob parez in nesel iz čolna devo — blede kakor smrt.

Umil ji je lica z vodo, in modre njene oči tako krasno modre, kakor modriž, kadar se za junijevih dnij v žitu prvič razvije, so se odprle.

„Ali si to ti, Andrej? šepetala je.

„Sem, golobica, sem!“

„Tako hitro si se vrnil?“

„Tako hitro, moja grlica!“

„Bodeva imela svatbo?“

„Bodeva, prepeličica, kadar te čedičove skale tam ozelene in pocvetejo“, odgovarjal ji je posmehljivo mladi gospod.

„Zdrava ostani, moja draga, kmalu se vrnem, morda jutri.“ Nagnil se je k njej, toda v hipu se zopet vzravnal, kajti njeno lice bilo je mrzlo kot led, mladi gospod se je stresel, odtresel to od sebe in bežal gori po brdu.

„Še nobena mi ni obolela, toda pri tej tega vendar nisem tako brzo pričakoval. Čudotvoren si ti les, in ve strune prave čarovnice“, zašepetal je in pritisnil liro na prsa, da je les pokal, in so strune popustile. — „Ta-le je roža med trnjem proti drugim. Gotovo bi se je ne sramoval niti v gradu, niti pri dvoru. Povsodi bi me zavidali. — Toda za vruga, to je vendar samo plevel, pust svet, a takšnega, ako ga vtrgam in pregledam, navadno zalučam“, govoril je nekako ponosno s seboj mladenič, dober cvet, popolnoma razvit. Zanj se ni bilo treba društvu, kateremu je pripadal, sramovati. O marsikaterih podlih dogodkih, v katerih je bil on glavni činitelj, mogel bi pripovedovati. —

Ko se je Rokos vrnil, sedela je Voršilka pod jelšami. Zapazivši očeta, ki je privezaval čolnič, povesila je

oči. Njeno obličje bilo je blede, njega barva menila se e v žolto — kakor barva meseca, ko se pojavi na nebem svodu v svoji polnosti. Saj je rudečkasti list drzna roka odtrgala in raztrosila v vetrove. Ka bi jo strela ošinila, ali ka bi vsehnila kakor veja na drevesu!

Novice.

— **Osebnosti.** Pravni praktikanti: Roman Terstenjak pri okrožnem sodišču v Mariboru, Milan Račič in Adolf Kaiser pri dež. sodišču v Ljubljani, Ig. Gulz v Celovcu in Fr. Trenker v Gradcu so imenovani avskultantima v področju graškega nadsodišča. — Mil. g. J. Vertin, škof v Marquette v Sev. Ameriki se je vsled bolehnosti odpeljal v Florido, kjer ostane čez zimo, da si utrdi zdravje. — Na mesto Jos. pl. Obereignerja, ki je odložil svoj mandat, je v poljedelski svet izvoljen baron Berg iz Mokronoga. Računski svetnik A. Poženel v Gradcu je imenovan nadsvetnikom. — Okr. šolski nadzornik g. prof. Fran Levec in učitelj na obrtni strokovni šoli g. Josip Vesel sta imenovana vladnima komisarjema za nadzorovanje obrtnih nadaljevalnih šol, in sicer za dobo dveh let. — Zasebni inženjer g. Julij Polley v Trstu je imenovan višjim drž. inženjerjem na Primorskem.

— **Promocija.** Dne 20. II. bo na graškem vseučilišču promoviran doktorjem zdravilstva g. Konstantin vitez Föderansperg.

— **Važna razsodba za učiteljstvo.** Nekemu učitelju na Dunaju se ni pripoznala radi nekega pregreška pravočasno prva petletnica. Ker je prvo petletnico dobil še le nekaj časa pozneje, mu je šolska oblast pripoznala drugo petletnico še le po preteku pet let po prvi petletnici. Učitelj se je pa pritožil na upravno sodišče in ta isto je razsodilo dne 3. decembra 1898 l., da zakonitev prve petletnice nima nič upliva na drugo petletnico, temveč leta se morajo šteti za drugo petletnico od dne stalnega nameščenja, ne oziraje se na to, če je tudi od prve petletnice preteklo šele 4 ali pa 3 leta. Slovenski učitelji zapišite se to za ušesa!

Ljubljansko gasilno društvo. V nedeljo vršil se je izvanredni občni zbor gasilnega društva na starem strelišču. Mestno občino je zastopal g. župan Hribar. Izročila in pripela sta se zaslužna križca gg. Ahčinu in Šantelnu, ki sta bila odlikovana povodom cesarske jubilejne slavnosti. Invalidna jubilejska ustanova sprejela se je soglasno, g. Winkler, posestnik, kateri je daroval društvu 500 gld., imenoval se je častnim članom. Živahno je bilo pri zadnji točki, ali naj se upelje slovensko velevanje, ali pa naj se nadalje nemškutari. Kakor je znano, ni potrdil obč. svet sklepov zadnjega občnega zbora, marveč naročil načelnistvu, naj skliče izvanredni občni zbor ter nasvetoval, naj se upelje slovensko poveljevanje. Terizovalo se je do skrajnosti. Prebrali so se tudi pismeni dogovori načelnistva z mestnim županom, vzlasti iz zadnjega je bilo razvidno, da zahteva župan, da se vsaj do 1. junija 1900 vpelje slovensko poveljevanje, član g. Trtnik stavi predlog, naj se tako upelje, katerega g. Franc Kovač podpira. Vse rotnje in pestenje gosp. Doberleta, češ na denar, družino in svoje zdravje nisem gledal, a me nečete poslušati, ni pomagalo, tudi grožnja, da odstopi, — kar pa ni, in ne bode storil, — ni vlekla, Moštvo stalo je trdno in uvidevši, da se je velika večina odročila, da se slovensko poveljevanje takoj vpelje, pozdravilo je izid z živio klici, edino nemškutarji in že davnej z njimi zvezani soc. demokratje obsedeli so na svojih prostorih, žalostno mrmravši med seboj, češ, zadnja nemškutarska trdnjava je

padla. Zasluge za to pridobil si je pa tudi ključ. mojster g. Rebek. Moštvo gas. društva pa kličemo: Le tako krepko naprej, varujte svoje narodne pravice in hitite vsakomur, ako potreba „na pomoč.“

— **Deželno zborna volitev v Gorici.** Dne 16. t. m. dobili smo iz Gorice brzojavno poročilo, da je italijansko politično društvo „Unione“ opustilo kandidaturu dr. Luzzata, ker se je bilo bati, da ž njim propade, in določilo svojim kandidatom za deželnozbornski mandat goriškega mesta odvetnika dr. Kamila pl. Eggerja, dočim hočejo katoliški Italijani dr. Canettija.

— **Hrvatska zmaga.** V občini Veprinac pri Opatiji, ki je bila doslej v nasprotniških rokah, so sedaj pri novih občinskih volitvah I. razreda, zmagali Hrvatje, kar je za narodno stvar v Istri velicega pomena.

— **Tržaški namestnik grof Goes** je bil zadnje dni na Dunaju, kamor ga je poklical min. predsednik o zadevi izstopa tržaških Slovencev iz dež. zbora in obč. sveta.

— **Solsko nadzorništvo za verouk na srednjih šolah.** Mesto nadzornika za verouk na srednjih šolah ljubljanskih, pra. no vsled smrti prelata dr. Čebaška, si je za gimnazijo in realko pridržal g. knezoškof dr. Jeglič sam, katerega bo po potrebi nadomestoval g. generalni vikarij, za učiteljsko pripravnico pa je nadzornikom imenovan monsign. prof. Anton Zupančič.

— **Tomasove žindre** ima kmetijska družba še 1 vagon, ktera pa sedaj stoji 100 kg. 2 gld. 80 kr. Dalje ima družba v zalogi kajnit, kostni superfosfat, čilski soliter, žveplenokislikali, roženo moko itd. Pri tej priliki omenjamo, da je cena Tomasovi žindri poskočila, kajti za jesenska naročila stoji 18% blago v Ljubljano postavljeno 3 gld. 15 kr., kar je odločno predrago, in zato družba ni mogla in ni smela skleniti kupne pogodbe po tej ceni. Gg. udje naj bodo prepričani, da bomo do jeseni uže pravo ukrenili. Končno opozarjamo, da za slučaj, ko bi kdo sedaj spomladi ponujal Tomasovo žindro, je ta le 16%, ker je taka le v skladišču na Reki na razpolaganje, in ta je pri 100 kg. 30 kr. manj vredna, kakor naša 18%, ktero za sedaj oddajamo po 2 gld. 80 kr.

— **Garibaldijeva himna** je v avstrijskem Trstu postala že skoraj domača. Zlasti je radi krožijo predpustne šeme. Nekaj takih šem so spravili pod ključ.

— **Prodaja piva v steklenicah.** Te dni je bila deputacija čeških gostilničarjev pri trgovinskem ministerstvu, da posreduje glede prodaje piva v steklenicah. Minister je deputaciji povedal, da je naredba v tem oziru že pripravljena. Vlada hoče, da naj bo prodaja piva v steklenicah slej ko prej prosta, za napolnjevanje steklenic s pivom pa bo treba posebne koncesije. Vsaka steklenica mora biti zaprta z zamaškom, v katerem je užgana firma napolnilčeva. V steklenicah s patent-zamaškom smeli bodo pivo prodajati samo gostilničarji.

— **Stavbeni črteži (plani) s proračuni in kratek nauk o projekcijskem, situvacijskem in perspektivnem risanju,** z 71 podobami, pojasnil g. Jos. Bezljaj, strokovni učitelj na meščanski šoli v Krškem, se imenuje knjiga, ko jo je ravnokar izdalo „Pedagogičsko društvo v Krškem“. Prav toplo jo priporočamo našim p. n. obrtnikom, ker je jim iz nje možno, se veliko koristnega naučiti, sploh pravilne proračune izdelavati.

Deveti izkaz doneskov za cesarjev spomenik v Ljubljani. Darovale so nadalje občine: Režiše nad Litijo 20 gld., Št. Peter na Krasu 30 gld., Šturije pri Vipavi 20 gld., Dobrnič pri Trebnjem 15 gld., Škofja Loka 50 gld., Koroška Bela 20 gld., Mengiš 25 gld., Srednja vas v Bohinju 20 gld.,

Kdor hoče imeti še hujši kis, pretaka naj ga prav počasi skozi treske ali oblanje. Kdor želi dati kisu kak poseben duh, prilije naj mu na vsak liter kaki dve kaplici dotičnega cveta.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

Danes ni hitela očetu naproti, kakor po navadi, niti po mrežo in boben, niti po veslo ni skočila, koje stvari je Rokos vedno čez noč doma spravljal. Igrala je s kitico, skoraj uvelo, zmočeno z njenimi solzami; trgala je z nje listek za listkom, raztrošala jih, a veter raznašal je vse po reki; — ravno tako je to delala, kakor mladi gospod z njenimi rožami, ki pa ne rastejo po vrtilih, in iz katerih se ne povijajo šopki.

Belek sedel ji je pri nogah, pritiskal se k njej in cvilil. Toda Voršilka niti jedenkrat danes ni rekla: „Belček, kaj pa delaš?“ Krčevito bile so njene ustnice stisnjene kakor bi jih Morana sama zaklenila. —

»Nevěř, holka, hochu nevěř,
Na řešatku vodu neměř.«

Zapela je nakrat z glasom tako jednoličnim, temnim, da se je Rokos čudnega tega glasu prestrašil, tako doslej še ni Voršilke slišal.

„Vzpametuj se vendar, dekle. Kakor bi bila odrevenela! Ni te videl nikdo?“

„Ni videl, oče, ni videl“ odgovorila je zopet s tako jednoličnim glasom in pela dalje.

»Nevěř, holka, hochu nevěř,
Na řešatku vodu neměř.«

ponavljala je, a zopet skubila listke s kitice in jih lučala v reko.

„Voršilka dete“, opominjal je Rokos svojo hčer.

„Vi ste tu, oče! Tako hitro vas nisem pričakovala!“

„Vem, da mi, ti kura, še zblaziš, a kdo me bode potem na stare dni tolažil? Ne misli mi vedno na tega Andreja, saj se ti on ne pogubi.“

Voršilka je vstala, šla podojit kravico, pripraviti mleka, a v skledo kruha nadrobit — očetu pripraviti večerjo.

I pes se je dvignil, toda danes ni poskakoval tako veselo na ribiča, niti lajal ni radosti, kakor je to navadno delal.

Stoprav v sobi zapazil je Rokos blede lica in porudele oči svojega otroka, toda vprašal ni ničesar. Po večerji šel je k reki; bila je čista, kakor je pramen, ki brizga iz kremenitih gor.

Čez nekaj časa se vrnil je v sobo, pokleknil molil in ulegel, menil je proti polnoči pregledati mreže in bobne, koje je popoldne pri Patku nastavil.

I Voršilka odgrnila je v sobici posteljo, toda ulegla ni. Ostala je pri oknu in se zagledala v jasno noč, a kdo ve, je-li kaj videla.

Nasprotni vrhovi izgledali so v nočnem temnomodru kakor duhovi in besi, varujoči utihlo zemljo, tu in tam je bilo, kakor bi stopali iz črnih megel, nakupeč se v strašne podobe in oblake, ki so begali po nebu, tu tiho, labudje, vebno plavajoči po jezerski gladini, tam zopet kakor zlovestne vešče ali bajne postave, popriječ se v vesoljnem boju.

Toda modro oko Voršilkino ni zapazilo ničesar, pod oknom pri samem bregu izplule so divje race, potapljale se, in kakor bi trenil, zopet prehitele na površje vode.

„Marina, Marina, si to ti?“ zaklicala je Voršilka z sobe — „kmalu dobiš družico, obe bodeve plavale in vabile dečke v svoje palače, tega črnookega najpreje, toda tako tesno ga pritisnem k sebi, da več ne more iz vode!“ šepetala je, pala nazaj na posteljo in si zakrila oči z obema rokama.

„Bože moj, Bože moj! Odpustiš mi-li mojo krivdo? zabedovala je zopet tako ginljivo, tako žalostno, da se je slišalo po vsej ribarnici.

Probudila je i starega očeta. Kakor bi trenil bil je iz postelje in v sobici svoje hčerke.

„Voršilka — dete! klical je prestrašeni Rokos, pritisnil jo na stara prsa njeno gorko glavo.

Ulegni se, dete, ti še nisi dremala.“

„Ste to vi, oče?“

„Sem, hčerka, ali me ne poznaš?“

„Poznam, oče — toda, Bože moj, imeli ste Voršilko.“

„In še sedaj jo, dete imam, saj jo držim na prsah“ rekel je ribič, položil hčerko v pernice, sedel k postelji in podprl glavo z dlanmi. Tako je vedno sedeval, kadar je nekakšen oblak skalil tiho njegovo življenje. Toda ni jokal.

Voršilka ležala je na postelji, a ni spala. Megle, ki so, kakor mreža objemale doslej njeno dušo, jele so se nakrat dvigati in se razprševati.

„Andrej, Andrej“, zabedovala je.

„Ne toži, dete, ne utolažil bi se, ko bi našel Voršilko bolno, svatbe bi ne imela . . .“

„Kako odkrite so bile vedno tvoje besede, tako priproste, nisi jih iskal, da bi ž njimi zapeljal ubogo — tako tihe, in to tvoje oko gledalo je tako čisto na mene ni se kalilo, ni gorelo plamenom, kakor to njegovo. — Še sedaj čutim, kako globoko mi pali v prsah, kakor bi njegovo oko do srca glodalo, in še bode glodalo! Pravični Bog ga kaznuje, da ti je ukradel Voršilko, da ji je vzal zeleni venec . . . Beda, beda, do sodnega dne ga bode morala tvoja nevesta iskati, kakor Hana na Donavi . . .“

„Kdo, kdo? nesrečno dete:“ skočil je naglo ribič s stola ob postelji; — molil je k Bogorodnici za svojo

hčer. Sreča, da je bila noč, a Voršilka ni videla očetovega lica.

„Belek vam to pove, vse, raztrgati ga je hotel, toda jaz ga nisem pustila, da bi ga ne prebodel svojim jeklom. Belek se ni ganil, a vaša hči — —“

„Nesrečno dete“, zabeloval je Rokos. „Za Kristovih ran!“

„Molčite, oče, umirite se; Andrej to Voršilki odpusti, in vsejedno bodemo obhajali svatbo, a najmastnejo mreno ulovite za naše gostovanje, jaz sama jo pripravim, zvarim v octu . . .“

„Moli, Voršilka, in pusti takšne misli, mene in tebe bi pripravile ob razum. Zelenega venca ti nikdo ne sme strgati z glave, dokler Rokos živi. Moli k materi Turanski, da te zakrije s svojim plaščem.“

In pokrtil jo je s pernico, glavo ji obvezal z robcem namočenim v rečnico in šel iz sobice.

Misel Voršilkina ogrnila se je zopet s črnim zavojem. Niti vedela ni, da je oče odšel.

Nekje je bila ura, dvanajst je tokla, in Rokos šel je proti Patku

Počasi je stopal, povešal glavo k zemlji. Navadno pel je: „Vsaki duh naj hvali Gospoda“, ko je šel po noči k reki. „Beda ti, dete, ko bi bila resnica, kar si govorila v sanjah ali v zahvatu žimnice. In oče bi pozabil, da je imel Voršilko. — Toda idi, stavec“, karal se je čez nekaj časa, „nekdo jo je očaral, in to prihaja od tega. Rabeljovo oko si ji imel napraviti, nego vodo zagovoriti in jo ž njo vmiti. Saj zaspi, predno se vrnem, a jutri bode zopet dobro.“ Ka bi ti to podelil, dekle, Bog, in staremu, tvojemu očetu!

Tiho plula je Ogra, slavček, ki je žvrgolel v rakiti, utihnil je, ko je slišal iz daljave korake, toda mesto njega kriknil je na brdu čuk, a botra sova skovikala je nekolikokrat za seboj.

„Lepa je ta muzika!“ šepetal je Rokos — „toda danes mi je pri njej nekako temno. Pri vseh vragih!“ In ko je šel malo dalje, slišal je zopet slavčka, postal in poslušal. Dolgo je poslušal.

„To bi plakal, a tega ni treba. Tako ginljivo poje ta ptiček, kakor ko gredó s sprevodom!“ menil je ribič, a še le pri ladjici, ob korenino sprhnele vrbe privezani je postal. Odvezal jo je, a šel veslati proti vilicam, ki so strmele iz vode sredi plota, spletenega iz protja in v peščeni strugi s kolci pritrjenega. Na vilicah bila je pritrjena klada, a na kladi vrv, na kateri je zopet privezana bila na dnu mreža, v kateri je bil mošnjiček z ribjo vado. — Tu je postal, niti ganil se ni v ladji, a veslo zaril globoko v strugo. Včasih je lahko zazvonil zvonec pri kladi. Nekaki mali ribiči zahotelo se je po vadi. Rokos pa radi nje ni hotel klade dvigniti. Čakal je, a ne dolgo. Nakrat je zvonec močno zazvonil, toliko da se ni utrgal, a klada se je potopila. Zopet je potegnilo za vrv, a streslo ves plot. — V tem hipu potegnil je ribič mrežo iz vode, vrv je grozila se pretrgati, tako je bila polna. Dve veliki ščuki in skoraj vse vrste ogrinih prebivalcev ležale

so v mreži in jo težile, da jo je ribič le težko zdržal v rokah. „Hvala Bogu, zopet ste se enkrat zmotile“, zaklical je radostno ribič. „Jutri je v Libohovicah semenj, zopet bode nekoliko srebrnikov več, Voršilka, lepo doto ti da oče!“

Vedno le za dete spravljal je Rokos groše, nič za sebe. Malo pozneje hitel je čoln uže proti kresejski ribarnici. Na zatoku, kjer se Ogra obrne na drugo stran, se je ladjica skoraj potopila, toda Rokos bil je spreten plavec. Kar je na reki, nikdar se mu ni pripetila nesreča. — —

Bilo je že drugega dne popoldne, a Rokos se še ni s trga vračal. Imel je sicer polno ladjico rib, vse dopoldne se vendar nekaj proda, a kresejski ribič ni skopo svoj tovor prodajal.

Zopet sedela je Voršilka pod jelšami, toda danes ni ničesar delala. Belek ležal je s povešeno glavo pri njenih nogah. Zopet jo je oprijela tista brezvladnost; bilo je, kakor da ji je duša odletela, a telo se le tako dotika po svetu, kakor drevo, kateremu so odkopali korenine, in odsekali vejevje do gola.

Rokos hčerke ni umel. Mislil je, da je to dekliška toga, a toda mora vsaka prestati, predno se vda. Saj je njegova Lenička to skoraj s smrtjo plačala, ko je ni hotel oče dati ribiču — beraču. „No saj to mine“, pravil je sam sebi, ko je šel do Libohovic. — „In to včerajšnje, blojenje?“ — Zmajal je z glavo in molčal. — — More li podreti trepet zvezd do zemlje, kadar je po vsem obzorju polno gostih, črnosivih oblakov? — In tudi dušo, katero so pokrili burni oblaki, ki so se h kratu usadili v srce, in misel ne more razsvetiti nobena luč. In ko bi razsvetila, tedaj bi bil njen svit podoben toneči zvezdi.

Niti jelše danes niso šumele. Onemele so, kakor deva, ki je sedela pod njimi. Tako milo zakrivala je njih obleka ribarsko koč, v kateri se je doslej tako mirno tako pokojno živelo, kakor v skalovju, v puščavi, kamor ljudska noga ne stopi, da bi z drzno roko uničila sveti mir in ga izgnala. — Da, blede je bila ta Voršilka, kam so se podale za jedine noči rože raz njeno obličje, kam izginil nedolžni lesk vabljivih očí? Globoko je zapadel, preglobo, ne vzide več, kakor solnce, ki večno zapada in večno vzhaja.

„Uže zdrava, moja draga, moja golobica?“ ozval se je naglo zopet tisti prijetni, licemerni glas mladega gospoda, izpolnil je besedo, da jo kmalu zopet obiše. Danes se je posebno olišpal, glavo pokrival mu je črn baret z vejočim nojevim perjem, suknjico imel je iz črnega, lesketajočega baržuna, temni španski plašč majal mu je po ramenih, a ozke hlače bile so iz žoltega, tenkega suknja. Po boku nosil je dolg, ozek meček. Belek je poskočil, vzravnaval se na zadnjih nogah in divje zalajal pozdravljajoč neznanega gosta. Voršilka povzdignila je oči, kakor da je pesji lavež vzbudil iz sna, lahka rudečica polila je njeno lice, toda takoj je zopet povesila glavico, in bogate kite padle so ji na prsa.

Mladi gospod sedel je k njej v travo, prijel jo za roko, prisedel bližje in se zagledal v Voršilkino obličje, toda deva se niti ganila ni, niti z jednim kretom ni dala poznati, da je še duša v njej. (Dalje sledi.)

Novice.

— **Osebnosti.** Zdravnik g. dr. Janko Robida na Dunaju je bil imenovan v društvu za psihijatrijo in nevropatologijo soglasno rednim členom. Okrajni glavar v Tolminu, namestniški svetnik, grof Friderik Marenzi, pride kot referent k namestništvu v Trst, vodstvo okrajnega glavarstva v Tolminu pa se je poverilo znanemu nadkomisarju pri okrajn. glavarstvu v Gorici, g. Bogoljubu Prinzigu. Pravni praktikant pri dež. sodišču v Ljubljani, g. Mirko Grasselli, je imenovan avskultantom. Brzjavni revizor, g. Alojzij Majstrovich, v Pazinu je premeščen v Ljubljano, na njegovo mesto pa stavbni adjunkt gosp. Ivan Stolfa v Trstu.

— **Osebnosti.** Računski oficijal pri nadsodišču v Gradcu, g. Matevž Trobec je imenovan računskim revidentom. — Pravni praktikant pri dež. sodišču ljubljanskem gosp. dr. Viktor Murnik je imenovan avskultantom. Gosp. dr. Anton Papež v Gorici je imenovan asistentom ondotnega kmetijsko kemičnega poskuševališča.

— **Odlikovanje.** Duhovnim svetnikom je imenovan gosp. M. Poč, župnik v Komendi.

— **Orleanistična zarota.** Pariz 28 februar. Listi poročajo, da je policija pri hišni preiskavi v stanovanju zastopnika vojvode d' Orleans, Bufferta, našla raznovrstnih papirjev, iz katerih izhaja ne le, da je neki vladar — „Temps“ — pravi, da knez bolgarski — denarno podpiral orleanistično gibanje, ampak da je bila organizovana popolna zarota v namen, da posadi vojvodo d' Orléans na francoski prestol. Zarotniki so imeli zvezo z nekim aktivnim generalom in so nameravali svoj načrt izvršiti, čim bi bil ta general postal vojni minister, kar se je že v bližnji bodočnosti imelo zgoditi. Orleanisti pravijo baje, da je Dérouléde ves načrt pokvaril.

— **Slovenska zmaga.** Pri volitvi velikih posestnikov v ptujski okrajni zastop so zmagali v kljub nečudenemu pritisku meščanov Slovenci.

— **Shod spodnještajerskega učiteljstva v Celju** se bode vršil dne 9. sušca leta 1899 ob 11 uri.

Društvo za promet tujcev na Bledu je imelo dne 11. feb. svoj občni zbor. V odbor so bili izvoljeni gg. dr. Emil Klinek, načelnik, Feliks vitez Weil, načelnikov namestnik, Josef Verderber, blagalnik, Fran Tirman, zapisnikar, Gustav vitez Pongratz, Jakob Peternel in Oto Wölfling odborniki.

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu februarju 1899 je 113 strank uložilo 22.022 gld. 90 kr., 89 strank vzdignilo 13.916 gld. 24 kr., 20 strankam se je izplačalo posojil 18.916 gld. 51 kr., stanje ulog 608.492 gld. 39 kr., denarni promet 92.789 gld. 12 kr. — **Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici,** dne 1. marca 1899.

— **Lahonski spomenik.** Italijanaši v Labinju hočejo v mestno hišo vzdati kamenito ploščo v spomin, da so baje pred 300 leti beneške čete prepodile uskoke od Labinja. Torej proslava italijanskim Benetkan na avstrijskih tleh!

— **Še jedna žrtev.** Dne 11. m. m. je bil pri tržaškem sodišču obsojen na 13 mesecev težke ječe Anton Godnic iz Kostanjevice, ker se je 14. septembra udeležil demonstracij proti Lahom v Nabrežini.

— **Defraudacija.** Iz Pirana se poroča, da je pobegnil blagajnik ondotne mestne zastavljence, Fragšacomo. Revizija je dognala, da je poneveril več tisoč škode.

— **Vipavska železnica.** Kakor smo svoj čas poročali. vršil se je od 19.—21. januarija pregled načrtane proge od 20 km. dalje do Ajdovščine čez Cesto. Prvotni načrt je bil do Ustja, toda zadnja komisija je progo določila čez Cesto v Ajdovščino. Proti tej progi so vložile vse občine vipavskega okraja na Kranjskem ugovor s prošnjo, naj se železnica gradi mimo Ustja, in dalje po vipavski dolini do Razdrtega. Kakor pa se nam poroča od poučene strani, so se merodajni krogi odločili za Ajdovščino, od koder bi se pozneje speljala po obronku nad Vrhpoljem in Vipavo do Razdrtega. Na dotični ugovor oziroma prošnjo vipavskih občin odgovarjajo v železniškem ministerstvu, da bi bilo skoro nemogoče železnice izpeljati iz vipavske doline gori na Razdrto. In ko bi se to storilo, morali bi se izpeljati mnogo serpentini t. j. ovinkov, vsled česar bi bila gradnja za nekaj milijonov dražja. Gotovo pa je, da se pozneje železnica zgradi do Razdrtega in od tod do primerne postaje ob juž železnici. Kakor čujemo bodo izp. občine storile še nadaljne korake v tem oziru.

— **Na korist Prešernovemu spomeniku.** G. Franja dr. Tavčar in druge zastopnice vseh ženskih društev v Ljubljani prirede na belo nedeljo veliko veselico na korist Prešernovemu spomeniku.

— **Novo gasilno društvo** snujejo v Semiču pri Beli krajini.

— **Zaveden okraj na Štajerskem** je posebno Kozjanski. Okraj obseza 27 občin in od teh je 23 prosilo za slov. vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. Slava jim!

— **Za vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani** je na kompetentno mesto odposlalo peticiji županstvo občine Vremski Britof na Notranjskem.

— **Novo kmetijsko društvo** so ustanovili v Tomišlju, katerega pravila so že vpisana v združni register.

— **Žganje ga je ubilo.** Dne 26. m. m. se je v Rajhenburgu bivši sedlar Verež v neki žganjarni tako nasrkal te blažene „železne vode“, da je domov grede obležal. Zjutraj so ga našli zmrznjenega — mrtvega, ter so ga nesli v mrtvašnico.

— **Italijansko gospodarstvo v Istri.** Občina Boljun je še le pri zadnjih volitvah prešla v hrvatske roke. Poprej so jo vedno vodili Lahi. Novi odbor je seveda najprej pregledal občinske račune in jih našel v takem redu, da jih predloži — državnemu pravdnistvu.

— **Dobri sosedje.** 250 Hrvatov je prišlo dne 22. m. m. pri Središču čez mejo in posekalo 10 oralov gozda. Vsa žandarmerija je na nogah, da jih ujame.

— **Goljufije pri sodišču.** Na Reki so se pri sodišču zgodile večje goljufije. Dva sodna uradnika Benedikt Milinonich in Avg. Superina sta bila že aretovana, kompromitovanih pa je še več drugih uradnikov.

— **Poskušen samomor.** V nedeljo dne 19. februarija zvečer si je neki 18letni dijak sprožil samokres v usta. Študiral je na gimnaziji v Gorici. Ranjen je sicer hudo, ali upati je, da okreva. Krogla ga je ranila v ustih in mu obtičala v tilniku. Vzrok temu je neznan.

— **Stališče dunajskega mesta v državi.** Državni poslanec Menger toži, da se Dunaj premalo nemčuri, zategadelj nima mesto velikega upliva v naši državi. Ali Menger ni pomislil, da je Dunaj glavno mesto države, v katerej žive vsakovrstni narodi? Nemci ne izpolnijo niti četrtine prebivalstva avstrijskega; na Dunaju pa jih ni niti tretjina vseh prebivalcev. Dunaj, ko bi hotel le nemški biti, moral bi se ponižati v glavno mesto ozkega kroga nemških provincij.

zadnjo iz tal, predno se bode dotični kos iz nova gnojil. Take razmere najdemo na južnem in zahodnem Nemškem pri starem, kakor tudi zboljšanim na tri letnem obdelovanju polja, v severni in srednji Nemčiji pri mnogem nenaravnem, dolgem kolobarjenju, tudi visoko na severu v Meklenburgu in Šlezvik — Holštajnu, kjer se nahaja še čredinstvo. Po vseh teh krajih se slednjič najdejo z ovsom obsejane njive kot bujna grenkuljica. Ali ravno pri ovsu se izplača poraba umetnih gnojil skoraj bolje kakor pri vsakem drugem sadu. Tekočega polletja so gnojili v Hornu na peščenici šestega in sedmega reda ovsu naravnost, kateri je bil sejan na krompirišče, pa pogojeno s hlevnim gnojem porabilo se je dvajset funtov v vodi razstopne fosforove kisline in deset funtov dušika, deloma kot amonijakov superfosfat in čilski soliter, oves je bil prav izvrsten in so ga gotovo pridelali 11—12 stotov na oralu. Sosed je tudi sejal oves, in sicer za ovsom. Lanski je bil slab, letošnji pa gotovo ni dal čveterega zrnja, oslabel je grenkuljica je bila v začetku na obeh posestvih, ali prvi, z umetnim gnojem gnojeni oves se je držal dobro. Močno temnozelen s širokimi listmi s krepkimi bilkami je zatrl grenkuljico. Na sosedovem polju je bilo nasprotno. Kmetovalec je seveda dolžil grenkuljico in vreme, da iz ovsa ni hotelo nič biti. Pa roko na srce; koliko družih ravna ravno tako! In vender je pomoč tako blizu in se lahko dobi, kakor se razvidi iz teh vrstic.

Ako se porablja fosforova kislina in dušik v umetnih gnojilih za gnojenje jarine, zljajšano je uničevanje plevela in pomaga k obilnemu pridelku. Kar pa velja jarinem žitu, isto se sme trditi tudi obojn in ajdi.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

Prestrašil se je drzni zapeljivec, toda zaničljivo čez nekaj časa zasmel, odgrnil plašč z ramen, vzela liro, ki mu je visela na plečah, tiho nekolikokrat prebral strune, potem pa močno v nje udaril, da je zvok dvakrat ponovil burne glase. Začel je zopet ono pesem, ki mu je predčerašnjem priprosto devo tako omamila.

Kakor bi blisk vse njene ude prešinil, skočila je Voršilka na noge; odtrgala mu je zapeljivo godalo z ramen in je vrgla daleč od sebe, da se je lira razletela v nekoliko kosov. Mladenič pa jo je prijel z močno roko, razplamtel po zverski strasti, in zopet pala je revica v brezvladje. — Zopet zatulil je belek, divje zalajal, a kakor strela sedel na zlodeju. In v tem hipu razlegal se je po bregu močen glas, presunljiv, srceomni krik: „Beda, beda!“ zavilo je to, da so se jelše krog ribarnice stresle. — „Nehvaležni otrok! Moja Lenička! — — —

Proč, ti bedni sin, samo peklo te je k nam poslalo.“ —

Kaj, ti črv se drzneš . . .“ — toda dokončal ni, moral je odskočiti, težko veslo bi mu bilo razbilo glavo, škoda, da ribič ni zadel! „Belek, huš!“ rjul je Rokos. Kakor vstregel, vrgel se je ribičev pes na gospoda, močan strel stresel je vzduh, moder dim zagrnil je nekaj časa okolico, a ko se je dvignil nad ribarnico, ležala je uboga žival v kaluži lastne svoje krvi. Belek niti zalajal ni, samo enkrat se je še stresel. „Plačaš mi, bedak, tega psa“, zajeknil je Rokos in s težko drenovko se vrgel na belkovega morilca; zopet je moder dim vse zagrnil, drugi strel je poknil, toda krogla zarila se je v jelšo, v to, pod katero je ležala Voršilka.

„Vrneš mi moje dete!“ —

„Nečem ga, tam leži; vidiš svojo nedolžno hčer? Misliš, da hočem listje, ko sem cvet utrgal. Ti glupec, škoda, da ti je glava posivela, in vender nisi postal razumen!“

„Zlodej!“ kriknil je zopet ribič; in udaril po njem z drenovko, toda dosegnil ga ni.

Rokos stal je nekaj časa, ne da bi se ganil, z rokama na prsih prekriženima in s povešeno glavo, nemara tako, haker ko pokradejo človeku vse, kar je imel, niti grižljaj kruha mu ne puste, niti prahu. — Čez nekaj časa, šel je v ribarnico, ostal tam nekoliko časa, a ko se je zopet pojavil, nesel je pod pazduho culico in jo položil poleg Voršilke.

„Voršila“ — klical je oče s temnim glasom, „Voršila“, je ponavljal.

Kalne njene oči so še-le sedaj spregledale.

„Oče!“ ihtela je deklina.

„Nikomur nisem od danes naprej oče, vstani in vzemi svoje stvari. Zvezal sem ti jih že. Ničesar ti ne bodem predbacival, toda pozabi, da si imela očeta, da je ribarnica za Kresejnim tvoja rodna hiša, in tudi jaz pozabim, da sem imel jedino dete — nehvaležno.“

Voršilka je vstala, oprla se je ob jelšo, v kateri je tičala krogla namenjena očetu, pogledala je na očeta s svojimi modrimi očmi, kalnimi, a še sedaj vabljivimi; saj i zvezda na nebu vabi, kadar se valijo s treskom množine oblakov, da jo zakrijejo.

„Oče, usmiljenje“, zajeknila je.

„Nikomur nisem oče, ne morem s teboj pod jednoj strehoj živeti. Proč iz ribarnice, a ne sili očeta, da dvigne svojo roko nad tebe. Rokos tega ni vaju. Tu so tvoje stvari, kos kruha sem k njim priložil in ribo, katero si mi pripravila.“

Toliko grožnje ležalo je v teh besedah starega ribiča; Voršilka je vedela, da se oče ne šalijo, niti je ne strašijo.

Pripognila se je, in vzela culico v desnico. „Z Bogom oče.“ In hotela mu poljubiti roko; toda Rokos jo je odsunil, šel v ribarnico in pred duri porinil zapah.

Jokaje zapuščala je Voršilka svojo zibel, to tiho ribičevo koč, kjer se je tako milo, tako pokojno živelo

pod košatimi jelšami. Kakor senca se je plazila po brdu, izgnana od očetovskega ognjišča v tuj, zel, negostoljuben svet. Poznala ga ni, niti ljudij v njem, malo bila je med njimi. Bala se jih je skorej. In sedaj morala je med nje kakor beračica. Tako naglo prišlo je to na njo, kakor prihaja burja za poletnih dnij, kadar se jedini oblaček prikaže na nebu, a v trenutku se pokrije nebo s črnimi oblaki, a vihar drvi po ogonih, vničuje cvetlice, raznaša zemljo daleč, a s kamenjem in lesom zasiplje vrtove.

Zlomljena bila je cvetlica, ki je cvetela ob Ogrinih valovih, listje z venca oskubila je brezvestna roka in steblo pripognilo se je do tal. Zalivala jo je le roka siromašne matere, a vendar je vpestovala svež, vabljev cvet, takšen, kakoršen je cvet lilije, na katerem pazno oko niti lise ne zapazi, a roka se takorekoč brani, utrgati ga, da si ž njim oveneči nedolžno čelo. Brani se? Videli ste, kako se je branila; roka omelčeva se ničesar ne brani. —

Bil je uže proti večeru, ko je prišla Voršilka gori pod križ na brdo. Sedla je na kamenje, zaraslo z mahovjem in rušo, med katerim je bil vsajen križ.

Solnce je tonilo, rudeča zarja, poslednja, oblivala je ribarnico, a kmalu na to je legel mrak po dolini, po kateri se pretaka Ogra.

V ribarnici pod brdom nikdo ni prižigal luči. Rokos sedel je za močno, hrastovo mizo. Glavo imel je oprto ob lakte; težki vzdih, ki je včasih prihajal iz njegovih prs je pravil, da danes staremu ribiču ni dobro. Da, ne dobro! Tako mu ni bilo, kar je zagledal božji svet, gotovo ne. Minilo je v njegovem srcu nebo, ki si je tako milo postavilo v njem svoje domovje, minil je sveti mir, da se nikdar ne vrne. Ubogi Rokos! Ti si rožo vzgojil, da ne more vrtnar lepše v svojih gredah vzgojiti! Tujec jo je odtrgal, a ti si še njene korenine izpulil, in jih vrgel ven v vetrove, kam jo ti zanesejo? Ali je tudi kresejski ribič tako premišljeval? Strašno mu je to vdelavalo v prsah. —

„Jedino dete si, Rokose, imel, a ni se ti posrečilo, po tebi ni bilo, po materi tudi ne. — Nobenega nisi imel, stavec, ne bij tako silno, moje srce! Kmalu dobiješ, gorje ti, ko bi hotelo še dolgo živeti!“ mrmral je Rokos „Kaj je ta svet in življenje v njem! Zakaj me niso vrgli v vodo, ko sem se narodil? Kaj ima siromak na zemlji! — Nič, nič, Rokose, ničesar nima. In vendar to siromaščino tako hvalijo, pravijo, da bi ta revščina ne vstala, a ne vzela teh draženostij in tudi ne okusila, kaj je to, imeti bogastvo, a srce črno, prsa brez čutstva. — A ima li kaj ta siromak, vzamejo mu, niti rudečih lic mu ne puščajo, a uživa li mir, pridejo in mu ga ukradejo ti bogati zlodeji. Saj se to enkrat strašno maščuje na vas. Rokos ne dočaka tega, toda gotovo se to zgodi, kakor gotovo me odnesejo na Kresejno . . .“

Čudne misli rodile so se danes ribiču v glavi, a ko se je malo tam gori pomirilo, jel je jokati. Kar je živ ni jokal na glas, niti tedaj, ko ga je mati pestovala, saj mu je rekla, ko je vrasel, da je to leseni deček.

Toda kar je danes izkusil, tega nikdar izkusil ni. Nikdar ni izgnal lastnega otroka, a ni ga zatajil, danes v prve.

Ste li kedaj slišali jok moža, obupno njegovo ihtenje kateremu je starost pobelila lase, nagubal čelo in obraz, ožoltel, uže ovenel? Ne želite si slišati ga! — —

Dolgo sedela je Voršilka pod križem, natrgala je zelenega hrastovja, nabrala cvetlic, splela iz njih venec in ga obesila na križ. „Ko se vrneš, Andrej, v Poogrije“, je žalostno zašepetala, „a tu postojiš, ovene morda listje v vencu, a Voršilka tvoja tudi ovene. Ne kolni je, moli zanjo, da ji Bog odpusti. Vsak listek v vencu, vsako cvetlico na njem porosila je jedna solza, gorka, paleča. To drevo tu ti pove, da je Voršilka venec ovesila za spomin. Ono ti ga hrani, če tudi ovelega. — — Ti ne pozabiš na njo, vem to, povej očetu o hčeri, da je nedolžna. Saj te cvetlice, katere sem utrgala in povila v venec, istotako ne morejo za to, da sem jih utrgala. Oče moj, oče moj! . . . Z Bogom, ti hiša, ve jelše zelene! Noč zakrije mojo sramoto, a ko se zdani, bodem uže daleč, kjer me ljudje ne poznajo.“ —

Doli v ribarnici zaškripale so duri, iz njih stopila je temna, nevisoka postava.

„Oče“, zaihtelo je raz brdo od križa, toda kakor bi trenil, izginil je Rokos zopet v durih, opet jih zapahnil — pred lastnim otrokom, ko bi se nemara vrnilo. Trd oče! —

Po brdu, ki tvori desni breg Ogrin od Padka do Budina, korakala je v nočni tmuni žena, nosé pod pazduho culico. Zvezde kazale so ji pot v svet.

VI.

Bil je zopet dan smrti Rokosove Leničke. Rano izvlekel je ribič iz omare praznično obleko, oblekel dolgi temnomodri plašč, žolte hlače, rudeči telovnik, glavo pokrnil s polhovko in šel v cerkev. Plačal je molitve za dobro ženo, za ves živi in mrtvi rod, po sveti maši sedel na nizki grob in zopet oprl glavo z dlanmi, polhovko položil je zraven sebe v travo.

„Bog vas pozdravi, Rokos!“ ozval se je poleg njega starček v dolgi, črni suknji.

„Bog vas usliši, velebni gospod!“ odgovoril je ribič „potrebujem tudi božji pozdrav.“ —

„No, kaj pa? — Ali se vam več v svetu ne dopada?“

„Da, ne dopada, kadar pridejo leta, in glava osivi, človeka nič več ni škoda.“

„Resnica, resnica, a vam oslaja stara leta Voršilka — dobro dete!“

„Oslaja, velebni gosgod, kakor pelin oslaja — dobro dete“, menil je Rokos s čudnim glasom. — „I njej bi bilo bolje, da jo glodajo ribe v mojem reviru.“

„Ne grešite, oče, in to danes! Čudno, da je nisem videl v cerkvi.“

„Velebni gospod, še bolje bi se čudili, ko bi vam vse povedal — toda ne, niti besede o njej več, onečastil

bi, ti dobra mati, tvoj grob, a ti bi ne mogla spati. Nimam več hčere. Dobra moja Voršilka je uže umrla.“

„Je-li resnica, kar se čuje? I k meni je prišlo, da ste . . . No, danes je za vas itak praznik, bi ne hoteli k meni? Nemara takoj.“

Nerad, toda ka bi velebnemu gospodu, katerega je silno čislal, ne odrekel, je vstal, pokrili glavo s polhovko in šel z gospodom župnikom.

Poludne je uže bilo, ko se je vračal stari Rokos v svojo ribarnico. Polagoma je hodil po bregu, kakor bi štel korake. Roke imel je na prsah prekrižane, a glavo povešeno. Ni mu hotelo v misel, kar je gospod župnik pravil. —

„Da sem se prenaglil, a to dobro dete prehudo neočetovsko kaznoval? — Velebni gospod, to Rokos bolje ume. Vi umete dobro propovedovati, j ljudi opominjati, toda škoda, da se beda, katero moramo pretrpeti, i vas ne dotakne. Včasih se vam niti ne sanja o nadlogah, ki nas tišče. — Pošteno misli ta duhovnik, gotovo pošteno, a ko bi bil na mojem mestu, a imel mojo ribarnico, kdo ve, ne bil li ravnal ravno tako. — Opominjati kako ima človek ravnati, kadar se zavalji na njega gorje, a trpeti zlo in burjo, katero ono prinaša, je takšen razloček, kakor življenje v raji in peklu. Spoštujem vas velebni gospod, toda to, kar ste mi svetovali, tega ne storim. — Voda, ki teče proti vaši župniji, se tudi nikdar ne obrne. — —“

Ko je prišel domov, slekel je suknjo, zanetil, skuhal si ribjo juho, a ko se je najel, sedel je k reki pod jelše, glavo si zopet oprl ob dlan in premišljeval. Vse popoldne je tako ostal. Mračilo se je uže, a stari Rokos sedel je še vedno pod jelšami. Tiho plula mu je Ogra pod nogama, kakor kristal bila je njena gladina prozorna. Danes leto je tudi sedel, toda krog mislij, v katerem se je od mladih nog gibal, jedva je prispel k pameti a naučil se raznavati, ta krog se mu je v teku jednega samega meseca raztreščil, a dozdevalo se je, kakor bi njegov duh ne mogel prozreti. Danes mislil je vse drugače, druge nazore tvorila si je njegova duša, nove predstave vznikale so v njegovi glavi, jačile se in okrepile. — Je-li njegova duša bila na teh razvalinah srečnejša, je-li svobodnejše dihala, vzrušena iz dolgoletnega miru, kakor star sokol, navajen na mreže, ko jih je z divjim vzletom raztrgal, a vzleti modro, nedogledno višavo? Sami soditel!

Kdor je ribiča popreje poznal, ne bil bi sedaj rekel po njegovem govoru, da je to isti kresejski ribič.

(Dalje sledi.)

Novice.

— Osebnosti. Legacijski tajnik g. Rudolf Pogatscher pri poslaništvu v Carigradu je imenovan legacijskim svetnikom. — Umirovljeni logar v Zatičini g. Anton Serafin je dobil srebrni zaslužni križec s krono. Ravnatelj učiteljskega v

Gorici g. Fran Hafner je povodom umirovljenja dobil naslov šolskega svetnika. Častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje sta dobila gozdni čuvaj v Smuki Jožef Dajčman in služabnica Jera Aleš v Semiču. — Not. kand. gosp. dr. Josip Barle v Slov. Bistrici od okrožnega sodnišča v Celju je določen za not. namestnika v Konjicah. — Koncem šolskega leta pojedeta v stalni pokoj gospoda učitelja na vadnici tukajšnje učiteljske pripravnice, J. Eppich in Fr. Gerkmann. — G. Josip Žužek je imenovan višjim inženjerjem pri dikasterijalnem stavbnem ravnateljstvu na Dunaju.

— Premembe v učiteljstvu. Zač. učiteljica v Bučki gospdč. Pavla Zirer in zač. učitelj v Kopanju g. Fran Germ sta postala definitivna na sedanjih svojih mestih. Premeščena sta na lastno prošnjo g. Avg. Arzelin iz Ljubna v Prečno in Engelb Kavčič iz Semiča v Studenec.

— Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali: Tušakovi otroci pri Sv. Antonu v Slov. Goricah 1 gld. — Moška podružnica v Kamniku znesek 7 gld, katerega so darovali povodom neke veselice „Kamniških rodoljubov“ gg. c. kr. notar Karol Schmidinger 5 gld. — Volilo pok. gospoda Lovr. Verbiča v Borovnici 200 gld. — Slavno upravnništvo „Slov. Lista“ zbirko 14 gld. — G. učitelj Fort. Lužar nabral dne 5. februarja med udeleženci veselice pri g. Jakobu Hribarju v Izlakah 4 gld. 32 kr. — Podružnica za Pliberk in okolico čisti dohodek tombole 13 gld. 52 kr. — Č. gos. Jos. Vodošek, kapelan v Rajhenburgu, nabral na gostiji Cerjakove Jerčke v Meršivih Loščah 7 gld. 50 kr. — Č. g. Janez Vester, kurat v Otaležu pri Idriji po g. advokatu dr. Ivanu Šusteršiču 10 gld. — Slavna okrajna posojilnica v Kamniku 30 gld. — M. K. namesto venca na rakev umrle Ivane Kotnik 5 gld. — Pooružnica v Ljutomeru iz nabiralnika pri g. Sršenu 2 gld. 80 kr. — Gdč. Fanika Burkeljčeva v Radečah 2 gld. 50 kr. — Slavna posojilnica v Gornji Radgoni 5 gld. — Šentpeterska moška podružnica v Ljubljani po č. g. blagajniku Fr. Pavliču dohodek veselice 244 gld. 14 kr. in letnine 116 gld. 37 kr. skupaj 360 gld. 51 kr. Slavna okrajna posojilnica v Litiji 10 gld. — Litijsko-šmartinske Slovenke 100 gld. kot osmo pokroviteljstvo: pokroviteljica bode gospa Josipina Bartl, soproga nadučitelja v Šmartinu pri Litiji. — Ormoška moška podružnica iz nabiralnika pri gosp. Sim. Kandriču 2 gld. — Podružnica v Medgorjah na Koroškem 20 gld. — Podružnica za Beljak in okolico 16 gld. — Slavna posojilnica v Mokronogu 10 gld. — Slavna posojilnica v Trebnjem 10 gld. — G. Franjo Petsche v Starem Trgu pri Ložu iz „Narodne Čitalnice“ zbirko 3 gld. 20 kr. — Slavna hranilnica in posojilnica v Mengšu 5 gld. — Slavna posojilnica v Framu na Štajerskem 5 gld. — Gospa Ana Majcen v Mariboru 37 gld. 06 kr. — Gdč. Julčka Ladinikova v Št. Lovrencu nad Mariborom nabrala v veseli družbi odličnih narodnjakov na Smolniku 5 gld. — Slavno uredništvo „Slovenca“ v Ljubljani 64 kr. — Firma Skaberne v Ljubljani od Ciril-Methodovega platna 100 gld. Šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani po gospej Mariji Trčkovi 580 gld. 69½ kr., ako prištejemo še zadnjič objavljeni znesek moške podružnice (360 gld. 51 kr.), sta obe šentpeterski podružnici nabrali za l. 1898, veličastno svoto 941 gld. 20½ kr. — Mohorjani v Dražgošah 1 gld. 60 kr. — Ljubljana in Litija sta postali z narodno požrtvovalnostjo Slovenije častni kroni. Darovalcem prisrčna hvala! Slava slovenskemu rodoljubju! Živeli nasledniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani,

— Anarhisti v Opatiji. Listi poročajo, da je policija v Opatiji te dni zaprla ter odgnala čez mejo 20 anarhistov.

— V sredno komisijo je odmerjenje pridobniškega davka, v katero volijo dež. komisija 13 in finančni minister 13 članov, je za Kranjsko izbran g. dr. Danilo Majaron, njegov namestnik je g. Ivan Gogola.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-T. ebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

„Prokleta siromaštvo!“ govoril je starec poluglasno, „pravijo, da je isto v družbi potrebno, mislijo, da ta niti človek ni, kateremu ni mati od rojstva naprej dajala tolarje v roko, da se ž njimi igra in privadi gledati na bodoče svoje blagostanje. In beda, da se siromak sam takšnim besedam privadi in jih veruje! Kako bi ne verjel, saj raste to z otrokom, oglupi ga, kadar vzraste v mladeniča ali moža, tako da se plazi pred bednim, lesketajočim kovom, a one, ki merijo srebrnike na mernike, obožavajo. — Da se Rokos pred grošem plazi? — Mora se plaziti, hoče li živeti. Mora zatisniti oči, da ne vidi posmeha, kadar govori gospod o robotniku, mora bedra pripogniti, ako bi se vzravnal, huje bi se mu godilo kakor zveri. — Idi, ti stara — ti modra glava, v tisti grad, toži zapeljivca, ki ti je ukradel sveti mir iz ribarnice, ki je skalil tvojo čast, in jedino dete te oropal, a uvidiš, kaj ti poreko! Psi te iztirajo iz grada, posmehovali se ti bodo, ali te še zapró nekam v klet, in meniš, da te bode obžalovalo to revno ljudstvo, s katerim se je beda v jedni red postavila? — Dobro je tako, prav se godi temu ribiču, porekó, zakaj se peča z drugimi stvarmi nego s svojimi ribami, a z gospodi igra. — Z volki tulijo, a ne vedo, da med ovce spadajo, katerim leto za letom kradejo volno. — Kedaj ti pade, moje ljudstvo, belina raz oči? Dolgo, silno dolgo, Rokose, bode to trajalo, preje mora dosti zatirano biti, izkoriščeno do kostij, nego spozna svojo lastno vrednost. — Kaj ti pomaga Rokose, tvoje razmišljanje? — Tvoje dete, to dobro Voršilko, ti nikdo več ne vrne. Veš li o em, Lenička? Jedva veš; v tej državi, v katerej ti prebivaš, tam ni razločka, kakor na naši zemlji. Tam uživa pod večno zelenimi venci čednostna reva zlate dni, niti ne sanja se ji o naših bedah . . . Toda koliko iz teh siromakov si pridobe zmagalčevo lavoriko? — Molči, Rokose, upogni šijo in trpi. Teši se, da ti po smrti lepša doba zasije. Dovolj trpkih dnij si preživel; pod njih bremenom si se postaral. Pod tem poslednjim udarcem tudi ne padeš; bil je sicer najhuj. — Veruj, Lenička, ko bi ne bila trdna moja vera, kakor mramor, da te zopet vidim in nemara tudi njo — na svetu, nečem viditi onega nehvaležnega otroka, naj krivdo obžaluje in naj čuti njeno težo, h kesanju je treba vsega življenja — kdo ve, bi-li bil še danes tukaj?“ —

Ribič tudi ni šel tožit na grad. Vedel je, da bi ničesar ne opravil, a še posmeh skupil. Da bi tam pego svojega otroka razkazoval in raznašal, bil je preponosen.

Ribarenja ni več pestoval. Čemu bi tudi delal? Nikomur ni treba česa zapustiti, nikomur oskrbeti doto,

a svoje staro telo že preživi. Od denarja, ki ga je imel za Voršilko spravljenega, ni vzel krajcarja. Imel ga je pod pragom skritega; toda pridal ni več groša. „Vedela je zanj. Ko umrem, a zve-li o moji smrti, in pride na pokop, mora si jih vzeti. Zanj spravljal sem tolarje, drugega za drugim, za njo naj ostanejo. Za mojega življenja pa jih ne dobi.“

Stari Rokos izogibal se je tudi ljudi. Vedel je, kako ga črtijo, ker je z Voršilko tako ravnal. Kdo je to neki raztrosil? Sama gotovo ne. Se je-li gospod iz grada s svojim junaškim činom pobahal? — Kakor skozi prste gledali so nanj. Nekateri so se hudobno smejali, a za hrbtom si pravili, da starega in njegovo hčer Bog ni mogel bolje kaznovati. „Niti jeden izmed naših ji ni bil dober, a žičarja, vetroplaha, vsprejeli so z odprtimi rokami. Dobro jim je tako. Sam hudi duh oslepil je ničemno ribarico in ji ukradel venec. Nikdo ne ve, je-li to bil gospod iz grada; možno, da se je preoblekel vodnik, kakor tedaj, ko si je prišel po Marino“; bila je jedna beseda po okolici. In pokriževali so se, kadar so morali mimo ribarnice. „Videli bodete, da bode Voršila slabo končala, so prerokovali.“

Dobro je Rokos sodil to priprosto ljudstvo. Vedel je, da nima sožalja in radi tega mora do dna izpiti čašo bede in nadlog, nego se samega sebe spozna. — —

„Veste-li, da je gospod župnik Rokosa izobčil iz cerkve, da ne sme ne k spovedi, ne k božji mizi? Navlašč pozval ga je po sveti maši, a imeli ste ga videti, kako je šel iz župnišča domov, kakor bi se bil v Ogru kopal. Drugače hodil je kakor pav, jezil se, ako mu je kdo stopil čez stezo, a zdaj je v hipu okrotel. A Bog ve, kogar ima posetiti!“ Tako je pravil v nedeljo Votruba sosedom, ki so se sešli pri Kosiku na vrček piva.

„A jaz slišal sem zopet, da je pré mladega gospoda sam vabil v ribarnico, dokler mu ni nagodil. Radi tega morala je pré Voršilka oditi. Gospoda je ni mogla trpeti a uvidite, da se tudi stari pobere kmalu, kmalu. V poslednjih dobah se je grozno razkoračil; v jedni noči skupi toliko, kakor jaz v celem tednu. Kedaj pa morem ta mernik žita prodati? Srebrnik je pri meni tako redek kakor bela vrana v gaji, on pa jih ima pré na mernike“, razlagal je Plivak; zakašljal je in se tako globoko zagledal v vrček, da niti kapljice v njem ni ostalo. Gotovo mu je grlo za dolgega govora izsehnilo.

„Moj Jira bil mu je prepriprost, na, kar si je želel je dobil. Naj je res ali ne, da je mladi gospod sam k ribarnici zašel, staremu Rokosu to sramoto privoščim“, razmotrival je Votruba. — „To ga toraj niti ne pokopljejo na pokopališču, a tudi zvonili mu ne bodo. To mi je ljubše, nego vse drugo.“

„To je že tako; k njegovemu pokopu ne pojdemo“, trdil je tudi Pitvak. „K nam je to prinesla stara Bezin-kova in koliko je še tega pravila! Niti sam nisem hotel vsega verjeti. Saj vam to mati sama pove. Ne spominjam se vsega.“

Z nagla odprle so se duri, in nek gospod vdrl je v sobo.

„To verujem, čreva tu zalival, pa tožite na roboto? Ne veste-li, da se imate odkriti in vstati, kadar pride vaš gospod? Moram vas to še učiti, neotesanci!“, in jel je po hrbtih kmetovih z bičem treskati, da so seljaki, kakor krotke kokoši iz krčme begali, ka bi katerega iz med njih ne potisnil čez noč v ječo. Niti košček čuta, da so možje, se ni v njih probudil, bič pa je pogum še bolje ponižal, a vendar so se ribiču posmehovali in pravili, da se mu prav godi radi njegovega ponosa. A oni niso bili ponosni, in gotovo bi se ne godilo nobenemu bolje, ko bi tudi v njih posestvih takšna Voršilka cvetela.

„Lena zverina“ — mrmral je mladi gospod in mahal z bičem, kakor bi še vedno iskal kmečke hrbte — „jutri zaspijo in pridejo prepozno na polje; ne bode se jim hotelo iz brloga. Pa jih že naučim!“ smejal se je, a krčmar plazil se je, kar je le mogel pokorno po sobi, stiskaje v roki svojo čepico.

„Kaj veli milostljivi gospod zapovedati?“ je jedva slišno vprašal.

„Da bi več teh robov ne trpel, sicer bi se slabo godilo i tvojim otrokom. Lepe hčere pré imaš. No, pokaži mi jih vendar. Mari misliš, da sem zaman k vam prišel — na tvoje krasnice?“

„Milostljivi gospod, nažet so šle kravam detelje.“

„V nedeljo se hodi, ti glupec, na delo? — Še župnika moram pri vas nadomeščat.“ Zopet zažvižgal je bič po vzduhu in odskočil od Kosikove suknje. — „Moliti morajo v nedeljo, vso nedeljo, ko ne morejo v delavnik. Niti Boga to ne spoštuje, pa bi se naj balo svojega gospoda. Toda jamčim vam, da vas naučim, kar se spodobi — golota nič vredna.“ Zopet je mahnil z bičem; šel je iz sobe na dvorišče, kjer je sedel na konja in jezdil v drugo vas, a zopet v krčmo. Gosposke zabave so čudne. Gospoda se včasih dolgočasi in si mora čas kratiti. —

Ko je odšel, a bič ni več v sobi žvižgal, preklinjal je Kosik ves svet, da bi vrag vso gospodo vzel; sosedje so zopet prihajali, a Rokosa vendar niso pustili pri miru. Ubogo ljudstvo! — —

Nastala je zopet jesen. Raz vrhov je zopet bril hladni vinotokov veter, in jelše pri ribarnici so ožoltele, kakor bi bile obolele za zlatico.

Danes je zopet tako žvižgalo, včasih vzdignili so se kupčki listja, precej visoko jih je veter zanesel, a ko so padali, sunil je v nje, gonil jih po zraku, a kakor s preprogami pokrnil se je kos Ogre z ovelim listjem, a ko je solnce tonilo, bilo je, kakor bi bila ribarna za Kresejnim pokrita z zlatom. — Tako je z vsem. Iz daljave nas to vabi, očara, a ko pogledamo bližje, jezno odtegnemo oči, okanjene, razočarane oči.

Pred ribarnico sedel je stari Rokos, kakor bi se ga veter niti ne dotikal. Lica so mu gorela, kakor da mu sije najhujši žar solca za vedrega polletnega dne v obraz.

Toda iz teh njegovih mislij bi ga ne bil najhujši veter vzdramil.

„Bog daj dober večer, striček Rokos“, govoril je nekdo pred njim z jasnim zvokom, toda ribič ni slišal. Saj niti vedel ni, da se jelše klanjajo do tal vsled hudega vetra, ki se je v nje opiral.

Te besede ponovil je še enkrat pred njim mladenič, stasit kakor mlad hrastič; čez prsa imel je plašč iz gostega, sivega suknja, a v roki držal je širok klobuk.

„Na veke amen; Bog to daj“, odgovoril je Rokos in povzdignil glavo. — „Nisem te danes čakal, dečko, gotovo ne. V takšnem slabem času si prišel. No, pojdi v sobo, dam ti, kar imam, mnogo tega itak ni.“

„Striček . . .“

„Molči, dečko, molči, vem, kaj hočeš reči.“

„Nemara Voršilka ni . . .“

„Samo umiri se in pojdi; saj nisi dete in kmalu bodeš mož, siromak sicer, komur mati ni zapustila ničesar drugega, nego dobro ime, a takšen se ne vstraši. In ako se vstraši, ni dober mož. — Br, kako to cvili, niti zapazil nisem tega. Ribo imam zvarjeno in kruh.“

Tiho, s povešeno glavo šel je Andrej za starcem v sobo. Okoli srca mu ni bilo dobro. Niti jelo mu ni teknilo, če tudi ni imel še danes ničesar v ustah. Nikjer se ni zastavil, ob četrti uri rano je vstal in ni sedel. Lep kos ceste je imel za seboj.

„Toda, striček, nemara ni Voršilka umrla?“ je jeknil.

„Seveda, dečko, nam je umrla; toda to ti moram razjasniti. Videti je, da ne bodeš takoj vsega umel. Rekel sem ji, naj si poišče drugega očeta, ako ga kje najde. Svet pré je velik. Poslušaj: v maju vse cvete, i naše jelše zazelené, a njen venec je ovenel. Razumeš? — Ovenel.“

Mlademu žičarju so se skalile oči, solze so ga porosile, a besede ni izpregovoril.

„Brzo te je pozabila, gladko lice, če tudi je bilo blede, kakor zlatice na travniku, se ji je bolje priljubilo. Sedaj veš dovolj, in zato jo je Rokos iz ribarnice izpodil. — Svoboden si, dečko, rad bi te videl v ribarnici toda gospodi bi se Andrej, Rokosov naslednik, ne dopadal. Dosti je lepih deklet, ne skazi si mladih let radi nje, tega ona ne zasluži.“

(Dalje sledi.)

Novice.

— Osebne vesti. Pristav v ljubljanski tobačni tovarni, Josip Pros, je imenovan kontrolorjem v Piseku. Poštni koncipist Mihael Ciulich v Gradcu je imenovan poštним komisarjem za Trst. Premeščena sta poštna asistenta Edvin Röder z Dunaja v Ljubljano in Fr. Stanislav iz Ljubljane na Dunaj. Mesto poštnega odpravnika v Lazah je podeljeno ondotnemu posestniku Fr. Matjanu in ono pri poštнем uradu v Srednji vasi pri Kočevju odpraviteljici P. Meden v Kočevju. — Dr. M. Kozulič, sodni pristav v Malem Lošinjju, je imenovan

Prva napaka: Sadno drevje se zasaja dostikrat na preslab, prepust, nerodovit, kamnit svet, kateri je čestokrat tudi burji preveč razpostavljen. Nemci imajo sicer pregovor, kateri veli: Kjer imaš kak prazen prostor, tje zasadi sadno drevo, ono ti bode trud obilno poplačalo. Ta pregovor že zdavno ni več resničen, vsaj v naših krajih ne, kajti resnica je, da na pustem, nerodovitem, kamnitem, še celo burji razpoloženem svetu sadno drevje noče rasti, še manj pa roditi in naj se ga tudi pravilno zasaja. Na takem svetu uspeva sadno drevo le tedaj, ako se ga čez in čez 60 do 100 cm globoko prekoplje, prerigola, in ako se med drevjem potem svet vedno obdeluje ter gnoji. Tako sadno drevje zasajati se pa v največ slučajih ne izplača, ker to preveč velja. Zato imamo tu samo zasajanje v jame v mislih, zato pa se mora izvoliti dober, rodoviten, zaviten svet, sicer je ves trud brez uspeha.

Druga velika napaka pri zasajanju sadnega drevja v posamezne jame je naprava premajhnih jam. Kolikokrat ima stvari večji človek priliko videti, da se napravlja za drevje le tako velike jame, da se le s silo koreninje vanje stlači. Tako delo ni več vredno, je otročje, že v naprej je gotovo, da bo brez uspeha. Jama naj bode za vsako visoko debelnato drevo vsaj meter široka in sicer na vse štiri strani ter do 60 cm globoka. Pri izkopavanju jame dati se mora trato ali rušo posebej na kupček, plast izpod trate na družega in najspodnejšo na tretjega.

Tretja napaka je ta, da se jame navadno preblizu druga drugi napravljajo. To vsled tega, ker se nima pred očmi, kakšno da bode drevo, to je, kako obsežno da bode v vejah čez 20 ali 30 let, ampak pred očmi se ima samo obsežnost drevesa, kakoršno kaže takrat, ko se ga zasaja. Nasledek temu je pregosta saditev, katero se mora pozneje zredčiti, ko bi moralo drevje ravno najboljše roditi. Manj kakor 8 metrov narazen naj hrušk in jabolk nihče ne zasaja, orehov pa ne gostejše od 10 metrov.

Četrta napaka je ta, da se drevje pri presajanju pravilno ne obreže. Obrezati se ga mora na koreninah tako, da se vse pri izkopavanju poškodovane korenine nekoliko okrajša. To pa tako, da so rane v zemljo obrunjene, ne pa proti nebu. Na mladikah je pa drevje tako obrezati, da se ga za polovico skrajša in to zunanji, ne pa notranji pop.

Peta napaka je ta, da se drevje navadno preplitvo, semtertje pa tudi pregloboko zasaja. Pravilo v tem oziru je to-le: Ne zasajaj drevesa nikdar plitvejše pa tudi ne globokejše, nego je prej raslo.

Šesta napaka je ta, da se ne pazi, da bi prišle korenine v ravno tisto lego, v kateri so prej rasle, in da se jih torej z zemljo ter rokami ne poklada, ampak kar z motiko zasuje, tako da se korenine morajo povesiti, kar je jako napačno.

Sedma napaka je ta, da se trato ali rušo na korenine poklada, namesto da bi se jo prvo v jamo zmetal

ter dobro potlačilo, potem na to zemljo izpod trate in konečno ono iz najnižje plasti prav na vrh jame položilo.

Osmo napaka je ta, da se posajeno drevo koj ne poveže in sicer h kolu, katerega se prvega v dno jame zabije, ko je še prazna.

Deveta napaka je ta, da se napravi okolo posajenega debelca hribček, holmček zemlje, katero se še močno pohodi, namesto da bi se okolo njega tako veliko, skledi podobno jamico rahlo napravilo, kakor je jamica visoka.

Ako bi se naši sadjarji ogibali teh napak, neslo bi jim sadjarstvo najlepši dobiček. D. N.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Trebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

„Vi ste jo izpodili, oče, to dobro, tiho Voršilko?“ menil je za nekaj časa mladenič. „Niste je imeli tako kaznovati, toda tem bolje njega, zapeljivca“, in pri teh besedah so se mu zasvetile oči kakor dva plamena, in roka segnila je po palici.

„Siromak ne more kaznovati gospodov iz grada, slabo bi se mu godilo; njim je vse dovoljeno. Slišiš, Andrej? Vse, a zato jih tudi pusti. Ne povem ti, kateri je to bil. Ako Bog bistvuje, in jaz trdno verujem, da bistvuje, ta ga sam najbolje kaznuje, gotovo bolje, kakor bi to mogla tvoja roka. Pusti ga, naj dalje greši, a tem bolje občutljivo se kazen bedaka dotekne.

„Kaj to pomaga, oče, vedno potem, a nikdar takoj? Preje ima kaznovati, takoj po zločinstvu, ka bi takov prokletec ne rušil miru med ljudmi, a jih ne onesrečil“, jezil se je Andrej.

„To on, mili dečko, najbolje ve. Dolgo sem to premišljeval; toda k pravemu koncu nisem nikdar prispel.“

„Striček, i padlo Voršilko bi si vzela, ne sramoval bi se je.“

„A v ribarnici bi žnjo ne smel prebivati, ali pa bi se moral jaz preseliti drugam. Jaz, Rokos, ribič-krejski!“

„Po drugi se ne bodem, stric, oziral; tako kakor njo, ne mogel bi nobene ljubiti.“

„Skusi na njo pozabiti. I jaz se učim pozabljati, a pozabljam. I jaz sem jo ljubil, dečko; toda ne govoriva o tem. — Nikomur nisem več oče, nobene hčeri nimam. Ta je umrla, slišiš, Andrej?“

„Saj jo najdem, in ko se žnjo vrnim, naju blagoslovite Odpustite-li Voršilki?“

„Niti besede več, ne poznaš Rokosa! Kar je krejski ribič sklenil, na tem niti lasu ne premeni, ko bi i streha nad njim podirala. — Kaj bi ljudje rekli? — Teh več ne maram, njih sodba me več ne skrbi.“

„Oče, samo spomnite se je . . .“

„Mo lči, dečko, ne besede več, a ne razburi zaman mojo staro kri. Veruj, ta bi se tako hitro ne pomirila. Mari hočeš, da bi stari oče nekdam moral slišati, ka si nesrečen postal z njegovim otrokom, ka dvigaš, kar je drug zavrgel. Človek ne more nikdar za sebe samega jamčiti, Andrej!“

„Morete si kaj takega misliti o . . .?“ Toda stari Rokos že ni več Andreja slišal. Pobegnul je ven v burjo. Zopet začelo je v njem vreti. Zatreščil je vrta, da se je stresla vsa ribarnica.

Andrej je odšel, s počasnim korakom stopil je iz ribarnice, vedno se oziraje, ne pokliče ga li ribič nazaj. Toda Rokos stal je na bregu kakor zarit; poslušal je. kar so mu valovi, ki so se pred vetrom podili, pravili, Bili so različni, jeden večji, drugi manjši, ta je izginil, kakor bi trenil, drugi je rasel, kakor bi grozil Rokosu, oni je hitel kakor strela. — — „Tako je na vodi kakor med ljudmi. Nemara mora to včasih tako biti“, govoril je tiho, a skorej pozabil, da je bil Andrej pri njem. Brez lastne volje pogledal je gori po reki. Tam na bregu pojavila se mu je postava, ki se je po vsakem koraku ozirala.

„Pojdi, dečko, pojdi, in ne vrni se! Prvi mrak je to, s katerim so ti ljudje zagrnili mlado življenje. Bog daj, ka bi bil slednji . . .“

Rokos je bil vesel, da je Andrej odšel. Tega trenutka se je bal. Pomiloval je to mlado njegovo srce. —

Andreju je polagoma ribarnica kresejska ginila izpred očij. Tu je v prvlje zagledal cvetico, ki bi mu mogla izpremeniti življenje v raj, ko je mati umrla, a predno se je vrnil, utrgal mu jo je drug.

Tisti venec je gotovo ona povescila na križ za spomin. Ta, katerega je poslala materi na grob, ovenel je, predno je prišel tja, a kitico, katero mu jo za klobuk pripela, odnesel mu je veter v reko. — „Je-li kdaj zopet vidim? Tako rad bi jo pritisnil na srce, na vse pozabil in vrgel prošlost (minulost) v reko, da daleč z valovi odpluje. Voršilka moja!“

Strašno so vali Ogrini zagrmeli, da se jih je Andrej prestrašil in od reke se odstranil. Vse je prodal doma po žetvi, lep denar skupil, a na krilih letel v Poogrije. — Ko bi nikdar ne šel v ribarnico za Kresejnem! Mogel bi že gniti nekje na pokopališču. Zmrznil bi bil tedaj. — „Imam-li zapeljivca poiskati in ž njim stvar poravnati?“ jezil se je, „našel bi ga, ko bi ga moral iskati do smrti. Saj ni daleč, naj ve, kaj je to, onega okrasti, kateremu ni Bog podelil ne posestva, ne drugih darov.“ Zopet so mu zaplamtele oči, a lice se mu je zalilo s krvjo; toda v tem hipu pojavili se mu je pred očmi pokopališče v gorah, lesen križ in s travo zarasla gomila. Potem je pospešil korak proti vodi . . . Za nekoliko trenutkov je izginil v grmovju.

Rokos se je od teh dob popolnoma ločil od sveta. Živel je le za sebe in ribe v svojem reviru. A kar stoji ribarnica, takšnih časov te še niso imele. I iz drugih delov selile so se sem; vedele so, da se je Rokos po-

staral, mrež več ne stavi, a da ne hodi več v Libochovice s tovorom na semenj.

Ljudje so polagoma na ribiča pozabili, polagoma so tudi povesti izginile, ki so o njegovi hčeri slule. Nekoč posetil je v ribarnici Rokosa velebni gospod, toda ni dolgo tamkaj ostal.

„Trda je ta glava, trda, kakor iz jekla“, pravil je po cesti starček, ko se je vračal v župnišče. „Toda ne škodilo bi nekoliko takšnih v naših hudih, prognilih časih.“

Dober starček je to bil, ta velebni gospod!

VII.

Bil je sveti večer. Zunaj naletaval je sneg, prvi za te zime. Vsa krajina kazala je belo odejo. Zvečer zažgal je ribič na ognjišču nekoliko tresk. Veselo gorel je plamen in osvetljeval jasno vso sobo.

Žalostno je v njen izgledalo; poznati je bilo, da tu ne vlada ženska roka. Polica bila je pokrita s pajčevino kakor z zastorjem, stene okajene; drugače pa se nič ni izpremenilo. Stara lesena ura nihala je še vedno tako jednolično, kakor pred leti.

Siromašno večerjo imel je Rokos, ribe, kakor vsaki dan — vse leto se je postil, nič drugega ni zavžil. Tudi danes mu Jezušček ničesar ni dal; in vendar mu je to dišalo kakor najbolja postna jed na mizi bogatina. Ves dan ni imel ničesar v ustih, strogo se posti.

Ko se je nasitil, pospravil je ostanke in jih hranil v skrinji; za zajutrek mu bode zadostovalo. Odprl je molitvenik in molil iz njega „na sveti večer.“ In ko je domolil, zaprl je knjigo, glavo uprl v roke, in mislim uzdo popustil. Ta večer, čegar zvezde so tako jasno svetile kakor tedaj nad Betlehemom, mu je dovolj razmotrivanja nudil.

„Saj je to dete, Rokose, tudi revno bilo, a sedaj ga časti ves svet. I ono je trpelo, trnjeva so bila njega pota, in ko je doraslo, hodilo je možko po njih, kakor bi same rožice po njih rasle. On med ljudmi ni poznal razločka, a da poznajo ti, kateri se hvalijo njega nasledniki biti, častilci Jezuščka novorojenčka, to je njih hiba, njih greh. On se takšnih kristjanov sramuje. I ti si dovolj trpel, toda na-nj se spomni in še več bodeš mogel trpeti.“ — —

Teši se, le teši, ti starček, kaj bi ti drugega bilo v tem življenju useha, nego tvoja vera! Blagor tebi, da si jo ohranil čisto, neoskrunjeno, kakor te je mati učila.

„Glej, Rokose“, — nadaljeval je ribič — „to sveto dete danes vsako hišo poseti, vsaj ono je pravično napram sebi, a ko prideš k njemu gori, to tudi pogosti in drugih ti prinese, nego ti jih nudi svet.“ — —

Bilo je precej pozno v noči, nemara ob najstih. Nekdo je tiho na okno potrkal — v drugič močneje. Starec je vstal, odprl okno in pogledal ven. Nekaka žena stala je z otrokom v roki ob zidu.

„Oče“, klicala je — „odпустite svoji hčeri.“

„Nimam hčeri, nikomur nisem oče“, odgovoril je temno starec in zopet zaprl okno. Zvunaj oglasil se je

otroški jok, presunljiv, močen. „Tatek, vsaj dekletcu odpustite, to nič ni zakrivilo, sirota. Oče! Opet je potrkalo na okno.

Stari Rokos sedel je pri mizi; ogenj na ognjišču je že ugasnil. Solza po solzi mu je kapala iz očij.

Zopet je šel k oknu, niti pregovoril ni, vzel dete ženi iz naročja in zopet zaprl. Sirotek tresel se je zime in mraza.

„Oče“, klicala je zvonaj žena, a starček ni več odpiral.

„Toraj tebe mi je Jezušček podaril, sprejemem te, dete, plod greha si, toda ti ničesar nisi krivo, samo ako te uživim.

Rokos je zopet razsvetil, prisedel k ognju, pogledal na dete, ki se mu je smehljalo in segalo po njegovih ustih. Solza iz detkovega očesa mu je pokropilo lice, rudeče kot rožice.

„Vsa, kakor je Voršilka bila“, zašepetal je in jo pritisnil k ustom, da je revica zaplakala.

„Moram te, ti črv, rad imeti, a radi tebe tudi materi odpustim.“

Šel je k oknu in ga odprl. „Voršilka“, klical je v noč, toda nikdo ni starcu odgovoril. Samo dete je zajokalo po materi.

V Kresejnem zvonili so k polnočnicam.

„Gotovo je šla v cerkev. I jaz pojdem, sebi privedem dete, tebi pa mater. Moj Bože“, je vzdihnil, nemara ga je vendar navdala misel, da se je pregrešil in hčer prehudo kaznoval.

Vzel je raz postelj blazino, razprostrl po mizi, zavil v njo dete, a sam oblekel prazični, dolgi, temnomodri plašč.

„Toda saj te ne morem samega pustiti“, menil je nakrat. Dete se je smehljalo, zopet stegovalo po njem ročice. Dedek se je pripognil k njemu, poljuboval ga, a lica mu kropil s solzami kakor bi ročice na njih zalival. — —

Nekaka žena hitela je ob Ogri, do Kresejna prikorakala, pa se zopet vrnila, ko je prispela do pokopališča. Ljudje, ki so hodili k polnočnicam videli so jo čisto dobro.

Krasna je bila nocojna noč. Ni bilo dolgo podobne. Bilo je, kakor bi se spremenila v dan. Kakor tedaj, ko so peli angelji v oblakih: „Slava Bogu na višavah, a na zemlji mir ljudem, ki so dobre volje!“

Mesec stal je ravno nad brdom, a novopali sneg lesketal se je v blede zarji kakor čisto srebro.

„Marina je to! Čujete, kako prepeva? Beda, kdor jo je prvi videl, gotovo ne doživi leta in dneva“, ozvala se je deva ogrnjena z robcem, ki je pokopališču najbliže stala.

Novice.

— **Osebne vesti.** Kancelijski praktikant pri deželnem sodišču v Ljubljani, g. Alojzij Dular, je imenovan kancelistom pri rudniškem uradu v Gradcu. Pri davčnih uradih na Kranjskem so imenovani davčni kontrolorji gg. Dereani, Rudolf Achtschin, Fr. Gregorič, Ant. Krapš in Fran Predalič, ter davčni oficijal Fr. Zupan za davkarje, davčni pristavi gg. Konrad Rozman, Ivan Robik, Fran Uršič, Ernest Sedlak in Vinko Premk za davčne kontrolorje, davčna pristava gg. Iv. Jereb in Ivan Lavrič za davčna oficijala in davčni praktikantje gg. Rudolf Strnad, Rajko, Levstek, Rihard Boltauzer, Ernest Kobler, Makso Zotter, Henrik Kette in Fr. Lunder za davčne pristave. — **Nadoskrbnik v Idriji** g. Viljem Leithe je povodom njegovega umirovljenja dobil naslov cesarskega svetnika. — **Trg. minister** je potrdil zopetno izvolitev Iv. Perdana in A. Kleina predsednikom, oziroma podpredsednikom trgovinske zbornice za l. 1899. — **Finančni minister** je imenoval fin. komisarja v Ljubljani dr. Rud. Rožnika in Avg. Reicha finančnima nadkomisarjima za poslovno okrožje direkcije v Ljubljani. — **G. I. Pirjavec v Inomostu** je imenovan rač. svetnikom pri tamošnjem gozdnem ravnateljstvu. — **V pokoj** je stopil deželni svetnik in državni pravdnik v Celju g. dr. Jos. Gallé. — **Častno svetinjo** za 40 letno zvesto službovanje je priznal deželni predsednik Antonu Pernetu v Kamniku in Jeri Aleš, kuharici v Semiču.

— **Promocija.** Dne 14. t. m. je bil na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava g. Josip Dijak, avskultant pri okrožnem sodišču v Celju — Dne 18. t. m. je bil na graškem vseučilišču promoviran gosp. Hubert Souvan c. kr. finančne prokurate v Ljubljani koncipijent, sin veletržca g. Fr. Ks. Souvana doktorjem prava. — Dne 18. t. m. je bil na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem zdravilstva g. Ivan Milavec iz Planine na Notranjskem. — Dne 15. t. m. je bil na graškem vseučilišču promoviran doktorjem zdravilstva gospod Rado Frlan. Čestitamo!

— **Zahvalo papeževo deželnemu zboru Kranjskemu.** Presvitli knez in škof je dobil dne 16. marca nastopno brzojavko iz Rima: „Sveti Oče je želje in voščila deželnega zbora za Kranjsko preradostne duše sprejel; da pa posvedoči svojo dobrotočnost, podeljuje vsem pojedinim članom zbora prav iz srca apostolski blagoslov.

— **Novo gasilno društvo** so ustanovili v Senčurju pri Kranju. Pravila so že predložili vladi v potrjenje.

— **V Trziču** je ustanovilo „Podporno društvo izučenih čevljarskih pomočnikov“ katerega pravila je vlada že potrdila.

— **Podpora.** Poljedelsko ministerstvo je občini Šmarje pod Ljubljano za vodovod dovolilo 4100 gl. podpore.

— **Kanonično obiskovanje in birma v ljubljanski škofiji** bo nedaljo 23. aprila v Postojni, 25. aprila v Slavini, 26. aprila v Hrenovicah, 27. v Senožečah, 28. v Vremah, 29. na Suhoriju, 30. na Nadajnem Selu, 1. maja na Premu, 2. v Trnovem pri Ilirski Bistrici, 4. v Knežaku. Nadalje bo birma v ljubljanski okolici: 13. maja v Sostrem, 14. v Polju, 15. pri sv. Jakobu ob Savi, 16. na Črnučah, 17. na Ježici, 18. v Šmartnem pod Šmarno Goro, 19. v Preski, 20. na Sori, 24. pri sv. Katarini, 25. na Brezovici, 26. v Rudniku, 27. v Želimjah.

— **Razveljavljen mandat.** Tržaško namestništvo je sistiralo sklep občinskega sveta v Trstu, s katerim je bil razveljavljen mandat občinskega svetnika in deželnega poslanca Nabrgoja.

— **Ljubljanska realka.** O razmerah na ljubljanski realki, o katerih govorimo o uvodnem članku, govoril bo v

drobno. Da je cepič popolnoma k podlogi priraščen, in da je podloga prav dobro ukoreničena, ko je, kar se sme in mora od dobro cepljene ameriške trte zahtevati. Oprhnele in plesnive pa tudi ne smejo biti, še najmanj pa že presušene.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Trebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

„Ribičeva Voršilka, glejte, kako zavija proti ribarnici“, rekla je z nekako grozo njena tovarišica.

«Rybáři, rybáři, na tichém Dunaji,
Či jste neviděli m j vínek zelený?»

Do pokopališča prinašali so vali Voršilkin žalostni spev. V drugo zazvonili so kresejski zvoni, a takoj se je cerkev napolnila. Nikdo ni hotel še enkrat Voršilke videti, neveste vodnikove.

Stari Rokos ni šel k polunočnicam. Zagledal se je v to dete, katero mu je Jezušček podaril. To ni bil več tisti trdi kresejski ribič. Danes bi ga imel župnik videti, gotovo bi o Rokosu bolje sodil. Dete se je smejalo, nekaj momljalo, a gladilo njegove bele lase, ki so mu pobelili v enem letu kakor sneg, kateri je zvonaj zapadel.

Vzel je starček dete na kolena, govoril ž njim in umolknil — zaspal, srebrnozvoki glasek dekleta mu je bila zibelna pesem. In dete je vedno igralo ž njegovimi lasmi, smejalo se, a njega ded je vedno dremal, sanjalo se mu je, da leti njegova duša nekam gori, da vidi Leničko. Nakrat mu je pala glava nazaj in dete je zaplakalo. — —

Čez nekaj časa so se odprle duri — na ognjišču gorela je še luč — žena v raztrgani obleki prestopila je prag, vrgla se starcu k nogam, prijela njegovo roko in jo pritislila k ustom. „Tatek!“ govorila je tako vroče, tako prekupljivo, kakor grlica v somraku — „klicali ste me, ali ste mi odpustili?“

Toda Rokos je molčal, niti jedina žilica se v njegovih rokah ni ganila. Žena pogledala je kvišku k ribičevi glavi, ki je bila ob peč oprta, a iz dvigajočih se prs mlade žene izvil se je krik, da so se jelše pred ribarnico stresle in sipale s sebe novi sneg.

Dete na dedkovih kolenih se je smehljalo, a ko je videlo, da je mati jela plakati, plakalo je i ono.

Starček sedel je tiho kakor primrznjen z glavo ob peč prislonjeno. Oči gledale so v strop, okamenele, usta bila so krčevito stisnjena a srce — pred kratkem — je dotolklo.

Dvakrat ga je Jezušček obdaroval; a drugi dar bil je starčku gotovo prijetnejši. Zopet je bil pri svoji Lenički, a od tamkaj mu je nobena smrt ne odnese; vsaj nikdo v tisti državi ne umira . . .

Voršilka stala je molče poleg očeta in včasih priložila treske ognju.

Dete je vedno igralo z dedkom, smejalo se belim, velikim gumbom na suknji, a segalo po belih starčkovih laseh, toda tako visoko ni moglo segniti.

I robec okoli vratu mu je razvezalo, telovnik odpelo . . . Blažena otroška doba, prvi sen v ljudskem življenju in poslednji!

Ljudje hodili so od polunočnic.

„Glejte: v ribarnici je še vedno svetlo. Ni-li bil danes Rokos v cerkvi? To je nekaj čudnega!“ menil je Križ. Moramo tja pogledati. Kaj, ko bi zbolel? Nikdo mu ne streže, a umrl bi, siromak, kakor nema žival.

„Sam si je to nakopal“, modroval je Votruba, „razum mu je preveč zrasel in s takšnim človekom nikdar dobro ne konča. Nikamur ne grem“.

„In tudi jaz ne“, pritrjal je Plivak — „ko bi nas še pognal iz sobe. Verujte, prijatelji, pri Rokosu bi to ne bilo nič čudnega, ko bi mu bilo i še tako hudo, da ne bi skočil iz postelje in nam ne pokazal durij“.

„Pojdem sam, pogledava tja s Pavlom. Ne veste, da je danes sveti večer, vi kozli? Da imate vsakemu oprostiti? In ribič vam vender ničesar ni storil; zakaj ga tako sovražite?“ karal je Križ. Še nekoliko sosedov šlo je ž njim in podali so se pod brdo k ribarnici.

A Votruba in Plivak ostala sta s Kosikom pri svojem. „Raje gremo spat, saj me itak noge uže zebejo. Rokos mi ni storil dobrega, kar je živ, a njegova hčerka še sramoto. Zakaj bi toraj skrbel zanj?“ utemeljeval je Votruba svoje ravnanje.

„Vsakdo bi mi moral reči glupec“, razlagal je Kosik svojemu spremljevalcu. Toda ta ga je jedva poslušal. Votrubovi so se oči uže po cesti zapirale, šel je samo po pameti; samo kadar je globokeje stopil v sneg, mencial si je oči in videl, da se Gora še le na vrhu prikazuje.

Kmalu je bil Križ s sosedi pri ribarnici. Okno bilo je odprto. Tiho, da niti koraka ni bilo slišati, približali so se k zidu, a pogledali v sobo: pri peči na klopi sedel je Rokos z nazaj povešeno glavo, neko dete je držal v naročju, igralo se je z blestečimi gumbi na njegovi suknji, a njemu nasproti stala je žena v raztrgani obleki. Razpuščeni lasje padali so ji v bujnih pletencih po ramenih, bleda je bila kakor smrt, njene oči gledale so neprestano na starčka. In roke visele so na kolena.

Jedini pogled razsvetlil jim je vse. „Pojdimo tja, a pomozimo hčerki očeta spraviti na posteljo. In ti, stara, beži domov in siromakom nekaj pripravi“, pravil je Križ, a šel z drugimi v vežo.

Samo Križev Pavel ostal je pri oknu. Imel je Voršilko tako rad in še danes bi si jo bil vzela in očetu privedel nevesto. Bleda barva mrliča se ji je še bolje podala. Videl je, kako se je hitro nagnila, kakor starčka poljubila, mu vzela dete iz rok. Videl je, kako so ji oči zabliskale, obličje porudelo, a kakor bi trenil bila je iz sobe na bregu. Ni je zeblo, niti nog ni čutila. In

še hitreje bila je raz breg v čolnu in kakor veter se podila proti kresejski cerkvi. Divje veli so ji lasje v vetru in še bolje divje donela je njena pesem: „Rybáři, rybáři“. —

Pavel pa ni odlagal, odpel je drugi čolnič in se spustil za Voršilko. Priveslala mu je naproti in zopet pela ono Hanino pesem iz Podonavja.

„Voršilka“, klical jo je mladenič.

„Grem uže, grem, gospod“, odgovorila je. „Samo hitro, ti vodni kralj, ljubi se mi tam doli, pojdi si po nevesto — kliče te uže — in po njeno dete“.

„Voršilka, ali me ne poznaš?“

„Poznam te, gospod, poznam, kralj si Ogri in prišel si po ribičevo hčer“.

„Ne boj se me, Voršilka, ne poznaš-li Pavla, ki je hodil s teboj v šolo in pasel po lokah? Ali se ne spominjaš, kakšne pesmi si me učila? Še sedaj jih znam!“

„Spominjam se, kako si mi pel o tistih črnih očeh“, in močnejše vprišla je z desnico veslo v valovje, a z levico pritiskala pete na prsa.

«Rybáři, rybáři, na tichem Dunaji»

Dalje ni bilo ničesar iz vode slišati.

A tudi drugi čolnič bil je prazen.

Z močnim skokom vrgel se je Pavel v reko. Bil je izvrsten plavač, toda zaman je iskal Voršilke. Globoko v kristalne palače zanesel je vodnik svojo nevesto z otrokom.

„Spasi jo Bože!“ vzdihnil je deček, ko je zlezl na breg. Toda je le kapala raz njega. Ko je vstopil v ribarnico, ležal je stari Rokos uže v praznični obleki na postelji, a pozni gostje molili so okoli ležišča za njega.

„Kakšnega-li vruga, Pavle, nemara se nisi danes izkopal, kakor delajo Rusi o treh kraljih?“ vprašal je prišleca stari Križ.

„Izkopal, izkopal, toda Voršilke vendar nisem mogel rešiti, ni dolgo starega Rokosa preživela“.

„Bog z nami!“

„I z otrokom?“

Pavel je le z glavo pokimal in se obrnil od ognjišča z obličjem v senco, ko bi mu ne videli v oči.

„Srečo si imel, dečko, da se mi s teboj vred potopila. To ni bila več Voršilka, marveč njen duh“ — razlagal je stari Dvorak. — „Vodna vila je postala, prišla mrtvega očeta pogledat, a prinesla otroka s seboj. Radi tega se je sprehajala pred polunočjo ob Ogri. Bila je to pogrebna, katero je očetu pela, a vi ste slišali nekaj o ribičih po Donavi. To vam je zaigrala. Vidite, vidite! Gotovo si imel, Pavle, s seboj nekako blagoslovljeno stvar, a zato ni imela moči do tebe“.

Pavel pustil je Dvoraka govoriti in si sušil pri ognjišču svojo obleko.

Ne dolgo potem ni bilo več žive duše v ribarnici. I ogenj je ugasnil. Nikdo ni več nalagal na kaječo se žarjavico. —

Rano, ko so šli k jutranji maši, videli so pa Ogri pod ribarnico plavati ženo z otrokom. Močno ga je pri-

tiskala na srce, da bi ji ga tudi po smrti ne mogli vzeti; potegnili so jo iz vode, položili poleg ribiča v ribarnici na posteljo, a dete položili v sredino.

Drugi dan pridrdral je k ribarnici voz, s katerega so vzeli dve črni rakvi. V jedno položili so Rokosa, v drugo Voršilko z otrokom. . . . Samo trije možje so šli za vozom: Križev Pavel, stari Križ in grobnik. Zgodaj z rana, predno so še zvonili, zapel je gospod župnik „libera“, pokropil grob, ki je bil izkopan pri zidu pod zvonikom v kotu, a položili vanj očeta s hčerko in vnučko. In po sveti maši molil je častiti gospod za ranjce, takrat zastoj. Bili so ubogi. — In mnogi so še na župnika godrnjali, da pré ribič in njegova hči ništa slišala na pokopališče.

VIII.

Ribarnica je odsihdob opustela. Za živ svet bi nikdo tam ne prenočeval; pravili so, da se vrača po noči v njo ribičeva hči. A nek žičar, ki se je tamkaj čez čas naselil, si mnogo iz teh ljudskih pravljic ni delal. Bil je to Andrej, ljudje ga uže niso več poznali. Kdo bi ga bil tudi poznal? Kar je bil poslednjikrat v ribarnici, je postal iz njega starček. Voršilko našel je še le na pokopališču. Vprašal je nekoč, ko je prispel v ta kraj, čegav je tam pri zvoniku novi grob, a povedali so mu, da je Rokosov in njegove hčeri z otrokom. — Šel je, pokleknil na njem, molil a solze iz njegovih očij pokropile so žolto, velo travo; toda ozelenile je niso. Saj do tega kotička niti božje solnčnice ni posvetilo, nikdo se ni oziral na osamotelo gomilo pod kresejskim zvonikom. Ribič ni imel prijateljev, a ti, kateri so o njem vsaj dobro mislili, so kmalu pozabili na-nj. Resno ležišče je imel, najrevneje izmej vseh.

A ko je Andrej za Voršilko in Rokosa domolil, vprašal je grobnika po njih smrti.

„S starim hodil sem v šolo, imel sem ga rad, če tudi so zli jeziki mnogo hudega njem in njegovi nesrečni hčeri pripovedovali. Šel sem tudi v ribarnico po njega. Jaz in neki sosed s svojim sinom smo šli za vozom, ki je privažal ribiča in njegov rod v mojo vas!“ je končal grobnik povest o Rokosu kresejskem in pogledaje Andreja, zrl mu je ostro v oči in lice; toda rekel ni ničesar in tudi ničesar vprašal.

Z vlažnim očesom zapustil je žičar pokopališče, a od tukaj naravnost šel v ribarnico.

„Daleč si prišel po nesrečo; a človek ne ve, kaj ga čaka, in ko bi vedel, ne uteče“, pravil je grobnik za njim.

V ribarnici bilo je žalostno. Duri bile so na stežaj odprte, skozi odprta okna bril je v sobo veter, na stropu med tramovjem napravile so lastovke gnezdo, a na streho naselila se je čaplja.

(Konec sledi).

Kmetijstvo.

Žvepljanje trt.

Po vseh evropskih vinorodnih deželah, posebno v severnih kakor tudi pri nas na Dolenjskem, razširila se je v zadnjih petih letih jako huda bolezen vinske trte, takoimenovana grozdna plesnoba in sicer se je razširila v toliki meri, da dela vsem vinogradnikom opravičene skrbi. Vse okolnosti kažejo, da se ta bolezen, ako se jej vinogradniki sploh v bran ne postavijo, tako ugnezdila in se kot tako nevarna izkazala, kakor se jej primeroma pred prav malo leti v bližnji Italiji. Tam se je ta bolezen podavila prvič okoli leta 1850. in v dobrih desetih letih riso v mnogih prav slovečih krajih ne le nič več vina pridelali, marveč so jim pomrle tudi trte. Tako se je zgodilo tudi po mnogih južnih slovenskih vinorodnih krajih, na Goriškem, v tržaški okolici, v Istri in v ipavski dolini. Da se bode ta bolezen v kaj pogubni meri v naše vinograde vgnezdila, na to kaže posebno kaj mila letošnja zima, katera jej pride jako na korist. Zato opozarjajo vsi strokovni listi vinogradnike že zdaj na to bolezen, in hočemo tudi mi storiti svojo dolžnost in vinogradnike poučiti, kako naj se grozdni plesnobi postavijo v bran. To smatramo za toliko bolj potrebno, ker je prav lahko mogoče, da grozdna plesnoba ugonobi šele nastale nove cepljene vinogradske zasaditve, ki so vender stale toliko truda in denarja.

Pred vsem je potrebno, da se lotijo vsi vinogradniki tistih krajev, katerih se je v prošlih letih ta bolezen pojavila, brez izjeme sredstva, katero je jedino izdatno in to je: žvepljanje trt. Nihče, kdor je že v minolem letu grozdno plesnobo v svojem vinogradu zapazil, naj se ne zanaša, da se letos ne pojavi in nihče naj ne opusti žvepljanja, marveč vsak žvepljaj, vsak brez izjeme.

Kdor pa hoče, da bode žvepljanje izdatno koristilo, da obvaruje ne le grozdje pred razpokanjem in posušenjem, ampak tudi trte pred hiranjem, postopaj tako-le:

Najprej kupi si vsak za žvepljanje potrebno pripravo, to je žvepljalne baklje, žvepljalni meh in fino zmletega žveplja. Taka pušica stane v Novem mestu borih 25 krajcarjev, žvepljalni meh pa stane 1 gld. 10 kr.

Žvepljati se mora začeti, kakor hitro poganjki toliko odrasejo, da je na njih zarod jasno videti. Žvepljati se mora prvič tedaj, kadar so trtni poganjki 5 do 6 centimetrov dolgi. To žvepljanje izvršuje se s pomočjo žvepljalne pušice, s katero se natrosi toliko žvepla na sleherni poganjk, da postane ves rumenkast. Za to prvo žvepljanje ne kaže rabiti meha, kajti on spiha — ker so lističi na trtah še majhni — dosti preveč žveplja in to brez koristi v zrak. Drugič treba žvepljati pred cvetenjem zaroda, takrat pa še z mehom. Ako pa vreme ali čas tega družega žvepljanja ne dopuščata, naj se nikakor

ne opusti takoj po odcvetenju zaroda. Najboljše je, da se žveplja tikoma pred cvetenjem in koj po odcvetenju. Odločno manj napačno pa je, ako se opustivno tikoma pred cvetenjem, kakor pa da bi se opustilo ono koj po odcvetenju. V tretjič žveplja se potem takrat, kadar jagode dosežejo debelost grašice. Več kakor trikrat žvepljati, v naših krajih ni potrebno.

Vsak, kdor žveplja, naj žveplja le v suhem vremenu, ne pa v dežju ali koj po dežju, tudi ne v rosi. Žveplja se lahko ves dan brez prenehanja, naj solnce pripeka, kolikor hoče. Ako v 48 urah po žvepljanju dežuje, ni žvepljanje prav nič koristilo in že na vsak način potrebno, da se ponovi.

Toliko v prevdarek našim dolenjskim vinogradnikom.

D. N.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Triebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Konec.)

V Voršilkini sobi je bilo vse pri starem. Odteh dob, kar jo je zapustila, in stopila sem tuja noga. Na postlani postelji svetile so se bele blazine, kakor bi bile stoprav nedavno izprane. Podobno je bilo to nevestini bali. Pri vzglavju visela je na steni podoba. — Voršilkina patronka. Andrej prinesel jo je iz svojih gor. Na postelji ležala je košulja iz najčistejega lanu, z rudečimi in modrimi nitkami izšivana, a poleg nje žepni robec, takisto okrašen z rudečomodrim izšivanjem.

„Vender mi je torej nekaj po njej ostalo, nikdo se po tem ne zglesi. — Tu se naseliš, Andrej“, menil je žičar, in uže ni bila več ribarnica za Kresejnem prazna.

Ljudje so se je pa vender bali; pravili so, da vidijo vedno v nočeh v čolnu Voršilko z otrokom, a da zopet poje ono pesem o ribičih, kakor tedaj na sveti večer pred polunočnicami.

Dolga leta živel je tu Andrej, skorej pol stoletja, a slišal in videl ni ničesar. In ko bi bil videl in slišal, ne bil bi se Voršilke bal; kdo ve, ne bi li se spustil po valovih k njej, ko bi ga zanesla v ta svoja skrivališča globoko pod vodo?

Norci, mislili so, da to Voršilka poje! On sam je prepeval pesmice svoje domovine, najraje o posekani brezi:

„Zotáli brezu
Už iu vezú,
Už chlapci na un
Ne polezú. — —

Už se ta breza
Nezelená
Už je i tade
Odvena.

Plakali chlapci
I děvčata,
Že je ta breza
Ta zotáta . . .“

Čez leta kopal je grobnik zopet grob v koticu pri zvoniku — žičarju iz kresejske ribarnice. Pripeljali so ga na velikem vozu, na rakvi sedel je grobnik z oračem. Duhovnik pokropil je popoldne grob in molil za umrlega „očenaš in češčena Marija“. Samo grobar, sin onega, ki je pokopal Rokosa, takisto uže star, začel je: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“ — in „Sveta Marija“. Gospod župnik slekel je v zagradu obredno oblačilo; v župnišče pa ni šel takoj, ampak postal je pri grobniku.

„Torej je mrtev?“

„Da, velebni gospod“, odgovoril je grobnik, vzravnavši se od svojega dela. — „V ribarnici leži. Včeraj je prej odjezdil na lov, a zablodil do našega brda. — Iz hrastovja razkovikala je sova, konj se je povspel in kakor strela bil doli pri ribarnici. Zlomil si je noge, gospod pa tilnik. Lovci so ga med tem odnesli v ribarnico in tam našli mrliča uže trohnečega. Bil je to ta, katerega smo ravnokar pokopali. Bil je gotovo uže dolgo. Saj ste račili poznati žičarja Andreja iz kresejske ribarnice in račite tudi vedeti, zakaj je ribarnica opustela, in zakaj se je tam naselil!“

„Tudi, tudi, Stehlik — same slabe novine“.

„Obema daj Bog lahko zemljico“.

„In nebeško kraljestvo“, dopolnil je župnik voščilo grobnikovo in šel v župnišče. Čakal je uže nanj posel iz grada.

„Andrej je uže tam“ — mrmral je Stehlik, ko je metal polne lopate gline na žičarjevo rakev — „a ta gubitelj njegove sreče jedva. Moj Bože! Oba sta bila v jedni sobi in tiho drug poleg drugega. Vem, da si tega gospod pred leti ni mislil, ko se je ukradel k ribičevim in to dekle osramotil. Uboga! Zakaj jo je nebo tako kaznovalc? Ne voščil bi si jo videti v noči z otrokom na vodi. Ne bojim se, med mrliča sem kakor doma; a vender ne voščil bi si tega“.

„Stehlik, priti morate na grad in odpreti rodbinsko rakev, da se zrak v njej prevedri, še danes“, oznanjal je grajski birič.

„Takoj, ko bodem tu gotov“, odsekal je jezljivo grobnik.

„Ne pozabiti. — To beraško goloto mogli bi vreči v vodo, zakaj se s tem mučiti“.

„Človek kakor človek“, ogorčil se je Stehlik. „Saj tebe tudi še niso iz grada odnesli. Kdo ve, kje te pokopljejo. Jedva to pridihne k gospodu, pozabi, da je samo iz revne mavhe. — — Prokle . . . odpusti mi Bog grehe! Še izkuša človeka“.

Birič zaškripal je z zobmi in odšel.

Ko je Stehlik jamo zametal in naravnal gomilo, vsadil je v dobro zemljo tri košate grme: jednega pri glavi, jednega v sredini in jednega pri nogah. I na Roko-

sovem grobu zeleneli so tri grmi: toda Lenkin rastel je tako slabo, da ga ni bilo poznati. —

Ribarnica za Kresejnem je izginila. Viharje in valovje so poskrbeli, da po nji niti sled ni ostal. Toda Voršilka, nevesta Vodnikova, marsikdaj pripluje za jasnih noči po reki z otrokom in poje:

„Rybáři, rybáři, na tichém Dunaji,
Či jste neviděli můj vinek zelený?“

Na veke ga mora prej iskati kakor Hana, o kateri ji je za tiste burne noči pripovedoval Andrej, žičar — in vabiti mladeniče, da ji ga iščejo, a zadušiti, ako ga ne najdejo.

IX.

Žalostno so doneli pateški zvonovi, daleč po dolini razlegali so se njih tesni zvoki, celo do vrhov, ki v daljavi omeji Ogrin breg, so prileteli, odbili se od njih, a potem dalje leteli okoli čedičevih skal in še dalje prodirali.

Po Patku nosili so vtopljenca. Pateški se niso bali, da jim isti zvonovi po letu ne razženejo oblakov, ker zvonijo vtopljencu. Slaven pogreb so mu pripravili, da niti starci slavnejega niso pomnili. Vsa vas in še iz okolnih vasij prišli so na pogreb. Velika truma ljudij je spremljala siromaka.

Dvanajst družic neslo je žolto, ovenčano rakev. Na pokrovu se je nihala perjanica lovskega klobuka, a po stranki se lesketalo stransko orožje. Včasih zaigrali so godci žalno koračnico, a marsikateri dnevi, ki je nesla Vojteha, porosilo se je oko; siromak, ni si mislil, ko je ž njo pri cerkvenem blagoslovljenju plesal, da ga v tem tednu poneso v hladni grob.

Bile so te družice najlepše iz vse okolice. Niso zaman mladeniči o njih prepevali:

„Ty pátecký kostelíčku,
Stojiš na pěkném vršíčku!
Vycházeji panuy z tebe
Jako andělové s nebe. —“

„Vojtišek prišel si je domov po smrt. Takšnih praznikov se ni nadejal. Močno ga je zgrabila Voršilka. Okoli boka imel je modre proge, a na šiji prste, globoko v meso zavite“, pravila je kumnica Vobořilka sosedu.

„Bil je vender vojak in gotovo ne v prvič v vodi. A tej še nikdo ni odolel. Zopet se je vrnila, kakor se mi zdi, v naš kraj. Bog pomoz in Kristova mati! To ni poslednji“, bedovala je Nebeská.

„Zopet je tu njen čas“ — trdila je Vobořilka. „Kaj neki počne ta stara, ali ste jo videli? Lase si je pulila, kakor besna begala ob reki, proklinjala Voršilko, ka je bilo grozno poslušati. — Toda ta ne more za to, sama bi imela uže rada pokoj“.

„Molili bi raje za njo, a ne je preklinjali!“ branila je Voršilko pateška ribarica. Po okolici se je zopet razneslo, da se je zopet na bregovih Ogre prikazala ribičeva Voršilka, da zopet vabi mladeniče v valcve, za-

duši jih in jih luča na vrh vode. Vojtiška je prej tudi pritisnila k prsam tako močno, da ji ni več ušel.

Poslednje grude zadonele so na Vojtehovi rakvi, a ko je grobnik poravnal zemljo v greben in pobral osodno svoje orodje, ostala je stara Madlenka na grobu jedina, tega ponosa svojih starih let samotna. Ko je Bezhval Vojtiška zakopaval, sedela je tu kakor brez duha, ni plakala; davno so ji solze usehnile, a še le ko je odšel, jela je grozno bedovati. Saj je izgubila ljubčka, vzela ga ji je ta kleta Voršilka; davno uže ni imela v naročju takega ženih. Bil je kakor pokojni oče, tudi tako vrasel, stasit kakor topol in lep kakor devica. — —

„Vidite tamkaj Madleno?“ vskliknil je Kokšev Vašik na starega, ki je pospravljaj pred ribarnico ploščke in čistil žlice po gostih, ki so se bili pri njem zastavili na pečene ribe.

Pateški ribič se je vzravnal, a na Ogrinem bregu prikazala se je stara žena, lase si je pulila in divje vila roke. Zopet je klela ubogo Voršilko, da Bog obvari.

„Domov hodi, dečko“, kriknil je Kokeš na Vašika. Deček je slušal, a ribič je raje zaprl duri v vežo, da bi tega ne slišal. —

„Čudna sodba vlada z ljudskim srcem. Dolžnike, krivce pusti mirno v grobu spati, njih žrtve pa še po stoletjih skuša iz spanja buditi. Ne pomiluje jih, marveč še z dvojostrim jezikom zbada. — To je radi tega, ker razlivajo po bogatinovi obleki redka dobra dejanja svojo zarjo, a hudobijo zakriva zaplata. Na siromaku pa je videti i najmanjša pega, kakor na belem platnu najpriprosteja točka!“ pravil je Rokos, ko je bil še živ, kakor bi bil uže videl naprej, da to okusi lastna njegova kri — nesrečna Voršilka, po katero je zato, ker ji je grajski gospod razdrl življenje, še prišel vodnik, ne boje se neveste z otrokom, a v globine brez dna, v svoje kristalne palače jo zanesel kakor Marino.

In imel-li je prav ta stari ribič kresejski?

Novice.

— Osebne vesti. Rudniški oskrbnik v Brixleggu, Alojzij pl. Koschin, je imenovan oskrbnikom materjalij v Idriji. — Okrajni sodnik v Buzetu, dr. A. Barzelatto, je imenovan dež. sodišča svetnikom pri okrožnem sodišču v Rovinju. — Deželnosodni svetnik v Novem mestu g. Tomaž Einspieler je premeščen v Ljubljano. Deželnosodnimi svetniki so imenovani sodni tajnik g. Vajkart Gaudini za Novo mesto državnega pravdnika namestnik v Ljubljani g. dr. Martin Travner za Ljubljano in sodni tajnik v Mariboru g. dr. Gustav Wokaun za Maribor. Deželnosodnima svetnikoma in predstojnikoma okrajnih sodišč sta imenovana gg. dr. Josip Fraidl za Ptuj in dr. Karol Gelingsheim za Kozje. Deželnosodni svetnik v Ljubljani g. Karol Ekl je imenovan dr. žavnim pravdnikom v Celju, sodni pristav v Ljubljani g. Albert vitez Luschan državnega pravdnika namestnikom tukaj in avskultant g. dr. Valentin Flerin sodnim pristavom v Senožečah. — V Dobrno je prišel kot kapelan g. M. Zemljič.

— Shod kranjskih trgovcev in obrtnikov, kateri se je vršil včeraj dne 6. t. m. v Ljubljani je bil mnogoštevilno obiskan. Njegove sklepe priobčimo v prihodnji številki.

— Primorski dež. zbori, namreč goriški, tržaški in istrski so sklicani na dan 15. t. m.

— † Nadvojvoda Ernest. Dne 4. aprila umrl je leta 1824. porojeni nadvojvoda Ernest, kateri je bil l. 1860. nekaj časa vojni zapovednik v Ljubljani.

— Kopališče na Toplicah pri Novem Mestu je bilo otvorjenc letos že 1. aprila.

— Prebivalstvo kranjske dežele je koncem minulega leta štelo 504.974 duš. Umrlo je 12.016 oseb, rojenih je bilo 18.342, umorjenih 26, samomorov 30.

— Električna razsvetljava v ljubljanski frančiskanski cerkvi je bila vpeljana dne 30. m. m. Ob 10. jo je preskusil mestni inženjer Al. Ciuha. Cerkev je razsvetljena s samimi žarnicami, ki se nahajajo v steklenih tulipah na pozlačenih kandelabrih. Kandelabri se nahajajo samo na stenah, sredina cerkve je prosta. Vseh žarnic je 90.

Štajerska kmetijska družba šteje sedaj 63 podružnic in 4112 članov. Na Gor. Štajerskem je 23 podružnic s 1717 člani, na Srednjem Štajerskem 16. podružnic s 663 člani. Poljedelsko ministerstvo je minulo leto v povzdigo ribištva 1000, bučeloreje 200, hmeljarstva 500 in kuretninoreje 500 gld. Za popotne učitelje je država dovolila 3500 gld.

— Tržiška železnica. Obravnava glede proge name-ravane železnice od Kranja do Tržiča se ne bode vršila dne 6., ampak 27. aprila, ker se zaradi deželnega zbora obravnave ne moreta udeležiti se deželni odbor ter trgovska in obrtniška zbornica.

— Nagrade za pokončane zveri. Deželni odbor kranjski je izplačal v minulem letu 30 gld. za jednega medveda, 10 gld. za medvedko, 38 gld. za 19 vider, 30 gld. za šest steklih psov, 5 gld. za steklo mačko.

— Nemško nacionalen shod. Iz Celovca se piše. Dne 23. t. m. zvečer priredilo je tukajšno nemško nacionalno polit. društvo shod, ki je bil po poročilih nam nasprotnih listov dobro obiskan. V prav lepi slogi udeležili so se ga nemški nacionalci in socijalni demokratje. Predsedoval je podžupan dr. Metnic, glasoviti kričač in poslanec V. kurije dr. Artur Lemiš pa je poročal o političnem položaju, govoril je skrajno in čisto v smislu Schönererjevem, tako da mi je segel vladni zastopnik v besedo. Lemiš se zato ni dosti zmenil, marveč je po svoje nadaljeval, saj vè, kaj mu je na Koroškem vse dovoljeno. Dva socijalistična govornika sta se izjavila zoper obstrukcijo. Znani dr. Plohl, tajnik trg. zbornice, je predlagal oestro resolucijo, kateri je vladni zastopnik zopet ugovarjal. A predno je mogel glasovanje zabraniti, so se že vsi zborovalci izrekli zanjo. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko uradnikov je bilo na tem shodu.

— V državnem proračunu oziroma proračunskem provizoriju se nahajajo v drugem četrtletju za Kranjsko naslednji: 15.000 gld. za nove stavbe, pre- in do-zidave; 9900 gld. za poprave v ljubljanskem licealnem posloplju; 22.130 gld. za nakup stavbišča za novo sodišče v Ljubljani; 50.000 gld. za nakup in dozidanje novomeške vojašnice; 100.000 gld. za zgradnjo novega gimnazijskega posloplja in 100.000 gld. za zgradnjo justičnega posloplja v Ljubljani.

— Reka pred 50 leti. Reški list „La Bilanca“ piše, da so pred 50 leti najodličnejši Rečani, meščani, uradniki in trgovci, prisego položili vernosti hrvatskemu narodu in splošno glasovali za to, da ostane hrvatski jezik uradni v vseh uradih Reke. Mestni svet je ob jednom zahteval zjedinjenje Reke s Hrvatsko in sklenil žrtvovati 300 gld. za meč banu Jelačiću. To je bilo leta 1848 — a danes? Kako je danes na Reki, ko se pogreza drug za drugim reških odličnih Hrvatov v močvirje renegatstva. Hrvatska bi pač morala doživeti zopet kaj resnega v zgodovini, da bi je zopet zbudilo iz spanja.